NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראשען

[ה]יינט 12 זייטען

[נ]ייער פאלקסבלאט

№ 53 | Łódź, Sroda, 3 marca 1937 | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 1.06 | לאדז, מיטוואך פ׳ ויק״פ כ׳ אדר תרצ״ז

דייטשע מאביליזאציע אין בייערען

[ד]י נאציס ווילען אדורכפיהרען א פוטש אין עסטרייך

[פ]אריז, 2 (ספ. טעל.)
[ל]ויט דער מיינונג פון הער טאבוי׳ס פראנצויזי[ש]ע פרעסע האלט די מלחמה אין שפאניען ביים [א]ויסלעשען זיך, דאגעגען האלט עס פאר א שרפה [אין] דער רייטש - עסטרייכישער גרעניץ.
[ד]י טענדענץ שטעלונג פון איטאליען אין דער [ש]אס פון צוריקשטעלען די האבסבורגער דינאסטיע [ה]אט א נייע פאליטישע לאגע אין מיטעל־אייראפא.

א היטלעריש[ער] פוטש אין ווין וועט ערווארט פון טאג צו טאג.
די צייטונג „עור״ שרייבט, אז אויף דער בייערישער גרעניץ דארף די טעג שוין ערקלערט ווערען א מאביליזאציע. דער קאמאנדאנט פון מיליטערישען קרייז אין מינכען, גענעראל פאן רייכענאו, האט ערקלערט די אפיצירען פון זיין שטאב, אז די מאביליזאציע ביי דער בייעריש - עסטרייכישער גרעניץ דארף פארענדיגט ווערען שפעטסטענס ביז צום 15.

טען מערץ, פדי די ארמעע זאל זיין אימשטאנד אונטערצושטיצען א ווירקזאמע אינטערווענציאנאלע אקציע פון היטלערן. אין די מינכענער היטלערישע קרייזען רעדט מען שוין אפען וועגען נאהענטע זיגרייכע געשעהענישען.
אין צוזאמענהאנג מיט די נאהענטע געשעהענישען, וואס וועלען פארקומען אין עסטרייך און צוליב דעם, וואס מוסאליני שטיצט אפען די אלע רייכסע פרעטענזיעס צו עסטרייך, האט דער עסטרייכישער

קאנצלער שושניג באשלאסען אפלעגען זיין וויזיט אין רוים און מאהרען אפ די טעג קיין פאריז און לאנדאן, וואו ער וועט פרובען זוכען שוץ פאר עסטרייכ׳ס אומאפהענגיגקייט.
די פראנצויזישע צייטונגען האלטען, אז די עסטרייכישע פראגע קאן ארויסרופען א וועלט־שרפה, אויב ענגלאנד און פראנקרייך וועלען נישט אנגעמען באצייטענס די נעהעריגע פארזיכטס-מיטלען.

[ג]עפערוועהרען ראסען-העצע אין אמעריקא

[ד]אמעריקאנער קאנגרעס וועט אננעהמען אזא געזעץ

וואשינגטאן (יט״א) פאר העלפט מערץ [ווע]ט אין אמעריקאנער קאנגרעס אריינגעטראגען ווערען א געזעץ-פראיעקט, וואס זעהט פאר שווערע [שטראפען]... און געלד-שטראפען פאר באנוצען זיך מיט ...ערמאדיניסטמונגען, פדי צו טרייבען ראסען אדער [רעליג]יעזען האס אין אמעריקא. דער געזעץ-פראיעקט [איז] אויסגעארבייט געווארען דורך דעם יודישען [קאנגרעס?]מאנטען - פארבאנד אין אמעריקא און זעהט פאר עונש זיין אויפן פארבאט תפיסה־שטראפען [פון ...] חדשים ביי אין יאהר אדער געלט־שטראף פון 1000 ביז 5000 דאלאר, אבער ביידע שטראפען צוזאמען. דער געזעץ-פראיעקט וועט אין די [אמ]עריקאנער געזעצגעבערישע קאמערן אונטער[ש]טיצט ווערען דורך א גרופע גוישע-יודישע קאנגרעס[לייט] און סענאטארען.
[פאר]בייטן פראיעקט זאל פארבאטען ווערען די [פארשפ]רייטונג פון יעדער געשריבענער, געדרוקטער, פארפילם׳דיגער אדער פאטאגראפירטער

שרקלטרונג, בוך, צייטונג, צירקולאר, אדער בראשור, וואס איז עלול צו שאפען שנאה, שפאט, געוואלט־יאמקייט אדער פיינטשאפט געגען וועלכען עס איז גרופע פון איינוואוינער פון אמעריקא מחמת זייער ראסע, הויטפארב אדער רעליגיע. עס וועלען באשטראפט ווערען סיי די יעניגע, וואס וועלען מיט איינענעם וויסען אננעמען אזעלכע מאטעריאלען דורך פאסט, זיי אפנעמען אדער אויך וועלכען עס איז אופן זיין פארמישט אין אננעמען אדער אפנעמען פון דער פאסט אזעלכע דרוק-זאכען, צו דעם צוועק ווערט די

יענעראל פאסטדירעקציע באאויפטראגט ארויסצוגעבען ספעציעלע באשטימונגען, וואס זאלען זיכערן א שטרענגע און פינקטליכע אויספיהרונג פון די נייע באשטימונגען.

פרעזידענט רוזוועלט באגריסט יודען לכבוד פורים

„דער חורבן, וואס האט יודען געדראהט דורך המנ׳ען מיט יאהרהונדערטער צוריק...״

וואשינגטאן (יט״א) פאריגע וואך דאנערשטאג, אין טאג פון פורים, איז איבער גאנץ אמעריקא טראנסמיטירט געווארען דורכ׳ן ראדיא א באגריסונג פון פרעזידענט פון די פאראייניגטע שטאטען, פראנקלין ד. רוזוועלט, פאר די יודען אין אמעריקא. אין דער באגריסונג פון פרעזידענט רוזוועלט איז געזאגט צוו. אטרערן געזאגט:

„דער דזשינער אנדענק פון דער וואונדערפולער אויסלייזונג פון יודישען פאלק פון דעם חורבן, וואס האט איהם געדראהט דורך המנ׳ען מיט אזוי פיל יאהרהונדערטער צוריק, דארף שטארקען דעם גלויבען פון פילע היינטצייטיגען יוד און אין איהם לעבעדיג מאכען דעם באגריף פון זיין אייגענער גלאנצפולער ירושה״.

ווי יט״א האט שוין מיטגעטיילט האט פורים די פרוי פון פרעזידענט רוזוועלט געהאלטען אין אמעריקאנער ראדיא א באגריסונגס־רעדע לכבוד דעם 25 יעהריגען יובל פון דער „הדסה״ (דער יודישער פרויען־ארגאניזאציע אין אמעריקא), וואס איז געפייערט געווארען אין טאג פון פורים איבער די פאראייניגטע שטאטען.

[ד]י געשעהענישען אין ארץ-ישראל

ווערען איצט ארויסגערופען דורך נאצי-אגענטען

ס׳זאל ערקלערט ווערען אויסנאהמס-צושטאנד אין גאנצען לאנד

לאנדאן, 2 (ספ. טעל.)
אין די ענגלישע מאסגעבענדע ספערען האלט [מע]ן, אז די איצטיגע געשעהענישען אין ארץ־ישראל, [ווער]ען ארויסגערופען געווארען דורך נאצישע אגענ[טע]ן. אין משך פון דעם לעצטען חודש איז דאס לאנד [פארפלייצט] געווארען דורך נאצי־אגענטען. צו[לי]ב די נאציס קומען אויך די קאמוניסטישע שלו[חי]ם, וועלכע העצען דעם אראבישען המון געגען ענג[לא]נד און געגען יודען.
[עס ווערט] גלויבט מען, אז אויב דער אראבישער טעראר [וועט] זיך נישט איינשטילען, וועט אין גאנצען לאנד [ער]קלערט ווערען אויסנאהמס - צושטאנד און גע[זעצליכע]

ישראל דיל וועט איבערנעמען די פולע מאכט אין לאנד.

ירושלים, 2 (ספ. טעל.)
די לאגע אין ישוב ווערט אנגעשטרענגטער פון טאג צו טאג. די אראבישע טעראריסטישע באנדעס, וועלכע זענען געווען נאכ׳ן ליקווידירען די אונרוהען פון 1936־טען יאהר צעזארפען איבער׳ן גאנצען לאנד, האבען איצט ווידער אויפגעלעבט.
צוליב דער צוריקגעהאלטענער שטעלונג פון דער ארץ־ישראל־מאכט, האבען די טעראריסטען ווידער באנייט זייער בלוטיגען טעראר.
פון גאנצען לאנד קומען אן אלארמירענדע ידיעות וועגען מאכען אנפאלען פון אראבישע מחנות

אויף יודישע ישובים.
אין צוזאמענהאנג מיט די באנייטע טעראר־אנפאלען פון די אראבער און די ערמארדונג פון חיים ברוק, ד״ר לעהר, דאס פארוואונדען דאס יודישע מיידעל שראם אין חיפה. די באשיסונגען אין א ריי פונקטען, זענען צוריק מאביליזירט געווארען די פארלאנדעטע אלעגאלע יודישע געהילפס - פאליציאנטען.
לויט דער פארארדנונג איז די אלע יודישע געהילפס פאליציאנטען אין דער צאהל פון איבער 2000 ווידער ארויסגעגעבען געווארען ביקסען. אלע יודישע קאלאניעס ווערען שטרענג באוואכט. דער הויפט-קאמאנדיר גענעראל דיל האט פארעפענטליכט איבער אלע וועגען פארשטארקטע מיליטער - אפטיילונגען.

אינספעקציע-רייזע פון גענעראל דיל

ירושלים, 2. (יט״א) דער אויבער-קאמאנדיר פון בריטישען מיליטער אין א״י, גענעראל דיל, האט דורכגעפיהרט אן אינספעקציע פון דעם גרעניצען פון גאר שבע און עזה, בשעת ער איז געווען אין עזה זענען 15 עראפלאנען געפלויגען איבער דער שטאדט.

צוזאמענפאהר פון מיקראביא-לאגען אין ארץ-ישראל

ירושלים, 2. (יט״א טעל.) אין ירושלים איז פארגעקומען א צוזאמענפאהר פון יודישע מיקראביאלאגען אין א״י. דער צוזאמענפאהר האט זיך אויסגעצייכענט מיט׳ן הויכען ניווא פון די רעפעראטען און דיסקוסיעס און דיגט אלס באווייז פון די בעדייטענדע פארשריטען פון די וויסענשאפטליכע פארשונגען אין א״י.

לאקאטארען-שוץ אין ירושלים בלייבט אין קראפט

ירושלים, 2. (יט״א טעל.) „דבר״ טיילט מיט פון א זיכערער קוועלע, אז דער דיסטריקט קאמיסאר פון ירושלים האט געמאלדען דער רעגירונג דאס לויט זיין מיינונג מוז מען פארלענגערן דאס געזעץ וועגען לאקאטארען־שוץ אויף פאר סוחרים אויף נאך א יאהר, די רעגירונג איז גענייגט אנצונעמען דעם דאזיגען פארשלאג, נישט קוקענדיג אויפ׳ן בשלום פון דער ירושלימער שטאדט־פערוואלטונג וועגען אבשאפען דעם לאקאטארען־שוץ.

[ר]עגירונג האט אריינגעטראגען אין סיים

[ד]א נייעם געזעץ־פראיעקט וועגען דעם, ווער ס׳קען ווערען אן אדוואקאט

ווארשא, 2 (טעלעפאניש)
אין סיים איז אריינגעפלאסען א רעגירונגס־[ג]עזעץ־פראיעקט וועגען א נייעם אדוואקאטען־רעכט[.] [ד]ער פראיעקט אנטהאלט 122 ארטיקלען.
[ד]ער ארט. 10 פון געזעץ־פראיעקט איז פאלגענ[ד]ער: דער אדוואקאטען־ראט האט דאס רעכט אריינ[צו]שרייבען אויף דער אדוואקאטען־ליסטע דעם, [וועלכער] 1: באזיצט די פוילישע בירגערשאפט און [געני]סט פון ציווילע און בירגערליכע רעכט, [2] האט א נישט-באפלעקטען כאראקטער, 3) באזיצט [פולשט]ענדיג די פוילישע שפראך אין ווארט און שריפט [4] האט געענדיגט יורי׳ אין אוניווערזיטעט מיט די [אי]בערגעשריבענע עקזאמענס אין פוילען. 5)) האט מיטגעמאכט די געריכטס-אפליקאציע, וועלכע האט [ג]עפארענדיגט מיט אן עקזאמען, 6) האט דאן

מיטגעמאכט די אדוואקאטען־אפליקאציע, וועלכע איז פארענדיגט געווארען מיט אן עקזאמען.
די געריכטס- און אדוואקאטען־אפליקאציע קען נישט דויערן ווייניגער ווי 5 יאהר. פערזאנען, וועלכע האבען לכל הפחות אין פארלויף פון 3 יאהר ערפילט די פליכטען פון א ריכטער אדער פראקוראר זענען באפרייט פון דער אדוואקאטען־אפליקאציע און פון עקזאמען, אבער זיי קענען נישט אין פארלויף פון 5 יאהר פון מאמענט ווען זיי האבען פארלאזען דעם אמט, פראקטיצירען אין דעמזעלבען ארט, אין וועלכען זיי האבען לעצטענס ערפילט זייערע פונקציעס. דאס איז נישט נוגע די פערזאנען, וועלכע זענען געווען ריכטער און פראקוראר אין די מיליטער־געריכטען.
פון געריכטס־אפליקאציע און עקזאמענס זע־

נען ווייטער באפרייט פראפעסארען און דאצענטען פון יורידישער רעכט, באאמטע פון דער גענעראל־פראקוראטור.
דער יוסטיץ־מיניסטער קאן נאכ׳ן אויסהערען די מיינונג פון דעם אויבערשטען אדוואקאטען־ראט פארארדנען צו שליסען אויף א געוויסער צייט די ליסטע פון אדוואקאטען אדער אפליקאנטען א״ער ביידע ליסטעס אין באזונדערע קרייזען. דער מיניסטער קען אויך באגרעניצען די צאהל פון איינגעשריבענע אדוואקאטען און אפליקאנטען. דער פראיעקט רעדט ווייטער ארום די פליכטען און אויפגאבען פון אדוואקאטען, זייער טעטיגקייטס־געביט, די קאמפעטענצען פון אויבערשטען אדוואקאטען־ראט מלוכה׳שע אויפזיכט, דיסציפלינארע פאראנטווארטליכקייט פון אדוואקאטען און אפליקאנטען א. א. וו.

געשלאָסען דעם ציוניסט. צוזאַמענפאָה...

פּרעזידענט פון דער אָרגאַניזאַציע אין פּוילען איז אַדוו. האַרטגלאַס

וואַרשע, 2 (טעלעפאָניש)
היינט אין דער פריה 7 אַ זייגער איז פאַרגע־קומען די שלוס־זיצונג פון ציוניסטישען לאַנדעס־צוזאַמענפאָהר אין פּוילען, וועלכער איז געווען אַן אימפּאָזאַנטע מאַניפעסטאַציע פון דער ציוניסטישער באַוועגונג. העכער 400 דעלעגאַטען האָבען זיך אין איהם באַטייליגט.

די לעצטע גרויסע פּאָליטישע רעדעס האָבען געהאַלטען שפּעט אין דער נאַכט יצחק גרינבוים און אַדוואָקאַט האַרטגלאַס.

גרינבוים האָט אין זיין רעדע ערקלערט, אַז מיר שטייען אין ארץ־ישראל פאַר ערנסטע דעצי־דענדע געשעהענישען און מיר דאַרפען זיך האַל־טען פעסט אין דער אָרגאַניזאַציע און שטיצען זי מיט אונזער גאַנצער ענערגיע. גרינבוים האָט אויך גערעדט וועגען אָנפאַל אויף איהם מצד די רעוויזיאָ־ניסטען און ערקלערט, אַז ער האָט שוין געהאַט פאַרהאַנדעלט מיט'ן לייטער פון בית"ר פּראָפּעס וועגען ענין סערטיפיקאַטען פאַר די רעוויזיאָניסטען, אָבער אונטער'ן דרוק פון טעראָר קען ער קיין אונטערהאַנדלונגען מעהר נישט פיהרען. גרינבוים האָט גערופען צו פאַראייניגונג און שטעלען זיך אין רשות פון דער אָרגאַניזאַציע.

אויך די רעדע פון אַדוואָקאַט האַרטגלאַס האָט זיך אויסגעצייכענט מיט'ן אָנווייזען אויף דער וויכ־טיגער באַדייטונג פון דער איצטיגער סיטואַציע.

צו ענדע איז מען צוגעטרעטען אויסצוועהלען די פיהרענדע אינסטאַנצען פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין פּוילען.

אַלס פּרעזידענט פון דער ציוניסטישער אָר־גאַניזאַציע אין פּוילען איז אויסגעוועהלט געוואָרן איינשטימיג אַדוואָקאַט האַרטגלאַס.

אין ניי־געוועהלטען צענטראַל־קאָמיטעט זע־נען אַריין פאָלגענדע פּערזאָנען:

ד"ר ראָזענבלאַט, רעד. ד"ר קליינבוים, און ד"ר שיפּער אַלס פּרעזידיום; דערנאָך אַלס מיטגלי־דער: ד"ר בלאָך, ד"ר הינדעס, מ. אינדעלמאַן, אינזשי־ניר לאַנדשטאַק, אַדוואָקאַט דילאָן, ד"ר ראָזוועהעק, אַדוואָקאַט ריפּטין, אַדוו. פּאָלאַקעוויטש, אַדוואָקאַט טרעפּמאַן, קאַלקשטיין, אָסטאַשינסקי, מאַגיסטער האַל־פּערין, אַדוו. סאַלבע, ד"ר פוקס, ליוועך, פּראָי דאָבזשינסקא, אַדוואָקאַט סטוטשינסקי, ד"ר לעמ־בערג און שמושקעוויטש.

עס זענען אָנגענומען געוואָרן וויכטיגע רע־זאָלוציעס.

צום סוף האָט לימאַן פון לאדז גע... אַ הספד־רעדע צום אָנדענקען פון פאַרשטאָר... „היינט"־רעדאַקטאָר ש. י. יאַצקאַן. אַלע אָנוו... האָבען באַעהרט זיין אָנדענקען מיט אויפ...

דער צוזאַמענפאָהר האָט זיך געענדיגט ... געזאַנג פון „התקוה".

נאָך דעם הונגער־שטרייק פון די יודישע סטודענטען אין לעמבער[ג]

צענדליגער סאָלידאַריטעטס־דעפּעשען פון פיל קריסטליכע דעמאָקראַטישע אָרגאַניזאַצי...

לעמבערג, 2 (טעלעפאָניש)
דער הונגער־שטרייק פון די יודישע אַקאַדעמי־קער, וועלכע קעמפען פאַר זייערע מענשליכע און בירגערליכע רעכט, האָט אויף דער גאַנצער יודי־שער באַפעלקערונג געמאַכט זעהר אַ שטאַרקען איינדרוק. אין פאַרלויף פון טאָג זענען אין אקאַ־דעמישען הויז אָנגעקומען צענדליגער סאָלידאַריטעטס־דעפּעשען פון גאַנץ פּוילען, נישט בלויז פון יודישע, נאָר אויך פון פיל פּוילישע אינטעל... און געזעלשאַפטען. סאָלידאַריטעט מיט די ... קעמפענדע האָבען אויך אויסגעדריקט די פּוילי... אוקראַאינישע דעמאָקראַטען אין לעמבערג. ...
— וועגען וואָס מיר האָבען שוין נעכטען גע...
— דער פּאָליטעכניקום־פּראָפעסאָר און גע... פּרעמיער באַרטעל.

אין אַקאַדעמישען הויז איז נעכטען פ... מען אַ גרויסע פאַרזאַמלונג און די רעזאָ... וועלכע זענען אָנגענומען געוואָרן דורך די ... זאַמלונג, האָט מען איבערגעשיקט צום ביל... מיניסטער שוויענטאָסלאַווסקי און יודישען ... פּאַרלאַמענטאַרישען קאָלאָ אין וואַרשע.

יודישע פּאַרלאַמענטאַרישע קאָלאָ

צו די יודישע סטודענטען אין לעמבערג

וואַרשע, 2 (יט"א טעל.)
אין ענטפער אויף דער ווענדונג פון די לעמבער־גער יודישע אַקאַדעמיקער, וועלכע האָבען דורכגע־פיהרט אַ 24־שעהדיגען הונגער־שטרייק אין שוץ פון זייערע מענשליכע און בירגערליכע רעכט, האָט ד"ר זאָמערשטיין אַרויסגעשיקט קיין לעמ־בערג אין נאָמען פון יודישען פּאַרלאַמענטאַרישען קאָלאָ פאָלגענדע דעפּעשע: „מיר וועלען פאָרט־זעצען דעם קאַמף צוזאַמען מיט אייך אין שוץ פון נאַציאָנאַלען כבוד און פאַר דער פאַרווירקליכונג פון די פּאָסטולאַטען פון דער יודישער אַקאַדעמישער יוגענד".

דעלעגאַציע פון דער ווילנער קהלה

אינטערווענירט וועגען דעם זיכערהייטס־מצב

וואַרשע, 2 (יט"א טעל.)
דינסטאָג, דעם 2־טען מערץ ה. י. האָט דער וויצע־אינערן־מיניסטער ה' פּאַציאָרקאָווסקי אין פאַר־טרעטונג פון ה' פּרעמיער אַלס אינערן־מיניסטער אויפגענומען אַ דעלעגאַציע פון דער צייטווייליגער פאַרוואַלטונג פון דער יודישער קהלה אין ווילנאַ אין באַשטאַנד פון די ה"ה באַריס פאַרנעס, אַבראַהם קבנקי און ד"ר קאַפּלאַן קאַפּלאַנסקי.

די דעלעגאַציע האָט פאָרגעשטעלט דעם ה' וויצע־מיניסטער אויספיהרליכע מאַטעריאַלען בנוגע די לעצטע אַנטי־יודישע געשעהענישען אויף דער ווילנער אוניווערזיטעט און וועגען דעם איינפלוס פון די געשעהענישען אויף די אַלגעמיינע באַצי־הונגען אין ווילנאַ.

דער ה' וויצע־מיניסטער האָט פאַרזיכערט די דעלעגאַציע, אַז אַלע פאָרגעשטעלטע מאַטעריאַלען וועלען גענוי אונטערזוכט ווערען און עס וועלען אַרויסגעגעבען ווערען אַלע נויטיגע פאַראָרדנונגען כדי צו פאַרפעסטיגען אין ווילנאַ די אַטמאָספער פון פולשטענדיגער רוה און זיכערהייט פון דער גאַנ־צער באַפעלקערונג פון ווילנאַ.

ווידער אַנטי־יודישע געש[עהענישען]

אין פּאָליטעכניקום

לעמבערג, 2 (טעל.)
אין לעמבערגער פּאָליטעכניקום זענען ... ווידער פאָרגעקומען אַנטי־יודישע געשעהע[נישען] ... די אָבטיילונג פאַר יבשה־אינזשעניריע זענען ... שלאָגען געוואָרן עטליכע יודישע סטו[דענטען] ... אין אַלע אָפּטיילונגען האָט מען די סטו[דענטען] ... געטריבען פון די רעכטע בענק.

עליה קיין ארץ־ישראל

וואַרשע, 2 (טעלעפאָניש)
היינט ביי טאָג פאָהר'ן אָפּ פון האָופּט... קיין ארץ ישראל 150 אינדוסטריעלער און ...

אַפגאַניסטאַנער רעגירונג פאָדערט

צונויפצורופען אַ אויסערגעוועהנליכע פערזאַמלונג פון דער פעלקער־ליגע

גענף, 2 (ספּ. טעל.)
די אַפגאַניסטאַנישע רעגירונג האָט איבער־געשיקט צום גענעראַל־סעקרעטאַר פון דער פעל־קער־ליגע אַ נאָטע, וועלכע פאָדערט צו רופען אַן אויסערגעוועהנליכע פעלקער־ליגע־פערזאַמלונג, כדי אָנצונעמען עגיפּטען אַלס מיטגליד פון דער ליגע. דער סעקרעטאַר האָט געענטפערט, אַז עגיפּטען דאַרף צוערשט אָנמעלדען איהר קאַנדי־דאַטור אַלס מיטגליד פון דער ליגע.

קמח של פסח
תחת השגחת הראַבינאַט דפה לודז
בעקאַנטמאַכונג פאַר לאָדז
און פּראָווינץ!
די איינציגע מיהל
„עלעקטראָמליין"
איז נעכשרט אונטער דער השגחה פון היגען ראַבינ...
ס'איז איבעריג צופיל צו רעקלאַמירען, בעוויל אין ...
זענען אונזערע ג' קונדען איבערצייגט, אַז דאָס בעס...
און שענסטע זעהער מעהל אויף מצות ...
קומט מען נאָר ביי אונזער פירמע „עלעקטראָמלי..."
לאָדז, זאַקאָנטנאַ 47, טעל. 147-40, וועלכע ...
פאַראַנטוואָרטליך פאַר די רייטקייט און פּינקטליכע ליפ...
רונג לויט יעדענס פערלאַנג. באַשטעלונגען ווערען ...
אָנגענומען פּערזענליך אָדער דורך טעל. 147-40
מיט אַכטונג
...ma „Elektromłyn" Łódź
Zakątna 47, tel. 147-40.

ברוך הבא
ליטווישע מצות
מיט מצה־רייבעכץ
זענען שוין דאָ! העל, שיין, טרוקען,
פון לוקסוס־װײַס מעהל צו מעסיגע פּרייזען
מיט אַ הכשר פון ראַבינאַט. כשר אפילו
למהדרין מן המהדרין, צו בעקומען נאָר
אין דער בעוואוסטער שפּייז־פירמע
ה. פּיאָטרקאָווסקי, סטאַרי רינעק 10
טעלעפאָנען: 54-152 און 22092.

נאָך קורצע שווערע ליידען איז נעכטען געשטאָרבען אין עלטער פון 78 יאָהר אונזער טייערער מאַן, פאָטער, ברודער און אָנקעל
ד"ר יצחק וו.
ראַסקי נ"ע
די לויה קומט פאָר היינט, 2 אַ זייגער בייטאָג פון טהרה־הויז.
די טיפטרויערנדע פאַמיליע.

געדענקט, ביי
שטשעשליווי
אַ גרויסער אויסוואַהל פון
אָריגינעלע ביליגער און
טאָמאַשאָווער סחורות
אויף אַנציגער און פּאַלטענס
פון די בעסטע קוואַליטעטען
אויך פערשידענע רעשטען
קומט און איבערצייגט אייך
R. Szczęśliwy
לאָדז, 5 נאַוואָמיעסקאַ 5
טעל. 156-09.
...פּראַנט II שטאָק.

Dr. I. PIECHOWICZ
ספּעציאַליסט פאַר אַקושעריע
און פרויען־קראַנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואַנגערשאַפט
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
20 שרודמיעסקאַ 20,
טעל. 107-79.
נעמט אָן פון 8-9 פריה און פון 3–7 אָוו.

מיר דריקען אויס אונזער טיפסטען מיטגעפיהל דעם פאַר־וואַלטונגס־מיטגליד פון ספּאָרט־קלוב טיפון
הערש בלומשטיין
און ברודער איסר'ל צוליב'ן טויט פון זייער ליבען פאָטער
מרדכי מנחם
זייט געטרייסט
דוד פריימאַן
גוטשאַ ווילדער

צו דער חתונה פון מיין ברודערן־זיהן
אַברהם ישראל ראָזענבוים
מיט פרל.
אַנדזשאַ דוטקעוויטש
ווינשען אַ הערציגען מזל־טוב
שרה'טשע און חיים ראָזענבלום

ס'ווערט געזוכט צו קויפ...
אַ דרוק־מאַש...
אַ צילינדער, אַ האַלבער בויגען 95 ...
(ליליפּוטקאַ). — אָפּערטען אונטער ...
אין אַדמיניסטר. פון „נייעם פאָלקסבל..."

כעמיש־באַקטעריאָלאָגיש...
לאַבאָראַטאָריום
פּ. שאַץ, לאָדז
פּיעטריקאָווער 37

Dr.
Wajnberg
ספּעציאַליסט פאַר לונגען, האַרץ און
סקלעראָז קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 145
טעל. 126-02.
נעמט צו פון 9-10 פריה 3-5 8-9 אָוו.

אַ הערצליכען מזל־טוב ווינש
איך ה' פנחס גוטנער און פאַמיליע צו דער חתונה פון אייער ליבע טאָכטער פרל. טאַבאַ
פּערל מיט ה' לייזער
לעווקאָוויטש און ווינש אייך איר זאָלט דערלעבען פיל נחת און פרייד און דעם יונגען פּאָר אַ גליקליך צוזאַמענלעבען.
אַברהם בלאַכמאַן,
לאָדז, זגערסקאַ 64

Dr. med.
G. GERSZTAJN
ספּעצ. פאַר אויגען־קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Traugutta 12, tel. 175-10
נעמט אָן פון 11–2 און פון 5–8.30

Dr. med.
HERSZFINKIEL
ספּעצ. פאַר קינדער־קראַנקהייטען
האָט זיך איבערגעצויגען
אויף שרודמיעסקאַ 17
פראָנט, I שט. טעל. 111-87.

Dr. med.
Z. DATYNER
אָוראָלאָג
ספּעצ. פאַר נירען בלאָז און אורין־קראַנק...
...CHODNIA 59a, tel. 148-95

אויערען, נאָז און האַלז
און לונגען־קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. RAKOWSKI
פּיעטריקאָווער 67. טעל. 127-81
נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועקס אָפּעראַציע א. אַ. וו. ווי אויך אַמבולאַטאָ־רישעס פון 9-2 און פון 4-8 אָוונט
ביי דער קליניק איז טעטיג
אַ רענטגען־קאַבינעט
פאַר דורכלייכטונגען און אַלערלייאַטאָגראַפיעס

Dr. med.
M. JAKOBSON
choroby chirurgiczne
(spec. chirurgia kostna)
ul. Dr. Sterlinga 22
telefon 174-42.

ענגלאַנדס אויסערן-פּאָליטיק

גרויסע פּאָליטישע רעדע פון מיניסטער אידען אין ענגלישן פּאַרלאַמענט

בירגער-קריג אין שפּאַניע. — קאָלאָניעס פאַר דייטשלאַנד. — מפּלות פון דער פעלקער-ליגע. — ענגלאַנד וועט נישט אָנהייבן קיין מלחמה

לאָנדאָן, 2 (ספּ. טעל.)
אין ענגלישן פּאַרלאַמענט איז היינט פאָרגעקומען אַ דיסקוסיע וועגן דער אויסערן-פּאָליטיק. די דעבאַטע איז געעפנט געוואָרן אין נאָמען פון דער ... - פּאַרטיי דורך דעפּ. גרינפעלד.

די רעדע פון דעם דאָזיקן דעפּוטאַט איז געווען ... אינטערעס איינגעשטעלט: געגן דייטשלאַנד. דער דעפּו... האָט אָנגעוויזן, אַז אויף אַן אָנטריט קאָן מען ... רעכענען נאָר מצד דייטשלאַנד און האָט געפאָדערט ... פאַרן שלום פאָדערן די דייטשן, ער האָט אויך ... דערלאַנגט אַן ענטפער פון מיניסטער אידען אין ... דאָזיקער פראַגע און אין דער פראַגע פון קאָלאָניעס פאַר דייטשלאַנד. דער דעפּוטאַט האָט אָנגעוויזן צו אַ פּאָזיטיווע ערלעדיקונג פון דער קאָלאָניעס-פראַגע וועט שוין באַפרידיקן דייטשלאַנד און וועט זי נישט האָבן קיין ווייטערדיקע טעריטאָריאַלע אַמביציעס. דער רעדנער האָט פאַרענדיקט דער ..., אַז ס'איז נויטיק אויפצואָדערן אַלע מלוכות ... שליסן אַ בשותפות'דיקע שלום-קאָנווענץ, וועל... זאָל זיין אַן אויסגאַנגס - פּונקט פאַר אַן אַלגעמיינער ווירטשאַפטלעכע פאַרשטענדיקונג.

נאָך דעפּ. גרינפעלד האָט גענומען אַ וואָרט דער אויסערן-מיניסטער אידען. ער האָט קודם כל אויס... ... אַנערקענונג פאַר דער מעסיקער רעדע פון ... פאָררעדנער. מין. אידען האָט אָנגעהויבן דעם ... פון דער לאַגע פון דער שפּאַנישער פראַגע ... באַטאָנט, אַז צוליב דער נישט-אינטערווענץ אי... ... איז די געפאַר פון אַן אייראָפּעאישער מלחמה, צוליב דעם שפּאַנישן בירגער-קריג, קלע... געוואָרן. אידען האָט אַפּעלירט די קלאַגעס, ענגלאַנד האַלט מיט פראַנקרייך פון אָנטשפּרעכער... ... שריט געגן די אַקטיווע אינטערווענץ פון דייטש... ... און איטאַליען אין שפּאַניע. ענגלאַנד איבט ... אויס קיין שום דרוק אויף פראַנקרייך און ביי ... ... אַרבייטן אין דער פראַגע אין פּאָלשטעג... ... הסכם.

ווען די שטרייטן, וועלכע זענען אַרויסגערופן ... געוואָרן דורכן בירגער-קריג אין שפּאַניע — האָט ... מין. אידען, וועלן דורך די פאַראינטערעס... ... מלוכות איינאַנצע באַזייטיקט ווערן, וועט ... דער מאָמענט ווען מען וועט ווידער קענען ... אונטערנעמען אַן אַקטיווע איניציאַטיוו צו אַן אַלגעמיינער אייראָפּעאישער פאַרשטענדיקונג. ענגלאַנד ... נישט פון די דאָזיקע פּלענער און האָפט, ס'וועט קומען אַ מעגלעכקייט צו טעפּינען די יסוד ... צו אַ פאַרשטענדיקונג מיט דייטשלאַנד. איבער... ... צום פּראָבלעם פון דער פעלקער-ליגע, לויבט ... שטאַרק איהר טעטיקייט און ווייזט אויף פיל

פּאָזיטיוועס, דערביי איז ער מודה, אַז די ליגע האָט געהאַט צוויי מפּלות: מאַנדזשוריע און אַביסיניען. די ליגע שטייט אָבער ווייטער אויף די פיס און זאָלט נישט געדאַרפט איינפיהרען מיט אַמאָל קיין צו גרויסע רעפאָרמען.

רעדענדיג וועגן דער קאָלאָניעס - פראַגע, האָט אידען נישט באַריהרט מיט קיין איין וואָרט די נעכטיגע רעדע פון ריבענטראָפּ'ן אין לייפּציג וועגן דער דאָזיגער פראַגע, ער האָט נאָר ערקלערט, אַז די פראַגע וועגן איבערגעבען וועלכע ס'איז מאַנדאַט-טעריטאָריעס, איז נישט באַטראַכט געוואָרן און ווערט נישט באַטראַכט.

אַזוי אַרום האָט אידען אויסגעמיטען אַ פּאָלעמיק מיט דייטשלאַנד אויף דער דאָזיגער טעמע.

רעדענדיג וועגן די ענגלישע באַוואָפענטע כוחות, האָט אידען געזאָגט, אַז זיי וועלן באַנוצט ווערען נאָר ווען פראַנקרייך אָדער בעלגיען וועלען אַטאַקירט ווערען. דאָס זעלבע וועט אויך אָנגעווענדעט ווערען בנוגע דייטשלאַנד, אויב מיט די דייטשען וועט געשלאָסן ווערען אַן ענליכע פאַרשטענדיגונג.

מין. אידען האָט ווייטער געזאָגט, אַז ענגלאַנד וועט קיינמאָל נישט אָנהייבען קיין מלחמה אין נאָמען פון פּרינציפּען, וועלכע זענען געגען דעם פעלקער-ליגע אַפּמאַך.

נאָך דער רעדע פון מין. אידען האָט גענומען אַ וואָרט אַסטין משעמבערלען. ער האָט זיך אַרויסגעזאָגט געגען דעם פּלאַן פון די ליבעראַליסטען צו רופען אַן אינטערנאַציאָנאַלע שלום-קאָנפערענץ. „מיר ווילען נישט — האָט ער געזאָגט — קיין נייע קאָנפערענצען און קיין נייע אָפּמאַכען, די שוועריקייט האָט זיך נישט דערין וואָס עס זענען פאַרהאַן צו ווייניג אָפּמאַכען, נאָר אין דעם, וואָס זיי ווערען נישט אָפּגעהיטען. אויך אַ ווירטשאַפטליכע קאָנפערענץ קען נישט האָבען קיין ערפאָלג.

אויף די זיצונגען פון די סיים-קאָמיסיעס

זענען באַטראַכט געוואָרן פאַרשידענע פאַרשלאַגען

וואַרשאַ, 2 (טעלעפאָניש)
די געזונדהייטס-קאָמיסיע ביים סיים האָט נעכטען באַטראַכט דעם פאַרשלאַג פון דעפּ. מיכאַלאָווסקי וועגן באַפרייען די זעלבסטפאַרוואַלטונגען פון דער 15-פּראָצענטיגער הנחה, וועלכע זיי געבען די קראַנקען-קאַסעס ביים היילען פאַרזיכערטע אין די שפּיטעלער.

אין דער דיסקוסיע, וועלכע האָט זיך אַנטוויקעלט, האָבען זיך אַ טייל מיטגלידער פון דער קאָמיסיע אַרויסגעזאָגט פאַרן פאַרשלאַג. אַ טייל די קראַנקען-קאַסעס וואָלטען דאַן געמוזט באַגרענ... ווידער געגען איהם.

דעפּ. קאַפּושיקאָווסקי האָט פאָרגעשלאָגען אַן אויסבעסערונג צום פאַרשלאַג, אַז ער זאָל חל זיין ערשט פון 1 יאַנואַר 1938.

ס'האָט אויך גענומען אַ וואָרט דער דירעקטאָר פון געזונדהייטס-דעפּאַרטאַמענט ד"ר דיבאָווסקי, וועלכער האָט אין פאַרשטענדיגונג מיט מיניסטער פאַר סאָציאַלער שוץ און אינערן-מיניסטעריום זיך אַרויסגעזאָגט געגען פאַרשלאַג, ווייל ... ניצען דאָס שיקען קראַנקע אין שפּיטאָל אַריין.

אין דער אָפּשטימונג איז דער פאַרשלאַג פון דעפּ. מיכאַלאָווסקי אָנגענומען געוואָרען מיט דער אויסבעסערונג פון דעפּ. קאַפּושיקאָווסקי.

* * *

ס'איז אויך פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער פינאַנץ-קאָמיסיע ביים סיים אויף וועלכער ס'זענען באַטראַכט געוואָרען עטליכע וועניג-וויכטיגע ענינים.

אַ צווייטע זיצונג איז פאָרגעקומען פון דער יורידישער קאָמיסיע.

קאָנטינגענט פון כשר פלייש וועט כסדר פאַרקלענערט ווערן

דעלעגאַציע פון יודישע פליישער-צעך אין האַנדעלס-מיניסטעריום

וואַרשאַ, 2 (טעלעפאָניש)
אַ דעלעגאַציע פון כשר פליישער-צעך האָט היינט אינטערווענירט אין האַנדעלס - מיניסטעריום וועגן דעם פאַרקלענערטן קאָנטינגענט אויף כשר פלייש אין חודש מערץ. די דעלעגאַציע האָט אָנגעוויזן, אַז נישט נאָר אין וואַרשאַ, נאָר אויך אין גאַנץ פּוילען איז דער קאָנטינגענט אויף כשר פלייש אין היינטיגען חודש גאָר אַ קליינער. ס'וועט אויסקומען, אַז דער קאָנצעסיאָנער וועט האָבען פלייש נאָר אויף עטליכע טעג און דאַן וועט מען נישט האָבען מיט וואָס צו פאַרקויפען. חוץ דעם האָט די דעלעגאַציע אָנגעוויזן, אַז אין היינטיגען חודש פאַלען אויס די ערשטע טעג פסח, ווען די קאָנסומאַציע איז אַ גרעסערע. עס וועט דעריבער אויסקומען אַז ביים היינטיגען קאָנטינגענט וועט די יודישע באַפעלקערונג בכלל בלייבען אָהן פלייש אויף יום-טוב.

די דעלעגאַציע האָט באַקומען אַן ענטפער, אַז דער קאָנטינגענט וועט נישט נאָר נישט פאַרגרעסערט ווערען, נאָר וועט פאַרקלענערט ווערען כל זמן דאָס פלייש, וואָס שטאַמט פון דער יודישער שחיטה, וועט נישט פאַרקויפט ווערען אויסשליסליך דער יודישער באַפעלקערונג.

אדוו. האַפּמאַכל-אַסטראָווסקי פערמשפּט געוואָרן

אויף אַ חודש אַרעסט און פאַרלירען די אַדוואָקאַטען-רעכט אויף 2 יאָהר

וואַרשאַ, 2 (טעלעפאָניש)
היינט האָט דאָס וואַרשאַווער אַפּעלאַציע-געריכט אַרויסגעטראָגן אַן אורטייל אין פּראָצעס געגען אדוו. האַפּמאַכל-אַסטראָווסקי, וועלכער איז באַשולדיגט געוואָרען אין באַליידיגען די פּוילישע רעגירונג און דעם מאַרשאַל פּילסודסקי, בעת אַ רעדע אין פּראָצעס געגען רעד. פּיאַסעצקי. דאָס קרייז-געריכט האָט איהם געהאַט פערמשפּט אויף 3 חדשים אַרעסט און פאַרלירען די אַדוואָקאַטען-פּראַקטיק. ער האָט אַפּעלירט און דאָס אַפּעלאַציע-געריכט האָט איהם פערמשפּט אויף אַ חודש אַרעסט און אָפּגענומען די אַדוואָקאַטען-רעכט אויף 2 יאָהר.

ער האָט אָפּגעגעבען אַ קאַסאַציע און דאָס העכסטע געריכט האָט צוריק איבערגעשיקט דעם פּראָצעס אין וואַרשאַווער אַפּעלאַציע-געריכט. נעכטען האָט דאָס געריכט ווידעראַמאָל אַרויסגעטראָגן אַן אורטייל, לויט וועלכען האַפּמאַכל-אַסטראָווסקי איז פערמשפּט געוואָרען אויף 1 חודש אַרעסט און פאַרלירען די אַדוואָקאַטען-רעכט אויף 2 יאָהר.

ווייטערדיגע אַנמעלדונגען אין „לאַגער פון נאַראָדאָווער פעראייניגונג"

וואַרשאַ, 2 (טעלעפאָניש)
אין סעקרעטאַריאַט פון פּולק. קאָץ זענען אָנגעקומען צענדליגער נייע אָנמעלדונגען אין ניי-געשאַפענעם לאַגער פון וואַרשאַ, פּאָמערן, פּויזנער, ... קעלצער, קראַקאָווער, ווילנער, נאָוואָגרוד... ... און פּאָלעסיער וואָיעוואָדזשטווע.

* * *

וואַרשאַ, 2 (טעלעפאָניש)
היינט האָט פּולק. קאָץ אויפגענומען אַ רעפּרעזענטאַנטלע גרופּע דעפּוטאַטען פון לאָדזשער וואָיעוואָדזשטווע אין די פּערזאָנען פון די דעפּוטאַטען: ... גיערימסקי, יואַנאָווסקי, פּאַמיאַנאָווסקי און ... אַלגייער.

די פּאַרלאַמענטאַרישע גרופּע פון לאָדזשער קרייז האָט אָנגעמאָלדען איהר אַקצעס צום „לאַגער פון נאַראָדאָווער פעראייניגונג".

* * *

וואַרשאַ, 2 (טעלעפאָניש)
ס'איז פאָרגעקומען אַ צוזאַמענפאָהר פון די ... קריסטליכע סוחרים-פאַראיינען, וועלכער האָט געגעבען זיין צושטימונג צום לאַגער פון פּולק. קאָץ.

אין דער רעזאָלוציע, וועלכע איז אָנגענומען געוואָרען ווערט שטאַרק געלויבט דער פּונקט ... דער „שטרעבונג פון דער פּוילישער געזעלשאַפט צו ווירטשאַפטליכער טעטיגקייט". דאָס וועט ברענגען צו פאַרשטאַרקען און אויסבויען דעם קריסטליכען האַנדעל אין פּוילען.

אין צוזאַמענפאָהר האָבען אויך אָנטיילגענומען פאָרשטייער פון לאָדזשער קריסטליכען סוחרים-פאַראיין.

די ענדעקעס און דאָס פּראָגראַם פון פּולק. קאָץ

די פּוילישע צייטונגען שרייבען אויספיהרליך וועגן אַקט פון שאַפען דורך פּולקאָווניק קאָץ דעם נייעם רעגירונגס-לאַגער אונטער דעם נאָמען „אָבוז זיעדנאָטשעניאַ נאַראָדאָוועגאָ" (לאַגער פון נאַציאָנאַלער פעראייניגונג). עס ווערט אויך געשריבען וועגען דער באַדייטונג פון נעכטיגען צוזאַמענפאָהר אין וואַרשאַ און פּולקאָווניק קאָצ'ס צווייטע רעדע.

די ענדעקישע צייטונג „קורער פּאָזנאַנסקי" שרייבט, אַז די הויפּט-שטערונג דערצו, אַז די ענדעקישע פּאַרטיי זאָל צוטרעטען צום לאַגער פון פּולקאָווניק קאָץ באַשטייט אין דעם, וואָס די ענדעקעס פאַרלאַנגען, אַז מען זאָל צונעהמען ביי יודען אַלע רעכט און זיי זאָלען באַטראַכט ווערען אין פּוילען ווי אויסלענדער, נישט קיין פּוילישע בירגער.

וואָס שרייבט דער „דזשענניק נאַראָדאָווי"

וועגען דעם צוזאַמענפאָהר פון פאַראיין פון מיליטער-באַאַמטע

דער היינטיגער „דזשענניק נאַראָדאָווי" טיילט מיט:

„דעם לעצטען זונטאָג איז אין וואַרשאַ פאָרגעקומען אַ צוזאַמענפאָהר פון פאַראיין פון מיליטערישע באַאַמטע. צווישען די אָנגענומענע באַשלוסען פאַרדינט אויפמערקזאַמקייט באַזונדערס צוויי. מען האָט נעמליך במעט איינשטימיג באַשלאָסען באַזייטיגען פון פאַראיין די יודישע באַאַמטע. גלייכצייטיג האָט מען עמפּפּהלט דער נייראויסגעוועהלטער פאַרוואַלטונג איבערצורייסען אַלע האַנדעלס-באַציהונגען מיט יודישע פירמעס.

ס'איז אויך שאַרף קריטיקירט געוואָרען דער פאַקט וואָס די פּרעזעס פון דער גמילת-חסדים קאַסע פון די מיליטערישע באַאַמטע געפינט זיך אין די הענט פון העד גוטמאַן. דער דאָזיגער אַמט ווערט כסדר באַזעצט דורך יודען.

„די אַנטי-יודישע טענדענצען צווישען די באַאַמטע פון דער מיליטערישער אַדמיניסטראַציע — שרייבט ווייטער דער „דזשענניק נאַראָדאָווי" — זענען נאָך כאַראַקטעריסטישער דערפאַר, וואָס די דאָזיגע באַאַמטע רעקרוטירען זיך הויפּטזעכליך פון צווישען די געוועזענע מיליטער-לייט".

40-שעהדיגע אַרבייטס-וואָך אין אַמעריקע

ניו-יאָרק, 2 (ספּ. טעל.)
די פאַראייניגטע הויפּט אינדוסטריעלער אין פּיטסבורג האָבען באַשלאָסען איינצופיהרען אַ 40-שעה'דיגע אַרבייטס-וואָך, ווי אויך פעסטצושטעלען דעם מינימום-לוין. די שטאַל-הויפּט אין יונגסטאַן האָבען באַשלאָסען איינצופיהרען די זעלביגע פאַראָרדנונגען, וועלכע וועלען וואַרשיינליך ווערען אַ ביישפּיל אין וועלכען עס וועלען נאָך גיין די גאַנצע פאַראייניגטע שטאַטען.

סטאַניסלאַוו גראַבסקי

שאַפט אַ נייע פּאַרטיי

לעמבערג, 2 (טעלעפאָניש)
דער געוועז. פּרעמיער סטאַניסלאַוו גראַבסקי האָט געמאָלדען, אַז ער שאַפט אַ נייע פּאַרטיי, וועמענס אויפגאַבע עס וועט זיין צו קעמפען געגען היטלעריזם און קאָמוניזם.

ענטאייגענט עראָפּלאַן-פאַבריקען אין פראַנקרייך

פּאַריז, 2 (ספּ. טעל.)
דער לופט-פליה-מיניסטער האָט היינט פאָרגעלייגט דעם פּרעזידענט פון דער רעפּובליק אונטערצושרייבען אַ דעקרעט וועגען ענטאייגענען און נאַציאָנאַליזירען די עראָפּלאַנען-פאַבריקען פון פאַרמאַן און האַנריאָ.

Dr. Różaner

ווענערישע און געשלעכטס-קראַנקהייטן
9 נאַלעווקי 9 נאַרוטאָוויטשאַ 9
נעהמט אָן פון 9 פריה ביז 1 בייטאָג
און פון 5 ביז 8 אָווענד

Dr. med.
HALTRECHT
ספּעציעל-אַרצט פאַר הויט-, געשלעכטס קראַנקהייטן און מענער-שוואַכע
... זיך איבערגעציהען פון פּיעטריקאָווער 10 אויף
16[1] פּיעטריקאָווער 161
טעל. 245-21
נעהמט אָן פון 8 ביז 2 בייטאָג און פון 7 ביז 9 אָוו.
זונטאָג און חגאות פון 9 ביז 1 בייטאָג
פאַר אונבעמיטעלטע לעמשניצאַ-פּרייזען

דער קאַמף וועגן טאַלעדאָ

דאָס רעגירונגס-מיליטער בעדראָט די שטאָ

אויפ'ן מאַדרידער פראַנט זענען צו פאַרצייכענען ערפאָלגען פון שפּאַנישען רעגירונגס-מיליטער

פּאַריז, 2 (ספּ. טעל.)

„האַוואַס" מעלדעט פון מאַדריד: דאָס רעגירונגס-מיליטער האָט אונטערגענומען אַ רייה לאָקאַלע אָפּעראַציעס אויף פאַרשידענע פראָנטען. טאָלעדאָ איז שוין באַדראָהט דורכ'ן רעגירונגס-מיליטער. דער קאַמף וועגן טאָלעדאָ דויערט.

אויפ'ן מאַדרידער פראָנט האָט די רעגירונגס-אַרטילעריע פאַריגע נאַכט באַשאָסען דאָס מיליטער פון די אויפשטענדיגע, וועלכעס איז געווען קאָנצענטרירט צווישען די קוואַרטאַלען פּאַרדאָ, מאָנקלאָאַ און דעם אוניווערזיטעטס-פירטעל. די אויפשטענדיגע האָבען געהאַט גרויסע פאַרלוסטע.

אויף צפון פון קאָרדאָוואַ גרייטען זיך די אויפשטענדיגע צו אַן אנגריף אויפ'ן פראָנט פּאָזאָ בלאַנקאַ. דאָס איז אַן אָרט נעבען פּוערטאָ, אילאַנאַ און אַלמאַהען.

מאַדריד, 2 (טעלעפאָניש)

דער קאָמיטעט צו פאַרטיידיגען מאַדריד האָט איבערגעגעבען אַ זייגער 21.30 אַ קאָמוניקאַט אין וועלכען ס'ווערט מיטגעטיילט, אז דאָס רעגירונגס מיליטער האָט פאַריגע נאַכט אָנגעגריפען אויפ'ן מיטעלען פראָנט די פיינדליכע ליניעס און פאַרנומען אַ רייה וויכטיגע פּאָזיציעס אויפ'ן אָפּשניט פון מאַדריד. אַלע געגען-אָנגריפען פון די אויפשטענדיגע זענען אָפּגעשלאָגען געוואָרען. די צאָל פון די אויפשטענדיגע גייען כסדר איבער אויף דער זייט פון דער רעגירונג.

ענגלאַנד אונטערהאַנדעלט מיט גענ. פראַנקאָ?

פּאַריז, 2 (ספּ. טעל.)

צוליב די אינפאָרמאַציעס פון „עקאָ דע פּאַרי" אז די ענגלישע רעגירונג פירט אונטערהאַנדלונגען מיט דעם גענ. פראַנקאָ וועגן קויפען פּולווער, וואָס איז נויטיג פאַר דער קריגס-אינדוסטריע, טיילט מיט דער ידיעה, אַז ער זאָל האָבען בדעה איבערצוגיין צו די אויפשטענדיגע — ערקלערט, אז די ידיעה איז אויסגעטראַכט. איך רעפּרעזענטיר, האָט זאַמאָראַ צוגעגעבען, דאָס, וואָס איך האָב שטענדיג רעפּרעזענטירט: לעגאַליטעט פון דער קאָנסטיטוציע און בין אַ געגנער פון בירגער-קריג.

דער לאָנדאָנער קאָרעספּאָנדענט פון „האַוואַס", אז די ידיעות שטימען נישט מיט'ן אמת, דאָגעגען באַשטעטיגט ער, אַז אַ האַלב-אָפיציעלע ענגלישע דעלעגאַציע איז געפאָהרען קיין בורגאָס מיט'ן ציל זיך צו פאַרשטענדיגען וועגען קויפען פּולווער.

לויט ווי עס איז באַוואוסט, אינטערעסירט פראַגע וועגען פּולווער זעהר שטאַרק די צווישע מיליטערישע און ווירטשאַפטליכע קרייזען שוין דערפאַר, וואָס די פראַנצויזישע קריגס-אינדוסטריע האָט כמעט דעם גאַנצען פּולווער-גדעקט דורך שפּאַניען.

פּאַריז, 2 (ספּ. טעל.)

„עקאָ דע פּאַרי" טיילט מיט, אַז קיין ... איז אָנגעקומען אַ גרופּע פון 24 יונגע שפּאַ... לופט-פליהער מיט'ן ציל זיך אויסצושולען ... לופט-פליה-קורס אין לע בורזשע

אָפיצירען פון אַקטיווען דייטשען מיליטע...

פיהרען אָן מיט דער אַרמעע פון די אויפשטענדיג...

וואַלענסיאַ, 2 (ספּ. טעל.)

אין די לעצטע טעג פון פעברואַר זענען אויפגעשנייט וואָס איז פאַרנומען געוואָרען פון רעגירונגס-מיליטער אַראָפּגעפאַלען צוויי דייטשע פליהער. די שפּאַנישע טעלעגראַפען אגענטור פאַרעפענטליכט איצט זייערע דערקלערונגען. איינער פון זיי דער אָפיציר ווינטערער האָט ערקלערט, אז ער איז אַן אָפיציר פון אַקטיווען דייטשען מיליטער. ער איז געשוואָהען צוגעטיילט צו דער עסקאַדרע אין הויבער ריך צוזאַמען מיט 45 דייטשע פליהער. ער האָט אויס געפיהרט זיין פליכטליכע דינסט אין סעוויליע, רעדער נאָך אין אַוויליע און האָט באַקומען אַ באַלוינונג אין דער הויך פון 1200 פעזעטאָס און 300 מאַרק אַ חודש. דער פּאַראַשוטניק ווינטערער איז מודה, אז מיט די מיליטער - אָפּעראַציעס אין שפּאַניען פיהרט אָן דער דייטשער גענ. פאַופעל.

דער צווייטער פליהער, אַ דייטשער אונטער-אָפיציר פון אַקטיווען מיליטער דינסט געגטהער לערנינג מיליטערישער ראַדיאָ - טעלעגראַפיסט אין האַנאָווער, האָט מודה געווען, אַז אין יאַנואַר ד. י. איז ער מיט 65 דייטשע טעכניקער אויפגעשטיגען אין האַמבורג אויף דער שיף, וואָס איז געפאָהרען קיין סעוויליע, ער האָט אויסגעפילט זיין דינסט די דייטשע אָפיצירען: קאַפּמאַן און ריכט... וועלכע פיהרען אָן מיט די פליהער-ישע ... סעוויל. זיין געהאַלט האָט באַטראָפען 800 ... און 200 מאַרק אַ חודש. ער האָט דערקלערט, ... סעוויל געפינען זיך 51 דייטשע און איטאַלי... אַעראָפּלאַנען, לויט זיינע ווייד זענען קיין סעווי... דער לעצטער צייט אָנגעקומען ... איטאַלי... אַפּטיילונגען, וואָס ציילען 10,000 מאַן.

איטאַליען האָט שוין אַן'אַמבאַסאַדאָר ביי גענ. פראַנקאָ

דער שפּאַנישער גענעראַל קעמפט פאַר „ציוויליזאַציע"

סאַלאַמאַנקאַ, 2 (ספּ. טעל.)

דער איטאַליענישער אַמבאַסאַדאָר קאַנטולאַפּאַ האָט באַגלייבט זיינע באַפולמעכטיגונגס-בריף דעם גענ. פראַנקאָ, אויסדריקענדיג דערביי דעם וואונש, אַז שפּאַניען זאָל זיך פאַר'אייניגען אין פרידען און וואוילשטאַנד.

גענ. פראַנקאָ האָט אין זיין ענטפער-רעדע דערקלערט, אַז דאָס שפּאַנישע פאָלק וועט קיינמאָל נישט פאַרגעסען די פריינדליכע האַנד, וואָס איז צו איהר אויסגעשטרעקט אין מאָמענט פון געפאַהר.

די אַנשטרענגונגען פון נאַציאָנאַלען שפּאַניען זענען נישט בלויז צו פאַרטיידיגען די פרייהייט פון פאַטערלאַנד, נאָר אויך צו פאַרזיכערן די קריסטליכע ציוויליזאַציע.

די פייערליכקייט פון באַלייגען די באַפולמעכטיגונגס-בריף איז פאָרגעקומען ביי דער אַנוועזענהייט פון די מאַכט-פאַרשטייער פון דער ציאָנאַלער רעגירונג און זיך-אָרט פון דער רונג, וועלכען ס'האָבען באַלאַגערט גרויס... סען פון דער באַפעלקערונג. מאַכענדיג ... לכבוד דער שפּאַנישער און איטאַליעניש... גירונג.

בעשלוסען פון העכסטען פאַשיסטישען ראַט

ענגע צוזאַמענאַרבייט מיט דייטשלאַנד

פּאַריז, 2 (ספּ. טעל.)

נעכטען אַ גאַנצען טאָג איז פאָרגעקומען אַ צוזאַמענפאָהר פון אויבערשטען פאַשיסטישען ראַט אין רוים.

די בעשלוסען פון די פאַשיסטען האָבען ארויסגערופען אַן ערנסטען אָפּקלאַנג אין דער פּאַריזער עפענטליכער מיינונג. די פראַנצויזישע צייטונגען באַטראַכטען די באַשלוסען פון פאַשיסטען-ראַט אלס מאָביליזאַציע פון איטאַליענישען פאָלק, אין די ערשטע קאָמענטאַרען שטעלט די פּרעסע פעסט, אַז אין פּאָליטישער הינזיכט ווערט ענגער געמאַכט די מיטאַרבייט מיט די דייטשען, פרי צו קאָנען אנטוויקלען אַן אַקציע אויפן מיטעל-לענדישען ים און אויך אין אַפריקאַ. זיי זענען מסכים אויף קאָנצעפּ... יעס פאַר דייטשלאַנד אויף אַנדערע געביטען ... וועלט-פּאָליטיק.

בערלין, 2 (ספּ. טעל.)

די באַשלוסען פון העכסטען פאַשיסטישען ... אין רוים זענען מיט פרייד אויפגענומען ... אין דייטשלאַנד.

גרויסע שרפה אין ריגער אוניווערזיטע...

די שאַדענס זענען זעהר גרויס

ריגע, 2 (ספּ. טעל.)

היינט ביינאַכט איז אין דער אוניווערזיטעטס-לאַבאָראַטאָריע אין דער אַפּטיילונג פאַר לאַנדווירטשאַפט אויסגעבראָכען אַ גרויסע שרפה, וואָס האָט זיך מאָמענטאַל אריבערגעטראָגען אויף די דערנעבענדיגע בנינים און האָט אוממעגליך געמאַכט די אַקציע פון די פייערלעשער צוליב די גאַז-אויסברוכען. ס'זענען אָנגעקומען אויפ'ן אָרט אַלע שטאָטישע און פרייוויליגע פייערלעשער-אָפּטיילונגען פּרואוהען מיט מאַסקעס און מיט די נויטיגע אַפּאַראַטען. דאָס פייער איז נאָך אַ ... דויערענדיגער אַקציע פון די פייערלעשע... לאָשען געוואָרען. דער שאָדען איז זייער אַ ... סער צוליב דעם, וואָס עס זענען פאַרניכטע... וואָרען פיל טייערע אַפּאַראַטען, וואָס זענע... שטימט געווען אויף שטודיום-צוועקען.

גרויסע אויפרעגונג אין רומעניע...

צוליב'ן אָנפאַל אויפ'ן אוניווערזיטעטס-רעקטאָר

בוקאַרעשט, 2 (ספּ. טעל.)

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם אָנפאַל אויף דעם רעקטאָר פון אוניווערזיטעט אין יאַסי, זענען פאָרגעקומען גרויסע אַרעסטען. מען האָט אַרעסטירט איבער 50 מאַן.

בוקאַרעשט, 2 (ספּ. טעל.)

היינט נאָכמיטאָג האָבען זיך אין פּאַרלאַמענט געשטעלט די פאַרשטייער פון פאַרשידענע פּאָליטישע ריכטונגען, נישט אויסשליסענדיג אויך די עקסטרעם רעכטע, וואָס האָבען שאַרף פאַראורטיילט דעם איבערפאַל אויף דעם רעקטאָר אוניווערזיטעט, בראַטו.

דער מיניסטער יאַמאַנדי איז אין נאָמע... דער רעגירונג שאַרף אַרויסגעטרעטען קעגע... טערראָר-מעטאָדען. ער האָט דערקלערט, ... רעגירונג איז אַנטשיידען צו קעמפען קעגע... דאַזיגע מעטאָדען. ענהליכע אַרויסטרעטונגען ... פאָרגעקומען אין סענאַט, וואו עס איז ג... פאָרזיצער אין זיין צייט דער באַפעלגער פ... סאָר בראַטו.

פאָלעמיק צווישען רוים און פּאַריז

צוליב דער מעגליכקייט פון באַנייען די עסטרייכישע טראָן

רוים, 2 (ספּ. טעל.)

„דזשאָרנאַל ד'איטאַליאַ" פּאָלעמיזירט מיט דער פראַנצויזישער פּרעסע אויף דער טעמע פון דער האַבסבורג - דינאַסטיע אין עסטרייך. די צייטונג פירט אויס, אַז איטאַליען איז שטענדיג געגען צוריקזעצען די האַבסבורג'ס אויפ'ן עסטרייכישען טראָן. דער ענין איז אַ נעפּעראַליכער און נישט אַקטועלער. אין דער גאַנצער איטאַליענישער פּרעסע-אַקציע — פאַרענטפערט זיך די רוימישע צייטונג — איז ... אַ פּרט, אז אַרטיקלען זאָל באַגינסטיגען די ... קייט פון דער רעסטאַוראַציע פון האַבסבורג'ס עסטרייך.

פראַנקרייך וויל אָפּשאַפען דעם בונד צ... רוים און בערלין, אָבער דאָס וועט נישט ג... די צייטונג.

מאַדריד וועט נישט גענומען ווערען

מאַדריד, 2 (טעלעפאָניש)

דער אויסערן-מיניסטער אַלוואַרעז דעל וואַיאָ האָט פאַר'ן אַרויספאָהרען קיין וואַלענסיאַ דערקלערט דעם קאָרעספּאָנדענט פון „האַוואַס", אז ער איז איבערצייגט, דאָס מאַדריד קאָן נישט גענומען ווערען דורך די אויפשטענדיגע.

דער מיניסטער האָט אונטערגעשטראָכען, אַז פון מיליטער'שען שטאַנדפּונקט זענען געמאַכט געוואָרען גרויסע דערגרייכונגען. די מאַדריד'ער אַרמעע שטייט אין הינזיכט פון קריגס-פעהיגקייט נישט אָפּ פון קיין שום רעגולערער אַרמעע פון די אייראָפּעאישע לענדער און די באַפעלקערונג פון מאַדריד וואַקסט כסדר. דער מיניסטער האָט אויך באַשטעטיגט, אַז די אָנגענומענע פאַראָרדנונגען דורך דעם מיניסטאָרען-ראַט אין וואַלענסיאַ וועגען פאַרבעסערן די שוץ-פעהיגקייט פון מאַדריד, גיט שוין אויסגעצייכענטע רעזולטאַטען.

האָלענדישע אַמוניציע פאַר שפּאַניען?

אַמסטערדאַם, 2 (ספּ. טעל.)

די געמאַכטע אַנטדעקונג, אַז אונבאַקאַנטע פינאַנסיסטען טראַנספּאָרטירען כסדר געוועהר און אַמוניציע פאַר'ן שפּאַנישען רעגירונגס-מיליטער אויף שיפען אונטער דער האָלענדישער פאָהן, האָט דאָ געמאַכט אַ שטאַרקען איינדרוק. דאָס היגע „נאַציאָנאַלע דאַגבלאַדעט" איז אַרויס מיט אַ שאַרפען אַנטיסעמיטישען אָנפאַל אויפ'ן „אינטערנאַציאָנאַלען יוד".

זאַמאָראַ פאַר דער רעפּובליק

פּאַריז, 2 (ספּ. טעל.)

דער געוו. פּרעזידענט פון דער שפּאַנישער רעפּובליק אַלקאַלאַ זאַמאָראַ האָט, אין צוזאַמענהאַנג

ענטדעקט אַן אָרגאַניזירטע קאָמוניסטישע אַקציע

געגען דער בעוואָפנונג פון ענגלאַנד

לאָנדאָן, 2 (ספּ. טעל.)

דער היינטיגער „דיילי טעלעגראַף" איז אַרויס מיט אַ רעוועלאַציע, וואָס האָט אין גאַנץ לאָנדאָן געמאַכט אַ שטאַרקען רושם. די צייטונג מעלדעט, אַז די פּאָליציי איז פּלוצלינג געקומען אויף די שפּורען פון אַ גרויסען קאָמוניסטישען פּוטש, וואָס האָט געדאַרפט דורכגעפיהרט ווערען אין די נאָהענטסטע טעג כדי צו שטערען די דורכפיהרונג פון נייעם באַוואָפנונגס-פּלאַן פון דער רעגירונג. אין די נאָהענטסטע טעג וועלען געמאַכט ווערען אַ רייה אַרעסטען פון פּערזאָנען, וועמענס נעמען עס וועלען דאָ מאַכען אַ שטאַרקען רושם. די צייטונג מעלדעט, אַז אַ גאַנצע רייה פאַרפאַלען אין ענגלישע געוועהר- און אַמוניציע-פאַבריקען, וועמעס סיבה ס'איז געווען אונבאַקאַנט, איז געווען די אַרבייט פון די אַנטדעקטע סאַבאָטאַזשניקעס.

גענעראַל פּוטנאַ געשטאָרבען אין טורמע

היינטיגען חודש אַ נייער פּראָצעס אין מאָסקווע

ווין, 2 (ספּ. טעל.)

פון מאָסקוואַ מעלדעט מען, אַז אין טורמע איז דאָרט פּלוצלינג געשטאָרבען דער אַרעסטירטער גענעראַל פּוטנאַ, געגען וועלכען עס האָט געזאָלט פאָרקומען דער פּראָצעס אַלס טראָצקיסט. עס ווערט אויך מיטגעטיילט, אַז שוין היינטיגען חודש וועט פאָרקומען דער פּראָצעס געגען די אַרעסטירטע בוכאַרין, ריקאָוו, ראַקאָווסקי ווי אויך געגען געוועזענעם ג.פּ.או.-שעף יאַגאָדאַ. מען גיט איבער, אַז לויט יאַגאָדאַ'ס ערקלערונגען וועלען אַריינגעצויגען ווערען אין פּראָצעס הויכע באַאַמטע פון אויסערן-קאָמיסאַריאַט ווי אויך דיפּלאָמאַטישע פאַרשטייער אין אויסלאַנד.

דער סאוויעטישער בעל-יועץ פון שפאנישען רעגירונגס-מיליטער

...י עס מעלדעט די אויסלענדישע פרעסע שפילט
... איצטיגען בירגערקריג אין שפאניען א גרוי-
...אלע דער סאוויעטישער קריגס בעל-יועץ אין דער
...יעל פיגורירט ער נאר אלס בעל יועץ אין דער
...ליכקייט אבער זאל ער זיין דער פאקטישער
...ט אנפיהרער פון דער שפאנישער העטרונגס אר-
... עס איז נישט באוואוסט צי דער קאמף וואלט
... פון לאנג נישט געווען פארענדיגט לטובת די
...שטענדיגע, ווען דאס רעגירונגס מיליטער וואלט
...ט געהאט אין גארעוו'ס פערזאן א פיהרער יעדענ-
...ם א באריטעטדע און גרעסערען ווי פראנקא.
גארעוו שטאמט פון דער אריסטאקראטישער באל
...ער פאמיליע פאן האזע. אין אנהויב פון דער
...ט מלחמה איז ער אלט געווען 22 יאהר, ער האט
...רגעמאכט די גאנצע מלחמה און אלס מוטיגער
...ציר האט ער באקומען א רייהע אויסצייכענונגען.
... דער רעוואלוציע איז ראזיע באלד צוגעטראטען צו
...באלשעוויקעס און איז אריינגעטרעטען אין דער
...ער ארמעע. דארט האט ער זיך באלד אויסגעצייכ
...ט אין א ריי עפיזאדען בעת דעם בירגער-קריג.
... קאמף ארום קאזאן איז איהם געלונגען אין דער
...ן פון א פיעכאטע פולק צו צווינגען די ווייסע די-
...יעס אפצוטרעטען. היינטער קורסק האט ער זיך
...רכגעריסען אויפן רוקען פון א פיל צאהלרייכערען
...ער און האט אזוי ארום געווינען די שלאכט.
... נאמען איז געווארן באקאנט אין די סאלדאטישע
... אפיצערישע קרייזען און ארום דעם נאמען ,,טא-
...'' האבען זיך אנגעהויבען צו וועבען לעגענדעס,
...ראדו'' איז געווארען דער פארטיי פסעוודאנים פון
... ראזען.
...דער צווייטער עטאפ פון גארעוו'ס קאריערע איז
...ען קראנשטאדט דער אויפשטאנד פון די קראנ-
...שטער מאטראסען אין יאהר 1921 איז די באוצי-
... געווען געפעהרליך פארן סאוויעטישען רעזשים.
... אויפשטאנד איז אונטערדריקט געווארען דורך
2... שילער פון דער נייער אפיצירען שולע וואס
...סאוויעט רעגירונג האט געהאט געשאפען איבערן
... איז געלונגען אריבערצוטראגען הארמאטען און
... האט אנטשידען דעם גורל פון אויפשטאנד. דער
...פיראטאר פון דאזיגען אטאק איז געווען טראצ-
...אדורכגעפיהרט איהם האט גארעוו, ער איז דאן
...אנקען געווארען מיט אויסצייכענונגען און אין
...פון 29 יאהר איז ער געווארען דיוויזיע קאמאנ-
... און באקומען א גאלדענע שווערד, א אויסצייכ-
...נג, וואס ביז צום היינטיגען טאג האבען עס און
...ראטענפארבאנד נאר 8 מאן.
...אין א געוויסער צייט ארום איז גארעוו קראנק
...רען און מען האט מעהר פון איהם נישט גע-
הערט. ער האט זיך קורירט אין א פסיכיאטרישען קליניק איינינע יאהר. אין 1923 איז ער אבער שוין פולשטענדיג געזונט און ער פארט קיין דייטשלאנד וואו ס'האט זיך געגרייט דער קאמוניסטישער אויפשטאנד.

די דייטשע קאמוניסטישע פארטיי האט אויסגעוועהלט א קאמיטעט פון 6 מאן וואס האט געדארפט אנפיהרען מיט דער רעוואלוציע. דייטשלאנד האט דאן ווי באוואוסט איבערגעלעבט א זעהר שארפען קריזיס. עס איז געווען די צייט פון אינפלאציע. אין פארשיעדענע פונקטען פון לאנד האבען דאן אויסגעבראכען הונגער בונטען. אין מינכען איז אויפגעגאנגען דער טייער שטערן היטלער, וועלכער האט צוגעגרייט זיין באוואוסטער ,,פוטש''.

די דייטשע קאמוניסטען האבען פארעווען אנפארטרויט דעם קריגס סטראטעגישען טייל פון דער קאמוניסטישער אקציע אין דייטשלאנד. צוליב א פארראט איז אבער גארעוו דאן ארעסטירט געווארען. ער איז אבער נישט אידענטיפיצירט געווארען אלס גארעוו, נאר אלס סקאבעלעווסקי. אונטער דעם נאמען האט ער דאן געוואוינט אין דייטשלאנד. אין א קורצער צייט ארום איז גארעוו — סקאבעלעווסקי אויסגעטוישט געווארען אויף צוויי דייטשע סטודענטען, קינדערמאן און שטאליץ. וואס זענען געהאט ארעסטירט געווארען אין רוסלאנד.

קיין ראטען פארבאנד איז גארעוו צוריקגעקומען א אנטוישטער, א לאנגע צייט האט מען ווידער פון איהם גארנישט געהערט. אין משך פון א ריי יאהרען האט ער זיך פארנומען מיט דער אינערליכער ארגאניזאציאנישער זייט פון פארטיידיגונג. ווי מען גלויבט איז וואראשילאוו א שפילצייג ביי איהם אין דער האנד. אין 1932 איז ווידער אנטשטאנען א אויפגאבע וואס האט יהם געטרייטט. עס האנדעלט זיך וועגען דער דערמאבערונג פון כינעזישען טורקעסטאן סינגקיאנג. די דאזיגע אויפגאבע האט ער גלענצענד אדורכגעפיהרט און 4 יאהר איז ער געבליבען אין לאנד אויף די רעכטע פון א דיקטאטאר און אין א געוויסער מאס ציוויליזאטאר, פון סינגקיאנג איז גארעוו ווידער אוועק קיין שפאניען און מען מוז מודה זיין, אז ביז איצט האט ער זיין אלטע רוהם נישט פארשעמט.

פראנצויזישע פרעסע

וועגען דעם לעצטען פארלאמענט-זיג פון דער בלום-רעגירונג

פאריז. די רעגירונג פון פאלקס-פראנט האט ווידער אמאל געזיגט, די אטאקע פון דער רעכטער אפאזיציע איז דורכגעפאלען. די גאנצע רעכטע פרעסע איז פארצווייפעלט און זי שטעלט פאר די לאגע פון פראנקרייך אלס קאטאסטראפאלע... שוין, אלץ גייט שוין אונטער, ווייל בלום'ס רעגירונג בלייבט און ווייל זיי נישט צולאזען צו דער מאכט... אה, ווען לעאן בלום ערקלערט פריידאג: — יא, איך ציה צוריק און מיר שאפען א רעגירונג פון ,,נאציאנאלער איינהייט'', אך, וואס פאר א גרויסער מלוכה-מאן ער וואלט עס איצט געווען אין דער רעכטער פרעסע, די רעאקציע זוכט איצט מיט אלע מיטלען ארויסצובייסען מיט די ציין די מאכט פון די הענט פון פאלקס-פראנט. די רעאקציע ווייסט גוט, אז אויב די רעגירונג גייט צו ביז מאי, בלייבט זי שוין איבער די צייט פון דער אויסשטעלונג. האט זי א געוויכטיגע עקזיסטענץ ביי דער אקטאבער-סעסיע, האמאלסט קען ,,חלילה'' טאקע ווערען גוטע אין לאנד און דאמאלסט זיין שוין אוועק אלע האפענונגען פאר דער רעאקציע... ווער מען איצט זיכער טון, וואס עס וועט זיך נאר לאזען, כדי די רעגירונג שטירצען, אבער האט דען די רעאקציע די מינדעסטע שאנסען הערצו? — די רעאקציע רעכענט שטארק אויף די ראדיקאלען. אבער די ראדיקאלען האבען געשטימט פאר דער רעגירונג די מעהרהייט איז אבסאלוט קלאר געווארען, 23 שטימען, ווייניגער ווי פריהער, אבער איז דאס א באוויז? —

* * *

דער סאציאליסטישער ,,פאפולער'' שרייבט וועגען לעאן בלום'ס ענטפער אין פארלאמענט:

פאקטיש איז עס מעהר ווי א רעדע, אן ערנסטע רעדע — וועלכע האט געמאכט א טיפען איינדרוק. דער פרעמיער מיניסטער איז אוועק א סך ווייטער ווי די גרעניצען פון דער דיסקוסיע, וועלכע עס האבען אויפגעהויבען פאול רייגא און פלאנדען... און פארבייטערנדיג די הגבאטן און אויפהויבענדיג דעם ניוואו פון די האפענונגען און פון די אינטערעסען פון לאנד, האט אונזער חבר באוויזען די פאליטישע און סאציאלע באדייטונג פון האבען דעם פאלקס-פראנט ביי דער מאכט.

,די איצטיגע רעגירונג האט לעאן בלום געזאגט, איז אין רעזולטאט פון רעפובליקאנישען געזעץ די רעגירונג פון פראנקרייך... זי איז די איינציגע מעגליכע נאציאנאלע רעגירונג.

דער ליבעראלער ,,פטי-דזשורנאל'' ווייזט אן אז בלום איז אן ערהליכער מלוכה-מאן, וועלכער האלט גוט פון אנדערען זיינע אידעען מיטן מאמענט, ווי דער מיניסטאריען פאמפאל איז נאר אריין אין זיינע הענט. קירנע ציהט אויס אזא קאנקלוזיע פון בלומס רייד:

די קאנקלוזיע פון דער דעבאטע געפינט מען ניכער אין אן אנצוהערעניש, ווי אין פארמולירטע ווערטער. די אפאזיציע האט געזאגט: — אויב איהר בלייבט, געהט איהר צו א פינאנציעלער קאטאסטראפע!

דער שעף פון דער רעגירונג פון פאלקס-פראנט האט זיי געענטפערט: — גיט איהר אכטונג, ווייל אויב מיר געהען אוועק, געהט איהר צו א סאציאלער קאטאסטראפע!

אויף דער ווארנונג קריצט מאקען די רעכטע פרעסע גאר שארף מיט די ציין, דער עקסטרעם-רעאקציאנערער ,,עקא דע פארי'' האלט, אז דאס איז א.. שאנטאזש:

צו זיינע אפטימיסטישע שטימונגען האט דער פרעמיער - מיניסטער נאך צוגעפעפערט מיט א דראהונג צו די געגנער, ,,אויב איך געה אוועק, האט ער געזאגט, — איז וועה צו אייך! — אונטער די ווערטער פיהלט מען דעם שאנטאזש פון ,,מאסען''. אבער צי איז בלום שוין זיכער, אז עס וועט קומען אזא טאג, ווען אט די דיסקרעטע הערמאנטע ,,מאסען'' וועלען נישט ארויסטרעטען געגען איהם?

דער ראדיקאלער ,,עווור'' רעזומירט אזוי דעם רעזולטאט פון דער דעבאטע:

בקיצור.. נאך איין אפענסיווע ווערט צובראכען דורך דעם פאלקס-פראנט...

...צוליב דעם, וואס די אפאזיציע האט נישט קיין שום שאנס נישט אין פארלאמענט איז מעגליך אזוי זי וועט געהן זוכען א צוזאמענשטוים ערגיץ אנדערש

ווייל מיר מאכען נישט פארגעסען, אז דא גייט קודם כל אין נישט איבערלאזען די רעגירונג ביז צו דער אויסשטעלונג...

פראסאר האלט, אז איצט איז די לאגע קלאר געווארען, אין זיין ,,ל'האם ליבר'' שרייבט דער געוועזענער סאציאליסטישער פיהרער:

וואס איז אלזא געבליבען פון די פאניק קאמפאניעס וועלכע מען האט אזוי קלוג ארקעסטרירט? אז די מעהרהייט רעגירט און אז די אפאזיציע קאנטראלירט? אז לעאן בלום וויל ווייטער בלייבען ביי דער מאכט און חכם מיטן מאנדאט, וועלכען ער האט באקומען פון לאנד מיט דער מיטארבייטערשאפט פון די פארטייען וועלכע ס'בינדט א קלארער קאנטראקט, וועלכען זיי האבען אנגענומען און אונטערגעשריבען און אויף וועלכען דאס לאנד האט געשטימט בעת די וואהלען — און דאס נישט בלויז אין אינטערעס פון איין קלאס נאר פון דער גאנצער נאציאנאלער קאלעקטיוויטעט, איז דען דאס טאקע נישט דער זין פון דער דעמאקראטיע? — איז דען דאס נישט באמת דער ווירקליכער פארשריט?

מיט איין ווארט, די אפאזיציע איז דורכגעפאלען; בלום האט ווייטער געזיגט. די גרויסע פראגע איז איצט דער קאמף געגען דער פרייזען - שטייגערונג — און אויך — וואס גרייט די רעאקציע פאר א נייע אטאקע.

י. סקי.

די ארבייטער-באוועגונג אין אמעריקא צעוואקסט זיך

כוואליע שטרייקען אין פארשידענע פונקטען פון די פאראייניגטע שטאטען

די קארעספאנדענטען פון די ענגלישע צייטונגען
...ען פון אמעריקע, אז די שטרייק באוועגונג אין
...ר פארשפרייט זיך אלץ מעהר און נעמט
אונגעווערנליכען פארנעהם אין פארם. דער איי-
...ם פון דזשאהן לואיס פארשטארקט זיך מיט יעד-
... טאג און ער האט שוין איצט אין די ארביי-
... קרייזען א סך גרעסערען אויטאריטעט ווי ווי-
...ם גרין, דער פארזיצענדער פון דער אלגעמיינער
...יטער פעדעראציע. לויט די באריכטען פון די אר-
...סביוראס האבען זיך שוין פאר לואיסן ארויס-
...גט אן ערך 45 פראצענט ארבייטער.
...די שטרייקען פארמעהרען זיך אין פארשידענע
...טען פון די פאראייניגטע שטאטען, דערביי פא-
... די ארבייטער איבעראל א חוץ א לוין-הוספה,
... אז עס זאלען אנערקענט ווערען די נייע (לו-
...) סינדיקאטען, אין דעם שטאט מאססאטשוזעטס
...יקען 17000 ארבייטער פון די שיך-פאבריקען,
קאנעקטיקוט — די ארבייטער פון שיף-בוי,
סאנטא מאניקא, אין קאליפארניען — די ארבייטער
פון דזשלאס אויטאפלאנען פאבריקען; אין אי-
...אים — דויערט ווייטער דער שטרייק אויף די פאר-
...קען פון ,,פאן סטיל קארפאריישן''.
...דזשאהן לואיס האט ערקלערט, אז ער גרייט צו
...אנטשיידענדע'' שלאכט צווישען די ארבייטער
...באלעבאטים פון דער מעטאלורגישער אינדוס-
...יע''. ער דראהט אנצוהויבען פון די ריזיגע פאברי-
... אין האררי (אינדיאנא) וואו עס געפינט זיך דער
...טישער צענטער פון דער מעטאלורגישער פראד-
...ציע.
...באונרוהיגט איז די אויפרעגונג
...שען אייזענבאהן ארבייטער. אין שיקאגא האט
...סינדיקאט פון די אייזענבאהן ארבייטער אין וועל-
... עס זענען ארגאניזירט 1.100.000 מיטגלידער,
...געשלאסען א פאדערונג פון א לוין-הוספה פון 20
...צענט. די באהן געזעלשאפטען האבען געזאגט
...ט, אז אזא הוספה וואלט פארגרעסערט די הו-
...ת פון דער עקספלאטאציע פון די באהנען אויף
... מיליאן דאלאר א יאהר און זיי קענען דעריבער
...ט נאכגעבען די פאדערונגען פון די ארבייטער.
די רעגירונג איז שטארק באאונרוהיגט צוליב די
...ווהעגישען. דאס ארבייטס-מיניסטעריום ארבייט
... א נייע געזעץ, וואס רעגולירט די באציהונגען
...שען ארבייט און קאפיטאל. דאס דאזיגע געזעץ
...ס מען איין א שנעלען טעמפא אדורכפיהרען דורכן
...נגרעס.
...הערוויל פארמעהרען זיך אבער אלץ מעהר די
...אמענשטויסען צווישען די שטרייקענדע ארבייטער
... און דער פאליציי.
400 ארבייטער פון דער מעטאלורגישער פאבריק ,,פענסטיל'' אויף דעם פון טשיקאגא האבען מיט א פאר טאג צוריק אפגעשלאגען א אטאקע פון דער פאליציי אויף די פאבריקס בנינים, וואס זענען אקופירט דורך די שטרייקענדע ארבייטער. אין צוויי טעג ארום האט די פאליציי איבערגעחזרט דעם אנגריף. דאס מאל האט געזיגט די פאליציי און די ארבייטער האבען געמוזט פארלאזען די בנינים.

ביי דער 2-טער אטאקע האבען די פאליציאנטען זיך באנוצט מיט דעם אלט אויסגעפרובטען מיטעל פון די גריכען בעת דער בעלאגערונג פון טראיא. די פאליציי האט געזיגט, ווייל זי האט זיך באנוצט מיט א מין ניי טראיאניש פערד.

ווען עס איז געווארען פינסטער, איז צום פאבריקס-בנין צוגעפיהרט געווארען אויף א לאסט-אויטא א הילצערנער טורם, וואס איז געווען ארומגעקלעפט מיט פאפיר. אין דעם טורם האבען זיך געפונען 4 פאליציאנטען אין גאזמאסקעס מיט א זאפאס טרערען-באמבעס. נאך דעם לאסט אויטא זענען געגאנגען פאליציי אפטיילונגען.

דער לאסט אויטא מיטן טורם איז צוגעפאהרען האארט צו דער וואנט פון פאבריקסבנין און פון דעם טורעם האבען די פאליציאנטען אנגעהויבען צו ווארפען באמבעס אין די פענסטער פון דער פאבריק, די ארבייטער האבען געענטפערט מיט א האגעל שטיינער, אייזענשטיקער, פלעשער. די באמבארדירונג איז געבליבען אהן רעזולטאט. דאן האט זיך דערהערט א אויסרוף:

— אונטערצינדען דעם טורעם!

אויפן טורעם האט זיך א שאס געטאן ברענענדע פאקעלען. די ארבייטער האבען אבער נישט געוואוסט אז די פאליציי האט דאס פאראויסגעזעהען. דער טורעם און דאס פאפיר מיט וועלכען עס איז געווען ארומגעוויקעלט זענען געווען אדורכגעזאפט מיט אזא סובסטאנץ, וואס דערלאזט נישט קיין פייער. א קאמף פון איבער א שעה, האט די ארבייטער כמעט בלינד און פאר'סמט פון די גאזען געמוזט קאפיטולירען און אויף לאסט אויטאס האט מען זיי איבערגעפיהרט אין תפיסה.

דאס איז דער ערשטער שטרייק אין אמעריקא, וואס איז אויפן ארט ליקווידירט געווארען דורך דער פאליציי, טראץ דעם ווידערשטאנד פון די שטרייקענדע ארבייטער.

דער קבר פון לודוויג בערנע אין פאריז

אויף פער לאשעז, איז איינגאנצען פארלאזען

פאריז.

דעם 12. פעברואר 1937 איז געווארען 100 יאהר־ זייט עס איז געשטארבען איינער פון די אינטערעסאנטעסטע פארשטעהער פון דער אייראפעאישער פרייהייטס-פובליציסטיק, לודוויק בערנע.

די אייראפעאישע קולטור-וועלט (אויסער היטלער-דייטשלאנד) האט אין ווארימע ארטיקלען דערמאהנט דעם אנדענקען פון גרויסען פובליציסט דעם קעמפער פאר'ן ,,אייראפעאישען גייסט'' פון פרייהייט און גלייכהייט און געגען דעם אבסאלוטיזם פון זיין פאטערלאנד, דייטשלאנד, — לודוויק בערנע, דער געשמד'טער יוד, דער חבר פון היינריך היינע האט יאהרען לאנג פארבראכט אין ,,גלות'', אין פראנקרייך, וואו ער האט זיך איינגעלעבט מיט די פראגרעסיווסטע פארשטעהער פון דער פראנצויזישער קולטור-וועלט.

די פראנצויזישע פרעסע האט גאר ווארים זיך אפגערופען וועגען דער 100-יאהרצייט פון לודוויג בערנע.

דער באקאנטער פובליציסט אנדריי פיער דערצעהלט וועגען זיין באזוך אויפ'ן קבר פון לודוויג בערנע ,,וועלכער געפינט זיך אויף פער לאשעז'' 19 דיוויזיע.

דאס איז א סאלידע מצבה — שרייבט אנדריי פיער —, פון גראניט, ארומגעצוימט מיט א פעסטען צוים. אין שטיין איז אויסגעהאקט דער ביוסט פון שרייבער. די ארבייט פון סקולפטאר דאוויד ד'אנזשער. דער פנים איז הארמאניש, דער שטערען הויך, די אויגען האלב - פארמאכט. אונטען א לאקאנישע אויפשריפט: ,,לודוויג בערנע, געבוירען אין פראנקפורט אם-מיין 22. מאי 1786, געשטארבען אין פאריז, 12. פעברואר 1837'' אונטער דער אויפשריפט געפינט זיך פון זעלבען סקולפטאר דאוויד ד'אנזשער א באַרעליעף, וועלכער שטעלט פאר דריי אנטיקע פיגורען, די מיטעלסטע פיגור שטעלט פאר דעם ,,געניוס פון דער פרייהייט'' וועלכער פאראייניגט די הענט פון צוויי פרויען, וואס סימבאליזירען פראנקרייך און דייטשלאנד. אויף דער פראנצויזישער זייט לייענט מען די נעמען פון וואלטער, רוסא, לאמענע, בעראנזשע, פון דער דייטשער זייט די נעמען פון לעסינג, הערדער, שילער און זשאן-פאל''.

אנדריי פיער דערצעהלט, אז ער האט נישט געפונען אויפ'ן קבר קיין שום שפורען פון באזוכער, אלץ איז פארוואקסט, א פארוויאנעט בלימעל וואלגערט זיך, און ער פרעגט מיט באדויערונג, צו איז דען מעגליך, אז ער זאל האבען געזען דער איינציגער וועלכער איז געקומען פארבויגען זיך פאר'ן קבר פון בערנע און נאכצודענקען א ווײַלע וועגען פראבלעם פון פראנצויזיש - דייטשער דערנעהנטערונג, פאר וועלכער בערנע האט געקעמפט, און וועלכע איז איצט נישט פיל מעהר געלעזט ווי זי איז געווען מיט הונדערט יאהר צוריק.

די יידישע קולטור - וועלט האט זיך איהרע חשבונות מיט דעם דור ,,עמאנציפירטע יודען אין דייטשלאנד'' צו וועלכען עס האט געהערט לודוויג בערנע, און וואס דאס ליכט פון דער עמאנציפאציע האט זיי געפיהרט צום פולשטענדיגען אפרייסען זיך פון זייער פאלקס יושטאם, פון יודענטום. זייער טעטיגקייט אלס ,,אייראפעער'' און קעמפער פאר מענשען-פארבידערונג און פרייהייט איז אבער אין איהר גרונד פארבליבען טיף יודיש, טיף-מענשליך.

איז ענגלאַנד איז מען פאַרזאָרגט וועגען דעם יאָהר 1937

מען גרייט זיך געשמאַק פאַר דער קאָראָנאַציע פון קעניג דזשאָרדזש, אָבער מען גרייט זיך אויך מיט אַ שווער האַרץ צו מלחמה

(א בריוו פון לאָנדאָן)

פון ב. סמאָליאַר

דער קעניג ,דאָס איז ענגלאַנד׳ס רוקען־ביין. דאָס איז דער סימבאָל, וואָס האלט ארום זיך פאַראייניגט די גאַנצע אימפעריע, וועלכע איז צע־זייט און צושפרייט איבער אַלע ימים. וואָלט ענגלאַנד נישט געהאַט קיין קעניג, וואָלט זי זיכער געמוזט אַזאַ געפינען. די ענגלישע דאָמיניאָנס מוזען האָבען די פליכט פון בלייבען טריי צו עמיצען. אויב נישט צו אַ קעניג, דאַן צו וועמען ?...

זאָל אין 1937 אויסברעכען א מלחמה אין וועל־כען ענגלאַנד וועט מוזען אריינגעצויגען ווערען, איז דאָס פאַר ענגלאַנד א רעכטער אומגליק. ענג־לאַנד וועט אין 1937 נאָך ווייט נישט זיין גרייט פאַר אַזאַ מלחמה. דער נייער אייראָפּעאישער קריג וועט געפיהרט ווערען דורך גאַנץ נייע מעטאָדען, און צו די דאָזיגע מעטאָדען האָט זיך ענגלאַנד ביז איצט נישט געגרייט. צו די דאָזיגע נייע מעטאָדען פאַנגט זי זיך אָן צו גרייטען ערשט איצטער. ערשט אין דער לעצטער צייט זינט זי האָט געלערענט איהר לעקציע אין אביסיניע.

אין דער דאָזיגער הינזיכט, — אין הינזיכט פון נאַציאָנאַלער גאַנצקייט, — איז ענגלאַנד סאַמע די שוואכסטע לאַנד אין אייראָפּע אין צייט פון קריג. מאכט חרוב בערלין, וועט די דייטשע רעגירונג זיך איבערציהען קיין מינכען, קיין לייפּציג, קיין דרעז־דען, קיין פראַנקפורט. פאַרהאַן גענוג גרויסע שטעט אין דייטשלאַנד פון וואַנען מען קען האלטען דאָס פאָלק געאייניגט אפילו ווען בערלין זאָל זיין פול־שטענדיג פאַרניכטעט. דאָסזעלבע איז אויך מיט איטאליע. אַלע וועגען פיהרען טאַקע קיין רוים, אָבער רוים איז נישט די איינציגע גרויסע שטאָט אין איטאליע. מוסאָליני קען דיקטירען אויך פון מילאַן, פון פיזא, פון פלאָרענץ, און פון א רייהע אנדערע שטעט. אין ענגלאַנד איז אָבער לאָנדאָן די איינציגע שטאָט פון וועלכער די גאַנצע אימפעריע איז געוואוינט צו הערען די רעגירונגס אָרדערס. א חורבן אין לאָנדאָן מיינט דערפאַר א חורבן אין דעם גאַנצען רעזשים וואָס ענגלאַנד האָט פאַר דורות איינגעשטעלט פאַר אַלע איהרע קאָלאָניעס און דאָ־מיניאָנס.

איז עס דען דערפאַר א וואונדער, אז ענגלאַנד איז אריינגעטראָטען אין דעם יאָהר 1937 מיט אזעלכע פאָרזיכטיגע שריט, און מיט עפעקטיווער פּראָפּאַגאַנדע צו שטאַרקען דעם פּרעסטיזש פון דעם נייעם קעניג. זאָל דער עולם לעזען די מעשיות וועגען דעם נייעם קעניג, וועט ער פאַרשפּאַרען צו זיין נערוועז וועגען אַנדערע דראָהענדע געפאַהרען. זאָלען די דאָמיניאָנס זיך גרייטען צו דער קאָראָנאַ־ציאָנס־צערעמאָניע, וועלען זיי זיך פיהלען נעהנ־טער און צוגעבונדענער צו לאָנדאָן און צו זייערע פליכטען צום טהראָן.

* * *

דער דורכשניטליכער ענגלענדער געפינט זיך איצט אין בעסערע אומשטענדען ווי ער איז געווען אין לעצטען יאָהר. אָבער אויך אין דעם ליגט דער סוד פון דער קומענדער מלחמה. מען אַרבייט איצט מעהר אין ענגלאַנד. און מען פאַרדינט איצט מעהר. ווייל די קריגס אינדוסטריע דאַרף איצט אין ענגלאַנד מעהר מענשען און מעהר רויה־שטאָף.

ניכטערע פּאָליטיקער אין ענגלאַנד לאָזען זיך אָבער נישט פאַרשכור׳ן פון דער פאַרהעלטנישמע־סיגער איצטיגער „פּראָספּעריטי" אין ענגלאַנד. זיי ווייסען, אז דאָס איז נישט מעהר ווי „קריגס־פּראָספּע־ריטי". און זיי ווילען נישט, אז דאָס לאַנד זאָל אריינגעשלעפּט ווערען אין קריג.

טאַקע דערפאַר האָט די גאַנצע ענגלישע פּרע־סע איצט מיטאַמאָל אָנגעפאַנגען אָנצונעהמען א גאַנץ שאַרפען טאָן אין באַצוג צו נאַצי־דייטשלאַנד. אַלע אין ענגלאַנד ווייסען איצט: אויב אייראָפּע וועט מו־זען דורכמאַכען א מלחמה, דאַן וועט זיך די דאָזיגע מלחמה אָנפאַנגען נישט פון קיין אַנדער לאַנד, נאָר פון דייטשלאַנד. אַלע ווייסען עס, און קיינער נאַרט זיך דערפאַר מעהר נישט אָפּ אין היטלער׳ן און אין זיין מלוכה.

קיינמאָל, זינט די נאַציס זענען געקומען צו דער מאַכט, האָט נאָך אין ענגלאַנד נישט געבלאָזען אזעלכע שאַרפע ווינטען געגען דייטשלאַנד ווי איצ־טער. אפילו די קאָנסערוואַטיווען, — אָפּגערעדט שוין פון די ראַדיקאַלע און די ליבעראַלע עלעמענטען אין ענגלאַנד, — האָבען זיך איצט געשטעלט איינאַנ־צען אין דעם לאַגער פון די פאַרביסענע שונאים פון נאַצי דייטשלאַנד. אפילו די צוריקגעהאלטענע לאָנ־דאָנער „טיימס". אפילו די רוהיגע לאָנדאָנער „מאָר־נינג פּאָסט".

* * *

צווישען די קאָמפּליקאַציעס וואָס ענגלאַנד וויל פאַרמיידען אין דעם נייעם יאָהר 1937, איז אויך פאַרהאַן די קאָמפּליקאַציעס פון פּאַלעסטינע.

פּאַלעסטינע איז איצט געוואָרען אַ זעהר ערנ־סטער ענין פאַר ענגלאַנד. ערנסט נישט בלויז צוליב די אַראַבישע פאָדערונגען, נאָר אויך צוליב די אָפענע אַמביציעס פון מוסאָליני׳ן צו אָקופּירען פריי־הער אָדער שפּעטער סיי עגיפּטען און סיי פּאַלעס־טינע.

אַז אזעלכע אַמביציעס עקזיסטירען, איז אין לאָנדאָן נישט קיין סוד, אז די מעגליכקייטען דורכ־צופיהרען די דאָזיגע אַמביציעס זענען ווייט נישט אזוי שווער ווי מען קען דענקען, ווייסט מען אויך אין לאָנדאָן. דער וויצע־אַדמיראַל פון ענגלישען פלאָט האָט געהאַט די נישט־פאָרזיכטיגקייט אָפען וועגען דעם צו רעדען.

רעדענדיג אויף עפענטליכע פאַרזאַמלונגען אין לאָנדאָן וועגען פּראָבלעמען פון מיטעללענדישען ים האָט דער וויצע־אַדמיראַל אָסבאָרן נישט געמאַכט קיין סוד דערפון, אז ווען עס זאָל קומען צו א קריג צווישען ענגלאַנד און איטאליע, קען איטאליען זעהר לייכט אָפּשניידען ענגלאַנד פון יעדע קיין פּאַלעסטינע און אַליין ווערען דער באַלעבאָס איבער דעם לאַנד פון דער יודישער נאַציאָנאַלער היים. נאָכמעהר, וויצע אַדמיראַל אָסבאָרן האָט גערעדט אָפען דערפון, אז איטאליען וויל דורכאויס רעס־טאַווירען די אַלטע רוימישע אימפּעריע פון וועל־כער פּאַלעסטינע איז געווען א טייל, און אז זי ליידט פון א פּסיכאָזע פון וועלכער איטאליע קען זיך באַ־פרייען בלויז ווען זי וועט זיך קענען ברייטער אויס־שפּרייטען איבער די ברעגעס פון בלויע וואַ... פון מיטעללענדישען ים.

וואָס דער ענגלישער וויצע־אַדמיראַל האָט... זאָגט אָפען, איז שוין לאַנג באַוואוסט אַלס... אין ענגע קרייזען אין לאָנדאָן. די זעלבע קר... ווייסען נאָכמעהר. זיי ווייסען, אז ענגלאַנד... נישט גענוג סאָלדאַטען צו האלטען א שטע... אַרמעע אין פּאַלעסטינע. די רעזערוויסטען, וו... זי האָט איצט געשיקט צו אונטערדריקען די... בישע אויפשטאַנדען, זיי קערען זיך איצט או... ריק אַ היים קיין ענגלאַנד, און עס איז מעה... זיכער, אז צוריק קיין פּאַלעסטינע וועלען זי... נישט מעלדען צו פאָהרען אונטער קיינע או... דען.

— וואָס זאָל אין אַזאַ פאַל פּאַסירען... פּאַלעסטינע, ווען עס זאָלען דאָרט איינציכען... ברעכען נייע אומרוהען ?... איטאליענ׳שע אינטר... פון איין זייט, מאַנגעל אין סאָלדאַטען... שטענדיגער אַרמעע אין פּאַלעסטינע פון דער... טער זייט, — ווי אזוי קען מען זיך אויסדר... פון די איצטיגע קאָמפּליקאַציעס אין פּאַלע... און נישט ברעכען האַלז־און־נאַקען ?..

וועגען די דאָזיגע אַלע פראַגען, אויפ׳ן... יאָהר, קלערט מען איצט אין ענגלאַנד... ערנסט און מיט גרויס זאָרג. די קעניגליכע קאָ... וועט קומען מיט רעקאָמענדאַציעס, אָבער צי... לען איהרע רעקאָמענדאַציעס זיין פון אירגענ... כער הילף ?... צי וועלען איהרע רעקאָמענדאַ... נאָך נישט פאַרשאַרפען די לאַגע ?..

דאָס יאָהר 1937 האָט זיך אָנגעהויבען... זאָרגען. דאָס פאָלק אָבער, — די ברייטע... פון פאָלק, זיי טאָרען דערפון נישט וויסען... דאַרף מען פאַרשכור׳ן מיט די צוגרייטונגען... דער קאָראָנאַציע און מיט די פּאָמפּעזע צע... ניעס, וועלכע מען שטודירט פאַר דער קאָראָ... דער מענש פון פאָלק מוז געהאַלטען ווערען... זיין גלייכגילטיג. ער מוז געהאַלטען ווערען... דער טראַדיציע, אז אַבי ענגלאַנד האָט א... וועט שוין אַלעס גוט זיין.

די ענדעקעס אויף דער וואַך פון דער יודישער שחיטה אין לובלין

דער „גלאָס" האָט מורא, אז עס וועט פאַר די יודען אויספעהלען כשר פלייש. — די גאַנצע חכמה ליגט מען אריין אינם „אונטערשטען חלק"

לובלין. כמעט יעדען טאָג טרעט דער „גלאָס לובעלסקי" אַרויס מיט פאַרצווייפעלטע אַלאַרמען וועגען דער שחיטה, די גאַנצע חכמה, ענערגיע און וואַכזאַמקייט פון דאָזיגען אַנטי־יודישען העצע־בלע־טעל ווערט אריינגעלייגט אינ׳ם אונטערשטען חלק פון דער בהמה. פאַר׳ן „גלאָס" איז וויכטיג די קאָנ־טראָל אין שחט־הויז, די פּאָליציי, די סטאַראָסטווע, די אַקציע אויפצוקלערען דער פּוילישער באַפעלקע־רונג, אז זאַדיק־פלייש איז באַטעמ׳ט און ביליג. דער „גלאָס" האָט קיין צייט נישט צו וואַרטען אויף דעם „רעזולטאַט" פון דעם אַלעם און כאַטש שטעל איהם אויף תליות פאַר די קצבים, יודען און נישט־יודען, וואָס „זינדיגען" מיט א שטיקעל פלייש. דער „גלאָס" וואָלט איינגעפיהרט שטאַנד־געריכטען, ער וואָלט אָרגאַניזירט אַלע באַוואָפענטע כוחות פון לאַנד אָפּצוהיטען די יאַטקעס. צום גליק האָט דער „גלאָס" דערווייל נאָך אַלץ נישט די דעה, העכסטענס קען ער אָנרעדען און אונטערשמייסען, אז אַנדערע זאָלען זיך איילען און יאָגען און זוכען עבירות אין די יאַטקעס.

— „די סיטואַציע אויפ׳ן שחיטה־פראָנט — שרייבט נעכטען דער „גלאָס" — מאַכט א הומאָ־ריסטישען איינדרוק. די יודען האָבען אזוי גוט אויסגענוצט די פאַר זיי צוגעטיילטע קאָנטינגענטען פלייש, אז שוין איצט, נאָך צוויי חדשים, פעהלט זיי שוין אויס פלייש און אין מאָנאַט מערץ וועלען זיי בלייבען אינגאַנצען אָהן ריטועל פלייש, ווייל זיי האָבען דאָס כשרע פלייש פאַרקויפט אין די נישט־יודישע יאַטקעס. יודען האָבען שוין היינט 37 קאָנצעסיאָנירטע יאַטקעס און עס מעלדען זיך נאָך נייע קאָנטינגענטען. דעם קליינעם רעזערוו קאָנטינ־גענטען, מיט וועלכע עס דיספּאָנירט די מאַכט, שעפּט זיך שוין אויס. אזוי — אַרום שאַפען זיי א איינדרוק, אז די קאָנטינגענטען פון כשר פלייש זענען געווען צו קליין. דעריבער — שרייבט ווייטער דער „גלאָס" — שטעלען מיר פעסט דאָס אויב דער נייער שחיטה־אוסטאַוו זאָל האָבען א באַדייטונג, דאַרף מען: 1) פאַרקלע... דעם קאָנטינגענט כשר פלייש אויף 50 פּר... 2) צווינגען די יודען צו טרייבערן דאָס א נט... פלייש, 3) באַשטימען מאַקסימאַלע פּרייזע... כשר פלייש, כדי די קצבים זאָלען נישט קענ... קויפען ביליגער דאָס אונטערשטע פלייש, שטרענגע קאָנטראָל איבער די יאַטקעס".

דאָס אַלץ איז אָבער נאָך וויכטיג, די... פון „גלאָס" לעבען אין פחד, פאַר דעם דעמ... כוח פון די יודען, די יודישע קצבים וועלען... אַן עצה געבען און ווער ווייסט צי נאָך אַלע ק... לען וועט דעם רעדאַקטאָר פון „גלאָס" נישט... קומען צו עסען א קאָטלעט פונ׳ם אונטערשט... פון א „יודישע" בהמה, און דעריבער פאַר... ער, אז מען זאָל אינגאַנצען פאַרווערען די ר... שחיטה.

— „דער אוסטאַוו אין זיין איצטיגער... שאַפט אַן אומגעהויער קאָמפּליצירטע סיטואַצ... גיט א ברייט פעלד פאַר די יודישע שווינדל... צווינגט צו שאַפען א קאָנטראָל־אַפּאַראַט. ד... מוז מען שאַפען אזעלכע באַדינגונגען, וואָס... אוממעגליך מאַכען די שווינדלען, די יודען... טירען דעם אוסטאַוו וועגען דער שחיטה דאַ... זיי אזעלכעס מאַכען אוממעגליך".

אויב די רעדאַקטאָרען פון „גלאָס" וועלען אויפהערען זיך צו פאַרטיפען אין דעם אונטער... חלק פון דער בהמה, וועלען זיי נאָך חלילה... פאַלען אין אַ שחיטה־משוגעת.

א „שטירמער" אויף פּויליש אין פראַנקרייך

אין א פּאַריזער יודישע צייטונג לייענען מיר:

„מיר האָבען עטליכע מאָל איבערגעלייענט דעם נאָמען פון דער שטאָט און די דאַטע, און נישט געוואָלט גלויבען די אייגענע אויגען: מעץ, 18־טער יאַנואַר 1937. אזוי פיל שמוץ, אַזאַ ווילדער כולי־גאַנישער אַנטיסעמיטיזם, אַזאַ שפּראַך, וואָס קען זיך בלויז גלייכען צו שטרייכער׳ס „שטירמער" — און דאָס דערשיינט אין א פראַנצויזישער שטאָט אין צייט א רעגירונג פון פאָלקס־פראָנט.

מיר מיינען דאָ דאָס בלעטעל אין דער פּוי־לישער שפּראַך, וואָס טראָגט דעם רעוואָלוציאָנערען נאָמען „מלאָט" („האַמער"), וואָס מעלדעט גלייך וועגען זיך מיט קידוש־לבנה־אותיות: „אומאָפּהענ־גיגער אָרגאַן פון די פּוילישע אַרבייטער אין פראַנק־רייך".

„לאָמיר אויפהייבען די יודישע מאַסקע" — מעלדעט א „קאָפּ" איבער א „ווערק" פון דריי שפּאַל־טען. אונטער דעם דאָזיגען „קאָפּ" גייען ווייטערדיגע: „עטליכע ווערטער וועגען די באַריהמטע פּראָטאָ־קאָלען פון די זקני ציון". דאַן נייע צוויי שורות „קעפּ": „דער שוימיקער און בייזער באָלשעוויסטי־שער שטורעם איז אַרויסגעשווימען אויף דער וועלט פון דער גיפטיגער יודישער נשמה! און ס׳איז נישטאָ קיין שום צווייפעל! דאָס איז אמת!! יעדע אַנדערע פאַרשטעלונג איז א ליגען"!

אויף דער זעלבער ערשטער זייט גייען נאָך 3 אַרטיקלען, וואָס זענען א „פּאָלעמיק" מיט דער פּוילישער טעגליכער פּראָגרעסיווער צייטונג „דזיע־ניק לודאָווי". ביי די קאָליגאַנעס פון דעם „מלאָט" הייסט די צייטונג נישט אַנדערש ווי „דזיענניק איציקאָווי" (איציקס צייטונג)... דאָס בלעטעל „וואָ־רענט" די פּוילישע אַרבייטער, זיי זאָלען נישט וואַגען צו נעמען אין דער האַנט דעם „דזיענניק לודאָווי" (ווייזט אויס, אז דאָס געהערט צו די וויכטיגסטע אויפגאַבען פון דאָזיגען בלעטעל). אָבער כאַראַקטע־ריסטיש זענען די „אַרגומענטען", מיט וועלכע דער „מלאָט" באַנוצט זיך: יעדע צווייטע שורה רעדט וועגען... יודען, דאָס גיבען די „זקני ציון" אַרויס דעם „דזיענניק לודאָווי".

איין אַרטיקעל הייסט „פּעיסי פּאָד בזשיטוואַן" (פּאות אונטער׳ן גאָלמעסער). דער מחבר, וואָס האַלט זיך פאַר א גרויסען חכם, שרייבט, אז עס איז געקומען די רייה אויף יודען צו באַהערשען די וועלט, מיט דער סיסטעם נאַריש צו מאַכען די נאַרי־שע מענשען, וואָס הייסט קאָמוניזם, נאָר... עס איז געקומען (אויף די יודען) די רייה צו באַקומען איבער׳ן באַפּייטען קעפּעל („פּעיסאַטים לאַבקוי"). ווייל עס ווייזט זיך אַרויס, אז די וועלט האָט זיי גענוג !"

נאָכ׳ן זידלען דעם „דזיענניק יעהאָווי" (געמיינט אַלץ דעם „דזיענניק לודאָווי"), פאַרענדיגט זיך א צווייטער אַרטיקעל (מיט א רוף צו די פּוילישע אַרבייטער מיט פאָלגענדיגע ווערטער, וואָס קענען אַנדערש נישט באַטראַכט ווערען, ווי א רוף צו פּאָגראָמען:

„די קעפּ אין דער הייך און מיט א קלאַניצע צווישען די יודישע אויערען"!

אויף דער צווייטער זייט גייט א לאַנגער צעטעל „פראַגעס און ענטפערס" וועגען די גרעסטע „פיינד פון אַרבייטער־קלאַס", אָט זענען עטליכע פראַגעס און ענטפערס:

„ווער איז דער גרעסטער שונא פון פּוילישען אַרבייטער־קלאַס?"

ענטפער: „דער גרעסטער שונא פון פּוילישען אַרבייטער קלאַס איז דער יודישער קאַפּיטאַליזם".

„פאַר וואָס ווילען די יודען איינפיהרען אין פּוי־לען דעם קאָמוניזם?"

„ווייל זיי ווילען פּונקט ווי אין רוסלאַנד אַרויפ־לייגען אויף איהם (דעם פּוילישען פאָלק) א רויטע שטריק און יאָגען איהם אין זיין יאָך מיט דער נאַ־הייקע פון פאַרשקלאַפטקייט".

„פאַר וואָס זענען הונדערטער טויזענטער אַר־בייטער אַרויסגעפאָהרען נאָכ׳ן דערגרייכען די אומ־אָפּהענגיגקייט קיין פראַנקרייך נאָך ברויט?"

„די פּוילישע אַרבייטער האָבען אין אַזאַ גרויסער צאָל פאַרלאָזט זייער פאָטערלאַנד, ווייל קיין פּוילען, אויסגעמאַטערטע דורכ׳ן קריג, זענען אַנגעלאָפען פון ראַטען־פאַרבאַנד איבער 600 טויזענט יודען".

און אזוי כסדר אין זעלבען גייסט

די ווייטערדיגע זייטען (די שמאַטע האָט 4 גרויסע זייטען) זענען אויפגעפול מיט אַנפאַלען אויף יודען, מיט שמוץ אויף דער שפּאַנישער רעפּובליק און מיט לויב־געזאַנגען פאַר פראַנקאָ מאַלאַך.

און אָט מיט דעם סם שפּייזט מען די פּ... אַרבייטער אין פראַנקרייך. די דאָזיגע פּאָגראָ... צייטונג ווערט אומזיסט צעשיקט אין טויזענטער ע... לאַרען צו פּוילישע אַרבייטענדיגע.

אַ רייה לייענער פון דער פּראָווינצ... וועגען אויסערגעוועהנליכער אויפרעגונג, וו... האָט אַרויסגערופען צווישען דער יודישער ב... קערונג דאָס דערמאָנטע בלעטעל. זיי גיבען איבער, אז פיל פּוילישע אַרבייטער וואַרפען... אַוועק מיט פאַראַכטונג.

עס שטעלען זיך אָבער צוויי פראַגעס: וו... נאַנסירט עס דאָס דאָזיגע פּאָגראָם־בלאַט? צווייטענס, צי קען טאָלערירט ווערען, אונט... רעגירונג פון פאָלקס־פראָנט, א צייטונג וואָס... אָפען צו פּאָגראָמען?

אויף א סיום ביי א חברה משניות

אין ניו־יארק

(ספעציעלע קארעספאנדענץ)

פון ש. ערדבערג

אין ניו יארק טרעפט אלץ.

זאכען, וואס מען קען נישט זעהען אין קיין שטאט און מדינה אויף דער וועלט, זעהט מען אין ניו יארק.

אין אלע שטעט פון אנדערע לענדער זענען דא באשטימטע גרעניצען, א בעלזער קלויז אין גאליציע וועט נישט זיין האלב בעלז, האלב מודערניש. אין א „כאר־שוהל" אין פוילען אדער אמאל אין רוסלאנד, איז נישט געווען קיין חברה משניות, וואס נישט געקענט זיין.

אבער אין ניו יארק זענען נישטא קיין גרענעצן. א שוהל, א סינאגאגע וואס האט א ראבביי און וואו מענער און פרויען „זיצען" צוזאמען, האט א חברה משניות מיט א רבי'ן וואס לערנט מיט דער חברה.

אין ניו יארק קען זיך מאכען, אז דער רב איז א ראבביי, א קאנסערוואטיווער, און דער חזן איז — א ליבאוויטשער חסיד.

בין איך געווען אויף א סיום ביי א חברה משניות פון א שוהל, וואו מענער און פרויען „זיצען" צוזאמען, וואו דער רב איז א ראבביי און דער חזן איז א ליבאוויטשער חסיד.

איך האב דא א לאנדסמאן פון מיין שטעטעל, וואס האט א שטארקע שייכות מיט מיר, ווען איך בין געווען א יונג בחור'ל, האט ער מיר אפגעשלעפט די פאות פון הינטער'ן אויער.

זיין עלטסטער זוהן איז אין מיינע יאהרען, און ער, דער לאנדסמאן מיינער, איז געווען אין איין עלטער, איהם צו לאנגע יאהר, מיט מיין פאטער, עליו השלום.

שבת פלעגט מיין לאנדסמאן דאוונען אין „שטיבעל" און אינדערוואכענס פלעגט ער דאוונען אין בית־מדרש.

בין איך איינמאל אהיימגעקומען אויף יום־טוב פון ישיבה, — כ'בין דעמאלט געווען א פערצעהן־יעהריגער בחור, — מיט אהינטער־געקעמטע פאות. די פאות האב איך פארשארצט הינטער'ן אויער.

זיץ איך אין א וואכעדיגען פארטאג אין בית מדרש און לערן. קומט אריין מיין לאנדסמאן דאוונען. געהט ער אנטון אין טלית און תפילין און דערזעהט מיינע אהינטער־געקעמטע פאות.

זעצט ער זיך צו לעבען מיר, נעמט נישט אראפ די אויגען פון מיר, און פלוצלינג — ער שלעפט מיר די פאות, רייסט מיר זיי אפיר, טאקע געריסען ביז יעהטאג, און ער שרייט:

— קעמסט דיר גאר אהינטער די פאות?!

ס'איז שוין א מעשה פון א יאהר איין און דרייסיג. און מיר זענען דא גוטע פריינד. ער אליין האט דא נישט קיין פאות, און זיין שטעטעלדיגע בארד איז איצט נישט מעהר ווי א ווייסער קמץ.

און אז איך דערמאן איהם אמאל ווי ער האט מיר אפגערגעריסען די פאות, שמייכעלט ער א פארלעגענער און ער זאגט:

— געווען נאריש, נישט פארשטאנען,
ער איז אבער אלץ א פרומער יוד.

האט דער זאגער לאנדסמאן מיר געזאגט, איך זאל קומען צום סיום פון זיין חברה משניות.

ווען ער האט מיר געזאגט דעם נאמען פון דער שוהל, האב איך איהם געפרעגט:

— מענער און פרויען זיצען דאך דארטען צוזאמען, האט איהר דארט א חברה משניות?

— אוודאי האבען מיר א חברה משניות, אבער אונטען. די חברה איז אונטען. אין דער רבי, וואס לערנט מיט אונז משניות און גמרא, — גיט ער צו, — איז א ראש־ישיבה אין ישיבת רבי יצחק אלחנן, און עס וועט זיין א סעודה און א ביסעל משקה אויך, און דער חזן וועט אויך זיין.

נו, דאס איז שוין אינטערעסאנט, ס'איז מיין לאנדסמאנ'ס חברה משניות. דעם רבי זייערן קען (איך) און דעם חזן אויך, און ס'איז אין א שוהל, וואו מענער און פרויען „זיצען" איבאייינעם, — דארף מען געהן.

די שוהל איז אויף דער הונדערט און פיר און זיבעציגסטער גאס, לעבען קאנקאורס, אין בראנקס. איינע פון די גרעסטע און שעהנסטע שולען אין שטאט, ראבביי שעהנפעלד, פון יודישען טעאלאגישען סעמינאר, איז איהר ראבביי, און איהר חזן איז חזן שמואל קאנטאראף, פון די „אינעוויינעגסטע" ליבאוויטשער חסידים.

ראבביי שעהנפעלד זאגט, אהן רעזערוואציעס, אז אין שוהל „זיצען" מענער און פרויען אינאיינעם.

חזן קאנטאראף, דער ליבאוויטשער חסיד, טענה'ט אבער, אז א גאנץ יאהר „זיצען" די מענער באזונדער און די פרויען באזונדער, נאר ראש־השנה און יום־כפור זיצען זיי צוזאמען.

און אז איהר פרעגט איהם: דאווקע אין די פרומסטע טעג פון יאהר „זיצען" זיי צוזאמען?

— נו, וואס קען מען טאן? — גיט ער א חסידישען קרעכץ, — זיי ווילען נישט אנדערש, די וואס קומען קויפען בילעטען אויף די ימים נוראים.

בין איך אריין, א זונטאג אוונט, אין דער שוהל, „אונטען", וואו עס איז געפראוועט געווארען די סיום סעודה.

ס'איז געווען ליכטיג און לעבעדיג. א גרויסער עולם איז געזעסן ארום רונדיגע טישען, געגעסען פיש, געטרונקען בראנפען, ווייז, ביער.

און זעה נאר א וואונדער — מענער און פרויען זענען געזעסן באזונדער. טישען מיט מענער און טישען מיט פרויען. קיין איין פרוי איז נישט געזעסן ביי א מענערישען טיש און קיין איין מאן נישט ביי א פרויען־טיש.

איך האב שוין געזעהען אין ניו יארק א סך פרומע באנקעטען — ישיבה־באנקעטען, מזרחי באנקעטען, אפילו א חתונה סעודה ביי א חסידישען רבי, און אומעטום זענען מענער און פרויען געזעסן ביי איין טיש. און דא, דאווקא אין דער שוהל וואו ביים דאוונען „זיצען" מענער און פרויען צוזאמען איז אויף דעם סיום באנקעט מענער באזונדער, פרויען באזונדער.

איבער הונדערט פערשוין, בלויז די מאנסלייט, זענען געווען אויף דעם סיום. געווען פוילישע יודן, גאליציאנער, אונגארישע און ליטוואקעס.

אויפגעלייגט, יום־טוב'דיג איז געווען דער עולם און מיט וואס פאר א דרך־ארץ זיי האבען געקוקט אויף דעם רבי'ן זייערען, ווי שטארק זיי האבען זיך צוגעהערט צו זיין דרשה.

געווען צווישען זיי בעל־מלאכה'ס, ארבייטער. טאקע שאפ־ארבייטער, און אויך פאבריקאנטען, רייכע לייט.

יודיש איז, נאטירליך, געווען די שפראך פון איוענט. אלע רעדנער. און עס זענען געווען א סך רעדנער, האבען גערעדט יודיש, אויך דער ראבביי, דער ענגליש־שפרעכענדער ראבביי, — דער פארזיצער פון דער סעודה, — ער האט אויך גערעדט נאר יודיש. ס'איז איהם אפילו אנגעקומען נישט אזוי גרינג צו רעדען יודיש, ער האט אבער גערעדט נאר יודיש. און איך האב מיר געטראכט, אז פאר יודיש איז דער כוח פון א חברה משניות שטארקער פון כוח פון א שוהל. אין שוהל רעדט דער ראבביי ענגליש. שבת ביים דאוונען, יום־כפור צו כל נדרי — אלץ ענגליש. נאר ביי דער חברה משניות — יודיש.

אז א ראבביי פון טעאלאגישען סעמינאר זאל א גאנצען איוענט האלטען אין איין רעדען יודיש, איז א חברה משניות א שטארקער אנלעהן פאר אונזער ליבען, גע'רודפ'טען לשון.

דער סיום פון דער חברה משניות איז נישט געווען אויף משניות, נאר גאר אויף א גמרא — זיי האבען געענדיגט די מסכתא יבמות. זענען זיי שוין נישט בלויז א חברה משניות, נאר אויך א חברה ש"ס.

דער רבי זייערער. הרב חיים שאפענטאל, האט גערעדט וועגען דער געענדיגטער גמרא, די גמרא ענדיגט זיך מיט דעם באריהמטען „אמר ר' אלעזר", וואס יאסעלע ראזענבלאט האט אזוי וואונדערליך געזונגען.

„ר' אלעזר האט געזאגט פון ר' חנינא'ס וועגען, אז תלמידי חכמים מעהרען שלום אויף דער וועלט" — האט הרב שאפענטאל געהאלטען א דרשה וועגען שלום, וועגען וועלט־פרידען.

אביסעלע קיביץ

(הומאר פון טאג)

צוויי פריינט זענען אויף א בית־עולם פארביי־געגאנגען א מצבה, אויף וועלכער עס איז געווען אויפגעשריבען: „דא ליגט א גרויסער אדוואקאט און א גרויסער ערליכער מאן", רופט זיך אפ איין פריינט צום צווייטען: דאס איז דאס ערשטע מאל אין מיין לעבען, וואס איך זעה ליגען באגראבען צוויי מענשען אין איין קבר.

* * *

שכנא: איז וואס־זשע מאכט איהר ר' חיים, ווי פיהלט איהר אין געזונט?

חיים: נישט פאר אייך געדאכט, איך קען זיך נישט שטעלען אויף די פיס, און וואס מאכט נחמן?

שכנא: ער קען מיט די הענט אויך נישט א ריהר טון.

חיים: און עזרא?

שכנא: עזרא איז גאר שלעכט איהם איז שווער צו אטעמען.

חיים (א צופרידענער): נו, אויב אזוי איז דאך מיר נישט אזוי שלעכט...

ראדיא - ווינקעל

4 מיליאן תשובות

די גרעסטע אנקעטע אין פוילען. — רעזולטאטען פון די ארבייטען פונ'ם שטודיען־ביורא. — ווער אין פוילען הערט ראדיא? — די שטאט און דאס דארף

די אלע, וואס האבען באקומען דעם צעהן־יאהר־אלבום פון פוילישען ראדיא, האבען זיכער דארט געזעהען די בייגעלייגטע אנקעטע־בויגענס אויף 100.000 צוגעשיקטע אנקעטעס איז אנגעקומען א 14.000 תשובות מייסטענס פון די צענטראלע יואיעוואדשאפטען.

אינטערעסאנט איז דא, אז פון אלע יואיעוואדישע שטעט איז אנגעקומען בלויז 35 פראצענט תשובות, בשעת פון דער פראווינץ דערגרייכט דער פראצענט אויף שיער צוויי מאל אזוי פיל, 65 פראצענט, דאס ווייזט, אז די פראווינץ אינטערעסירט זיך מיט ראדיא א סך מעהר, ווי די באפעלקערונג פון די גרעסערע שטעט.

אויך בנוגע הערען די אודיציעס צייכענט זיך מעהר אויס די פראווינץ. אויף דער פראגע: „ציהערט איהר מעהר פוילישע אודיציעס, צי אויס־לענדישע?" — האט די פראווינץ מיט גאנצע 81 פראצ. געענטפערט, אז פוילישע, פון די גרעסערע שטעט — נאר 73 פראצ. בשעת אין די גרעסערע שטעט הערען אויסלענדישען ראדיא 16 פראצ. הערען אויף דער פראווינץ נישט מעהר, ווי 9 פראצ.

ביי איין זאך גלייכען זיך אויס די גרויס־שטאטישע ראדיא הערערס מיט די קליינשטעטלדיגע: די, וואס האבען לאמפען־אפאראטען, האבען געענטפערט צוויי מאל מעהר אייזער יענע, וואס הערען ראדיא אויף דעטעקטארען.

מערקווירדיג איז דא אויך דאס, וואס פרויען אינטערעסירען זיך מיט ראדיא א סך יונגער פון מענער.

ווייטער קומען אויס די תשובות אויף דער אנקעטע נאך אינטערעסאנטער: אין די גרעסערע שטעט האבען מענער מיט פאלקס־שול־בילדונג געענטפערט 14,5 פראצ., פרויען — 9,5. מיט מיטעלער בילדונג: מענער — 46,2 פראצ., פרויען — 66,8. מענער מיט העכערער בילדונג — 36,8 פראצ. פרויען — 19,9. אין דער פראווינץ ווידער האבען מענער מיט פאלקס־שול־בילדונג געענטפערט 27 פראצ., פרויען — 17,8; מיט מיטעלער בילדונג מענער — 48 פראצ., פרויען — 69. מיט העכערער בילדונג מענער 22,8 פראצ., פרויען — 9,6 פראצ.

אויך בנוגע דעם פראגראם לאזט זיך עפעס מערקען. עס ווייזט זיך ארויס, א מייסטענס ווערט ראדיא געהערט אין די שעה'ן פון 7 ביז 10 איוענט. נאך צעהן ווערט שוין שוואכער און א זייגער 11 הערען ראדיא קוים 35 פראצ. די פריה־מארגען־אודיציעס ווערען געהערט פון א העלפט ראדיא־הערער, די נאכמיטאגדיגע — פון 46 פראצ.

א חוץ די אלגעמיינע פראגען האט די אנקעטע געהאט 59, וואס זענען בנוגע די פערשידענארטיגע אודיציעס: ערנסטע מוזיק, לייכטע, ליטעראטור פארלעזונגען א. ד. גל. דא האט זיך יעדער איינער געקאנט ארויסזאגען, שטעל'נדיג א געהעריגען צייכען ביי יעדער איינער פראגע: צי דארף מען די אודיציע פארגרעסערען אדער גאר פארקלענערן, זאל זי בלייבען צי זי אינגאנצען אוועקשאפען. די פינפטע רובריק, וועלכע איז די סומע פון די פריהעריגע פיער, זעהט זיך ארויס, וואס דער ראדיא־הערער אינטערעסירט אממייסטען. אזוי נאך איז דא דער־האלטען געווארען 4 מיליאן תשובות. פון די אלע תשובות קומען אויס 94 פראצ. לטובת פאלקס־מוזיק, ראדיא־ידיעות. פרעהליכע רעוויעס און הערשפילן. די קלענסטע פאראינטערעסירונג האבען די אודיציעס פאר דאקטוירים, סוחרים און שפראכען לעקציעס (23 פראצ.), דאריבער זענען אט די אודיציעס אין די היינטיגע פראגראמען שוין מעהר נישטא און דאס ווייזט, אז די פראגראם־אנקעטע האט א השפעה אויף ווייטערדיגע פראגראם.

די רעזולטאטען פון דער דאזיגער אנקעטע זעהען זיך טאקע שטארק אן אין די פראגראמען פונ'ם איצטיגען ווינטער־סעזאן. א סך שינויים זענען דורכגעפיהרט געווארען און דאס איז דערפאר וואס דער ראדיא ארבייט אין איינקלאנג מיט'ן וואונש

דער גורל פון א פרוי

סענסאציאנעלער און שפאנענדער ראמאן

(90

ער האט זיך דאן וויהער, אין געדאנק, אפגעשטעלט אויפן פאקט וואס זי האט אזוי שטארק געוואלט אנטלויפען מיט מאריסען און ער האט מיט זיין קלוגען קאפ געטראפען די שווערליכע לאגע אין וועלכער רחל געפינט זיך; ער האט פארשטאנען, אז זי האט זיך פארדרייט אין שפיאנאזש־ארבייט און קאן זיך שוין פון דעם נישט ארויסדרייען....

ער האט זיך דערמאהנט אין דער סצענע, ווען זי האט איהם גענומען איינרעדען, אז זי מוז גלייך פארשווינדען. אין איהר נערוועזיטעט, אין איהר צער־פולען אויסזעהן אין איהרע אויגען, וואס זענען די גאנצע צייט געווען פייכט פון טרעהרען; און אזא טיפער רחמנות צו איהר האט זיך דערוועקט און זיין האפנונגסלאזען פארליבטע הארצען. אז ער וואלט, ווי מאריס, אמאל איצט געקאנט פאלען צו איהרע פיס ווי פאר א הייליגער מארטירערין.

אלע געפיהלען פון פאטריאטיזם, פון האנאר אנשטענדיגקייט, זענען ביי איהם אפגעשוואכט געווארען, און כאטש ער האט געוואוסט, אז ווי איינער, וואס ארבייט פאר דער פראנצייזישער געהיים - פאליציי, וואלט ער זי געדארפט כאפען און איבערגעבען אין די ריכטיגע הענט, האט ער גאר באשלאסען זי צו ראטעווען און איהר וואראנען, אז אלעקסאנדער גייט דיינס ביטאכט פאר איהר ארויסשפרייטען א נעץ....

ער האט שוין געזעהן אויסגעפיכט ביי זיינע מאלנען, - וואס אלעקסאנדער האט אונטערגעשיקט, וואסער קליידער זי וועט היינט ביים באל טראגען און פארלויפענדיג אלעקסאנדערן דעם ווינק, האט ער פארשלאסען זי באלד נעהמען צום טאנץ און איהר דער־ציילען, אז שפיאנער איז דא פאראן, וואס וועט זי וועלען ארויסנארען, ארויסשפיאנירען, צי זי איז א דייטשע שפיאנקע.

שטייענדיג און גארדעראב-צימער, איז זיין הארץ געווען א שלאכטפעלד פון געפיהלען. עס איז איהם געווען שווער צו פארראטען זיין פאטערלאנד, פאר נארען אלעקסאנדערן, טאן א זאך, וואס איז געווען געגען דעם געפיהל פון מענטשלישען האנאר. נאר ווען צו זיינע אויערן האבען זיך דערטראגען קלאנגען פון ארקעסטער, וואס האט גענומען אנסטראגען די אינסטרומענטען, און ער האט געוואוסט, אז מען וועט באלד אויפשפילען א טאנץ, איז ער מיט שנעלע טריט אריין אין זאל און מיט פארשטעלטע אויגען, דרייענדיג זיך צווישען דעם גרויסען עולם, גענומען זוכען רחל'ען.

ווען ר'האט דערזעהן איהר איז ער כמעט צו איהר צוגעלאפען און איהר אריינגעשושקעט און אויער:

— אונטער דער טיראלער מאסקע איז דער גוטער אנדריי, דעם נעכסטען טאנץ מיט מיר.

— איך פארשטיי נישט.

— איך בין אנדריי.

— אז, איך קאן מיט אייך דעם טאנץ נישט מאכען: צוגעזאגט אן אנדערן.

נישט אנפרעגענדיג זיך ביי איהר האט ער זי אנגעהויבען פאר א האנט, איהר ארומגענומען ארום דער טאליע און אזוי געבליבען שטיין מיט איהר אין א טאנגאפאזע.

זי האט זיך פראבירט וועהרען, נאר ער האט זי פעסט געהאלטען:

— איהר מוזט! דאס איז א פראגע פון לעבען און טויט!

דער ארקעסטער האט אויפגעשפילט א וואלס. זיי האבען זיך גענומען דרייען צום טאקט פון דער מוזיק.

— וואס ווילט איהר פון מיר האבען, אנדריי?

— האט רחל מיט שרעק איהם אריינגעזאגט אין אויער.

— רחל, זייט רוהיג נישט קיין שלעכטס בין איך געקומען אייך טאן, נאר גוטס!

— אנדריי, ס'איז פארפאלען! איך קאן צו מאריסען צוריק נישט גיין! פארשטייט מיך אנדריי, ס'איז פארפאלען! געבריאנד איז שוין מיין מאן.

— געבריאנד?!

— יא!

— ער לעבט?

אנדריי האט געפיהלט ווי זי האט אויפגעציטערט אין זיין אומארמונג. איהרע קניע האבען זיך געבויגען און זי האט נישט געקאנט טאנצען צו דעם ריטם פון דער מוזיק.

אנדריי, לאזט זיך מיר אוועקזעצען! איך פיהל זיך נישט גוט! אויב איך טאנץ נאך א מינוט, וועל איך חלש'ען, אנדריי, אנדריי!

— שטארקט זיך רחל שטארקט זיך! איהר מוזט זיך צוהערען צו דעם, וואס איך וועל אייך זאגען!

— אנדריי, וואס האט איהר געזאגט וועגען געבריאנדן?

— איהר ווייסט מעהר פון מיר.

— אנדריי, איהר האט מיך אמאל ליב געהאט, פארוואס ווילט איהר מיר שלעכטס טאן! איך בין אזוי אומגליקליך, אנדריי, אזוי אומגליקליך! טוט מיר נישט קיין שלעכטס, איך בעט אייך!

זי איז איצט געווען זיכער, אז אנדריי איז געקומען פון פראנצויזישען קאנטער-שפיאנאזש זי צו כאפען. דאס וואס ער האט ביי איהר א פרעג געטאן צי געבריאנד לעבט און דערמיט איהר געמאכט צו פארשטיין, אז דער אוויאטאר איז טויט, האט איהר אזוי געטראפען, אז זי האט זיך אינגאנצען פאר־לוירען און זי האט געפיהלט, אז זי פארלירט זיך, און אז זי איז איצט אינגאנצען אין אנדריי'ס הענט.

ווען זי האט זיך ביי איהם גענומען בעטען האט זי גלייך דערפיהלט, אז זי פארראט זיך נאך מעהר. אנדריי, דער פאראינטערעסירטער אנדריי, האט מיט טרעהרען אין די אויגען זי גענומען באנוהיגען:

— רחל! איך וועל אייך קיין שלעכטס נישט טון! איך ווייס אלץ און איך בין אייך געקומען ראטעווען.

זי האט זיך צוגעבויגען צו אנדרייען און זייערע פנימ'ער האבען זיך אנגערירט, ער האט געפיהלט איהרע הייסע טרעהרען אויף זיין באק.

— אנדריי, אנדריי! עס איז אזוי שלעכט! אזוי ביטער! אנדריי איהר זייט דאך אזוי גוט! אזוי גוט! איך בין אויך גוט, אנדריי, א יא, אנדריי? קאן זיין, אז איך טאנץ איצט מיין לעצטען טאנץ. אנדריי, הערמאכט מיך צום טויטען. איך בין אזוי אומגליקליך, אזוי אומגליקליך!

— וואס מיינט איהר?

— ווער ווייסט ווער עס טאנצט לעבען אונז און הערט זיך איין צו דעם, וואס מיר רעדען! עס ארט מיך אבער נישט! איך וויל שטארבען. און וויל אזוי שטארבען, אנדריי! איהר געדענקט: איהר האט מיר אמאל געזאגט, אז איך בין א גרויסער נאר מיט חיים, וואס איך גלויב נאך אין גליק. נישט באשערט מיר קיין גליק. נישט באשערט, איז פארפאלען! איך בין טאקע אזוי יונג, אנדריי!..

ביי אנדרייען האבען זיך גענומען בויגען די קניע. ער האט אזוי געוואלט א פאל טאן צו איהרע פיס, קושען די ערד, אויף וועלכער זי טרעט און אויסשרייען, אויסוויינען: „הייליגע מארטירערין!" ער האט די ווערמער שטליכע מינוט געשעפטשעט אין געדאנק און זיין הארץ איז געווען צו איבערפולט פאר ווערטער, ער האט איהר נאר אריינגעשושקעט אין אויער:

— רחל... רחל... רחל..,

מיט איהר גאנצען וועזען האט זי דערפיהלט, אז ער האט זי ליב, אז ער איז איהר געטריי, אז ער איז טאקע געקומען זי ראטעווען. זי האט שטיל גע־נומען מורמלען:

(פארטזעצונג קומט)

דאס לאדזער לעבען

מיטוואך, 3 מערץ
כ' אדר תרצ"ז
זון-אונטערגאנג 5.17
זון-אויפגאנג 5.57

אויף דער היינטיגער פלענאר-זיצונג

וועט דער שטאט-ראט דערמאהנט ווערען וועגען אויספיהרען זיינע פליכטען

רייכע טאג-ארדנונג פון דער זיצונג

היינט קומט פאר א פלענארע זיצונג פון שטאט-ראט. די היינטיגע זיצונג וועט וואהרשיינליך האבען אן איבעראשונג. ס'וועט אהרכטעליגט ווערען א דערמאהנונג פון איטערן - מיניסטעריום וועגען דעם אז דער שטאטיראט זאל צוטרעטען אויסצופיהרען זיינע פליכטען אין ענין פון געבען דער שטאט א פארושעט אויפן יאהר 1937-38.

ווי באקאנט, האט די סאציאליסטישע מעהרהייט שוין עטליכע מאל באטאנט, אז זי וועט נישט צוטרעטען צו פאטראכטען דעם בודושעט כל-זמן עס וועט נישט באשטעטיגט ווערען דאס געוועהלטע שטאט-פרעזידיום.

ס'איז דעריבער, דוכט זיך, קיין ספק נישט, אז אויך איצט וועט די מעהרהייט נישט שטעלען אויף דער טאג-ארדנונג די פראגע פון בודושעט און דאר-מאלט וועט דער שטאט-ראט פונאנדערקלאפט ווערען.

די טאג-ארדנונג פון דער היינטיגער שטאט-ראט-זיצונג איז פאלגענדע: 1) נעהמען א הלוואה אין דער הויך פון 500 טויזענד זל. אויף סאציאלער שוץ. 2) דערהאלטען אויפן יאהר 1937-38 האט אויס-צאהלען די שטאטישע באאמטע הענ 10 פראצענטיגער נען קאמונאלען צושלאג צו זייערע פענסיעס. 3) אנטער-קעמען פון די שטאטישע פאנדען אן איינמאליגע אונטערשטיצונג פאר די סעזאן-ארבייטער, וועלכע זיי כען געווען באשעפטיגט אין יאהר 1936 ביי די שטאטישע עפענטליכע ארבייטען. 4) אסיגנירען פון די שטאטישע פאנדען 50 טויזענד זל. אויף צו פארברייטערען די הילפס-אקציע פאר די ארימסטע. 5) העכער-רען די קרעדיטען, וועלכע זענען פעסטגעשטעלט אין בודושעט יאהר 1936-37 אויף צו ערטעהרען [...] אין די פאלקס-שולען. 6) דעקען דורך דער [...] פארוואלטונג די קאסטען פון אויסהאלטען אין [...] הונגס - אנשטאלטען די מינדעריעהריגע יתומים [...] די קרבנות פון טאטען-געשעהענישען. 7) [...] די נעמען פון גאסען: פושעיאזר גאס אויף דער [...] פון מארשאלעק ראשינסקי; די זאטאינאקאווא [...] אויפן נאמען פון דר. קאפשטשינסקי. 8) [...] דער שטאט - פארוואלטונג אויף די אינטער[...] יעס פון די ענדעקעס וועגען באזייטיגען פון [...] אמטען די יודישע באאמטע און נישט געבען [...] שום ארבייטען און באשעפטיגונגען.

אויפן לעצטען פונקט פון דער טאג-ארדנונג [...] ט ן זיך ערקלערונגען, קורצע אנפראגען, אינטער[...] ציעס, דרינגענדע און געוועהנליכע פארשלאג[...]

פערקלענערט דעם קאנטיגענט פון כשר פלייש אויפ'ן חודש מערץ

די יאלעוואודזטווע האט שוין באשטימט דעם קאנטיגענט אויף כשר פלייש אויפ'ן חודש מערץ. דער קאנטיגענט איז פיל קלענער געווארען און באטרעפט אויפ'ן היינטיגען חודש 642 טויזענט קילא, אין דער צייט יוען אין חודש פעברואר האט דער קאנטיגענט באטראפען 714300 קילא. דערביי מוז מען נאך אנווייזען, אז דער חודש פעברואר האט געציילט נאר 28 טעג, בעת מערץ ציילט 31 טעג און דערצו פאלען אויס אויפ'ן היינטיגען חודש די ערשטע פסח-טעג.

די פאר-קלענערונג פון קאנטיגענט קומט פאר ווי מען אינפארמירט אונז פון פליישער-צעך צוליב דעם וואס עס איז נאך נישט ערלעדיגט געווארען די פראגע פון ניקור.

פאר די קצבים, וועלכע האבען קאנצע[...] זענען באשטימט געווארען באשטימטע טעג [...] שעהן וען זיי קענען שעכטען, וועגען דער ר[...] און די צייט פון שעכטער קען מען זיך איבערפר[...] אין סעקרעטאריאט פון פליישער-צעך.

אנ'איינפאל פון אפערעסטען!

פיר פון זיי זיצען שוין אויף „מלוכה-קעסט"...

(ז) שוין א לענגערע צייט, ווי דער מין אפערעס האט געגאלטען אין לאדז, און מען האט נישט געקאנט פאקען די שולדיגע.

פאסירען פלעגט געוועהנליך אט-וואס: צו פארשידענע פעדזאבען פראגען זיך מעלדען דען אומבאקאנטע פארשוינען, פאררופענדיג זיך אויף באקאנטע, און געוועהנליך אנפראפאנירען, אז מען זאל ביי זיי קויפען יוערטפולע זאכען — דער עיקר פרעכטיגע פוטערס, וועלכע זיי האבען צופעליג „אקאזינע" צו פארקויפען.

שפעטער, אז דער קונה פלעגט צוזאמען [...] די „פארמיטלער" און מיט'ן געקויפטען פוטער [...] ביישפיל) פאר עטליכע הונדערט זלאטעס פאר[...] די יואוינוני, און מען פלעגט גיין צום טרא[...] — פלעגט פון דער העלער הויט אויסיואקס[...] פאליציאנט און קאטעגאריש פאדערן, מ'זאל [...] ווייזען, וואס פאר א פוטער זיי טראגען עס [...] דער האנד...

דאן פלעגן די „פארמיטלער" איינרוימען [...] קונה אין אויער, אז ער זאל זיין טובה יועגען ב[...] איועקווארפען דעם פוטער, און אליין מאכען [...]

אזוי פלעגט עס אויך זיין: דער נא[...] קונה פלעגט זיך פאלגען, איועקווארפען דעם פ[...] און אליין — איועק בענשען גומל...

די „פארמיטלער" צוזאמען מיט'ן פוטער [...] מיט'ן „פאליציאנט" פלעגן דאן איועקפאהר[...] מכלומרשט אין קאמיסאריאט צונויפשטעלען א [...] טאקאל.

פאהרען פלעגן זיי, פארשטייט זיך, [...] אנדערשיואו...

יהי היום — נעכטען, הייסט עס, האט [...] די פארמיטלער געפאקט און תיכף ומיד איינגעזע[...] זיי זענען: לאזער קירשטיין (קושיווא 2,) [...] קורעק (פרייהייטס-פלאץ 11), יאסעל יאקובא[...] און נחמן לייזעראוויטש — ביידע פון וויעלון.

די דערווייליגע אויספארשונג האט פעסט[...] שטעלט, אז די דאזיגע לייט זענען מיטגלידער [...] גוט-ארגאניזירטער שווינדלער באנדע, צו וועל[...] עס געהערט אויך א פרוי. פארשטייט זיך, [...] זיי יוערען ווייטער געזוכט די איבריגע חברהלייט [...] דער פלומרשטער „פאליציאנט". מען רעכענט, [...] מען יועט זיי באלד פאקען.

א טאטע פון 8 קינדער

וועט איצט גיין צו די זעלנער

(א) פארן היגען קרייז-געריכט איז נעכ[...] געשטאנען דער 42-יעהריגער משה-מענדעל ציט[...] — א פאטער פון 8 קינדער.

באשולדיגט איז ער געווארען אין דעם, [...] זינט 16 יאהר האט ער אויסגעמיטען צו [...] דינען אין מיליטער, ווייל ער איז ארויסגעפא[...] קיין אויסלאנד און זיך נישט געשטעלט צום [...] באר.

אויפ'ן פארשלאג פון אדוו' לאנדאו [...] ניעגען איהם אנגעווענדעט געווארען די אמנעסט[...] ער וועט אבער דאך איצט מוזען גיין אפדינ[...] זיין צייט.

דאס הויז אויף טרעמבאצקא 16 פארגאסען מיט וואסער

(ז) דער 5-טער פאליציי-קאמיסאריאט איז אלאר-מירט געווארען דורך דער ידיעה, אז דאס הויז אויף טרעמבאצקא 16 ווערט פארפליצט מיט וואסער, וואס באאקומט זיך ארייין אין די סוטערינעס. עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז אין די סוטערינעס רינט ווירק-ליך אריין וואסער און האט שוין דערגרייכט, אין מאמענט ווען עס איז געקומען א פאליציאנט פעסט-שטעלען וואס עס טוט זיך אין הויז א האלבען מע-טער די הויך. דאס וואסער האט פארגאסען עטליכע וואוינונגען אין דער נידער. הוואינרט דאס מעבעל און שטוב-זאכען, און דאס וואסער האט אלץ געשטי-גען. מען האט פאהרדענט אויסצופאמפען דאס וואס-טער פון די וואוינונגען אויפ'ן חשבון פון בעל-הבית פון הויז.

היינט זאל אויפן ארט פון געשעהעניש קומען א בוי-קאמיסיע, וועלכע זאל קאנטראלירען דעם צו-שטאנד פון הויז און פון די פארפלייצטע דירות.

פארמשפט צוויי ענדעקעס

פאר אנפאלען אויף א לאקאל פון פ. פ. ס.

אויף דער באשולדיגונגס-באנק אין קרייז-געריכט זענען נעכטען געזעסען: דער 23-יעהריגער סטעפאן ראדוואנסקי און 22-יעהריגער יוזעף סטא-שיאק, ביידע מיטגלידער פון דער „סטראגיצטוואנאראדאווע", באשולדיגט אז זיי זענען דעם 12. סעפטעמבער 1936 ערב די וואהלען אין שטאט-ראט, באפאלען דעם לאקאל פון פ. פ. ס. אויף זשעל-נא 29, זיי האבען דעמאלירט דארט דאס מעבעל אויסגעבראכען די פענסטער און טירען און צושלא-גען די מיטגלידער פון פ. פ. ס. וועלכע האבען זיך געפינען אין לאקאל: אנטאני ראבאק, אנטאני גרי-געלסקי און גראבסקי.

דאס געריכט האט פארמשפט ביידע באשול-דיגטע; סטעפאן ראדוואנסקי אויף 10 חדשים און סטאשיאקען אויף א יאהר תפיסה.

לייטע פאקטען

שטראפען פארן האלטען צו לאנג אפען די געוועלבער

(א) אין רעזולטאט פון א געוועלבער-קאנטראליע זענען נעכטען פארמשט געווארען דורכן שטא-טישען געריכט פארן האלטען צו לאנג אפען זייערע געוועלבער: שיע ריבאק (פאמארסקא 4) אויף 7 טעג ארעסט; אברהם לייזעראוויטש און שמואל פאטשיארקאווסקי (ביידע פון זגערזשער 76) אויף 10 טעג ארעסט יעדערער.

לאדז פראטעסטירט ווייניגער וועקסלען

(א) לויט צונויפגעשטעלטע סטאטיסטישע דא-טען זענען אין לאדז פראטעסטירט געווארען ביי'ן רעיענטען 207,645 אינלענדישע וועקסלען אויף א סומע פון 22,473 517 זלאטעס, און אויף דער פאסט—6,820 וועקסלען אויף 553,683.

פון די דאזיגע סומען איז צו זעהן, אז אין פארגלייך מיט די פריהערדיגע יאהרען האט לאדז ווייניגער פראטעסטירט וועקסלען.

דער אייז האט געריהרט אויף דער ווארטע

(א) לויט ידיעות, וואס זענען אנגעקומען אין וואיעוואדשאפט - אמט, האט זיך די סיטואציע אויף דעם טייך ווארטע געבעסערט — אויף וויפיל דער אייז האט זיך צעטרעטען געריהרט אין די קרייזען פון וועלון, און שיעראדז.

די פאלשטענדיגע נארמאליזירונג פון דער לאגע ערוואַרט מען היינט.

מ'האלט שוין באלד ביי די 40,000 ראדיא-אבאנענטען

(א) אויף ערשטען פעברואר זענען אין לאדז געווען פאררעגיסטרירט 38,777 ראדיא-אבאנענ-טען. אויפ'ן ערשטען ד. ח. איז שוין די צאהל גע-שטיגען ביז 39,707 כן ירבו.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט ביינאכט דיזשורירען: ה. רוטקיע-וויטש (זגערזשער 87). י. הארטמאן (פושעזשינער 24), י. הישפאנסקי (פרייהייטס-פלאץ 2), א. פערל-מאן (ציגעלניאם 32), י. צימער (וואלטשאנסקא 37), ו. דאנילעצקי (פעטריקאווער 127), פ. וואזשיצקי (נאפיוטקאווסקיעגא 27).

אמטירען

(א) ס'איז צוריקגעקומען פון אורלויב און אויסנאנגעהויבען צו אמטירען דער לייטער פון מיליטער-רעפעראט ביי דער שטאטישער סטאראס-טווע וויקטאר נאוואקאווסקי.

פארסמ'ט מיט גאז

(א) אין איהר וואוינונג אויף פעטריקאווער 64 איז, מחמת אומפארזיכטיגקייט פארסמט געווארען מיט גאז די 53-יאהריגע מירעל ווייסקאפ. פאגאטא-ווע האט איהר רעטלונג ערשטע הילף.

טעאטער „פילהארמאניע" נארוטאוויטשא 20 טעל. 213-84

קונסט-טעאטער מאריס שווארץ-אנסאמבל

צוליב'ן גרויסען ערפאלג — נאך 6 טעג!

היינט מיטוואך, טארגן דאנערשטאג, פרייטאג, שבת און זונטאג 9 אוונט.
שבת און זונטאג, 4 נאכמיטאג (פאפולערע פרייזען)

גאט, מענטש און טייוועל

מאדערניזירטע פארשטעלונג לויט יעקב גארדין אין דער אינסצעניזאציע און רעזשי פון מאריס שווארץ. מוזיק — בראדי. מאסקען און קאסטיומען פראיעקטירט שפראמבערג. אייגענע אריגינעלע דעקאראציעס און ליכט-עפעקטען.

אין די הויפט-ראלען:

נאטליב העלענא	ליפמאן נאטאליע	קאן שלמה
גאלדנבערג אסתר	ליפמאן משה	קורץ אברהם
נוטמאן קלמן	ליטאו עני	ראזען שמחה
גרודבערג יצחק	מארעווסקי אברהם	שאפירא דניאל
האכבערג יעטע	סאמבערג אייזיק	שטיין אלעכה
וויכער מאקס	פאקיעל דבורה	און אנדערע.

בילעטען צו בעקומען אין פילהארמאניע-קאסע

Dr. med. H. LUBICZ

ספעצ. פאר הויט ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע
האט זיך איבערגעצויגען פון ציגעל-גאס 7 אויף

69 פילסודסקיעגא 69

(רוג נארוטאוויטשא) טעל. 141-32
נעהמט אן פון 8–10 פריה, 12–2 און 5–8
זונטאג און חגאות פון 9–11 פריה.

KINO-TEATR MIRAŻ

פון פילם פון דער פוילישער פראדוקציע

Trędowata

אין די הויפט-ראלען:
M. Cwiklińska,
K. Junosza Stępowski,
Brodniewicz.

אנהויב 4 נאכמיטאג

ווי־ער אפּגעלעגט די פּראגע וועגן עמעריטורן פאר געוו. לאווניקעס

אויף דער נעכטיגער זיצונג פון דער קאמיסיע פאר אלגעמיינע ענינים

נעכטן איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער קאָמיסיע פאַ־ אַלגעמיינע ענינים ביים שטאָט־ראָט. דעם פאָרזיץ האָט געפיהרט וויצע־פּרעזידענט קאָוואַלסקי. די זיצונג איז געווען אַ זעהר קורצע, ווייל די טאָג־אָרדנונג האָט אַרומגענומען נאָר 2 פונקטן.

דער ערשטער פונקט איז געווען וועגן דערוויילן נישט באַשטעטיגען 2 בוי־פּלענער צוליב דעם, וואָס זיי ענטשפּרעכן נישט דעם רעגולאַציע־פּלאַן פון דער שטאָט.

דער פאָרשלאַג איז אָנגענומען געוואָרן.

דאַן איז מען איבערגעגאַנגען צו דער פּראַגע וועגן אָנערקענען עמעריטורן די געוועזענע וויצע־פּרעזידענטן ראַפּאַלסקי און וויעליִנסקי און די געוו. לאַווניקעס סמאָליק, אַדאַמסקי, כאַראַש און יאָעל.

די פּ.פּ.ס׳ישע מיטגלידער זענען אַרויסגעטרעטן מיט אַ פאָרשלאַג אָפּצוליגען דערווייל דעם ענין, ווייל ס׳זענען נאָך נישט פאַרהאַן קיין גענוגענדע מאַטעריאַלן, כדי דעם ענין אַלזייטיג צו באַהאַנדלען.

די ענדעקעס האָבן געהאַלטן, אַז מ׳דאַרף די פּראַגע באַטראַכטן. דער ענדעק שווידלער מיינט, אַז די סאָציאַליסטן ווילן ספּעציעל אָפּשלעפּן דעם ענין, ווייל זיי האָבן מורא, אַז מיט׳ן באַשטעטיגען עמעריטורן פאַ־ זייערע חברים וועלן זיי ווערן נישט־פּאָפּולער ביי די מאַסן.

וויצע־פּרעזידענט קאָוואַלסקי ערקלערט, אַז מען וואָלט געדאַ־פט דעם ענין וואָס שנעלער ערלעדיגען, ווייל די שטאָט־פאַרוואַלטונג מוז האָבן אין דעם ענין אַ קלאָהרע שטעלונג פון שטאָט־ראָט.

דער פּ.פּ.ס׳ישער פאָרשלאַג וועגן אָפּלייגען די פּראַגע איז אָנגענומען געוואָרן.

דערמיט איז די זיצונג געשלאָסען געוואָרן.

א מאדנער „דיפּלאמאטישער" שפּיצל

איין דיפּלאמאט האט אויפ׳ן צווייטן אנגערייצט הינט

(א) פאַר׳ן היגען קרייז־געריכט איז נעכטן געשטאַנען אַ געוויסער אַסוואַלד קערמעניץ — לע־ציאַנס־ראַט און פּוילישער גענעראַל־קאָנסול אין אַמסטערדאַם (האָלאַנד) וועלכער איז אויך אַ באַ־זיצער פון אַ גוט אין לאַגעוניק הינטער לאָדז.

על פּי צופאַל האָט אין לאַגעוניק געוויילט דער סעקרעטאַר פון היגען לאַטווישען קאָנסולאַט, ראַ־בערט סטולס, און — אַסוואַלד קערמעניץ האָט אויף איהם אָנגערייצט זיינע הינט...

סטולס האָט זיך געווענדעט צו דער מאַכט — איז פאַרפיהרט געוואָרן אַן אויספאָרשונג, און אין רעזולטאַט איז קערמעניץ פאַר׳משפּט געוואָרן.

נעכטן האָט דאָס קרייז־געריכט, אלס אַן אַפּעלאַציע־אינסטאַנץ, פאַרמשפּט קערמעניצן אויף 3 טעג אַרעסט.

געגעבן אויף א טאקסובקע

און געווען איז דאס געלד — א קאנטא נדן...

(א) אין יולי 1936 האָט אננא פּאָרעמסקא (פון נאַפּיוּרקאָווסקיעגאָ 28) זיך באַקענט מיט אַ געוויסען יוסף יאַנטשאַק, וועלכער האָט זיך פאַר איהר פאָרגע־שטעלט אלס וחו־ר (קאָוואַלער בלע״ז) פון פאַך אַ שאָפער.

פון באַקענען זיך ביז פאַרליבען זיך איז אָפּט נישט קיין ווייטער מהלך, האָט זיך עס אזוי געמאַכט אַז די פּאָרעמסקא האָט אויסגעבאָרגט איהר „חתן" 900 זלאָטעס אויף צו לאָזען אין גאַנג אַן אייגענע טאַקסובקע, און דער סוף איז געווען, אַז ער איז נעלם געוואָרן...

די אָפּגענאַרטע כלה האָט איהם לאַנג אַרומגע־זוכט און איז דערגאַנגען, אַז ער, דער יאַנטשאַק האָט אַ ווייב און וואוינט אויף מיעלטשאַרסקיעגאָ 20.

נעכטן האָט איהם דאָס שטאָטישע געריכט פאַר־משפּט אויף 10 חדשים טורמע.

אויספלוג קיין ווינע
אויף די ווינער ירידים פון 9-טען ביז׳ן 16-טען מערץ 135 זל.
אויספלוג קיין פּראג
אויף די פּראגער ירידים פו׳ 7-טען ביז׳ן 13-טען מערץ — 100 זל.
איינשרייבונגען און אינפאָרמאַציעס:
Wagons Lits Cook
PIOTRKOWSKA 68, tel. 170-70.

דער צושטאנד פון ארבייט אין דער מיטעלער־טעקסטיל־אינדוסטריע

(א) לויט דער סטאַטיסטיק פון דעם פאַראיין פון טעקסטיל אינדוסטריע אין לאָדז, האָבן אין דער וואָך פונ׳ם 8 ביז׳ן 13 פעברואר. באַקומען אר־בייט נאָך 650 אַרבייטער. א חוץ דעם האָבן אין אַ רייהע פאַבריקען די אַרבייטער אַנגעהויבן אַר־בייטען 6 טעג אין וואָך. אין אלגעמיין זענען איצט באַשעפטיגט אין לאָדז אין דער מיטעלער טעקסטיל אינדוסטריע.

אין 68 פאַבריקען — 8,382 אַרבייטער צו 6 טעג אין וואָך.

אין 8 פאַבריקען 482 אַרב.—צו 5 טעג אַ וואָך.

אין 3 פאַבריקען 409 אַרב. צו 4 טעג אַ וואָך.

אין 3 פאַבריקען 1,582 אַרב. צו 3 טעג אַ וואָך.

צוזאַמען אין 83 פאַבריקען 10,855 אַרבייטער.

9 פאַבריקען שטייען.

זיך געהאנגען,

ווייל ער האט נישט געהאט אויף פּאפּיראסען

(א) 52-יאָהריגער אַנטאָני אַנדזשעיטשאַק (וושעשניעווסקא 15) איז נעכטן שיכורערהייט אַריינגעקומען אַהיים, און אָנגעהויבן צו מאַכען סקאַנדאַלען, אַז מ׳זאָל איהם געבען געלד אויף פּאַפּיראָסען, ווייל ער האָט ביי זיך נישט קיין גראָשען. אַז ער האָט דאָס געלד נישט באַקומען — האָט ער גענומען און זיך געהאַנגען אין קאָרי־דאָר...

מ׳האָט איהם נאָך באַוויזען אָפּצוראַטעווען.

מעסערשטעכעריי

(א) אויף דער טאָוואַראָווא-גאַס איז בעת אַ שלעג צושטאָכען געוואָרן מיט אַ מעסער דער 26-יאָהריגער סטאַניסלאַוו טשעווינסקי (פון לאַסקאָ 12) פּאָגאָטאָוויע האָט איהם ערטיילט ערשטע הילף.

גוט מארגען!

אלע זענען גערעכט!..

די מעשה מיט דעם קלוגען רב, וואָס האָט אלע געגעבען גערעכט, האָט איהר געהערט?

צום רב איז געקומען מיט אַ דין תורה דער חזן, וועלכער האָט גערופען לדין דעם תאָואַר, דעם גרעס־טען גביר פון שטעטעל. אויסהערענדיג די טענות פון גביר, האָט דער רב געקנייטשט דעם שטערן, און צום סוף געזאָגט:

— דו ביזט גערעכט.

האָט ווידער גענומען טענה׳ן דער חזן, און אָנ־געוויזען וואָס פאר א דבר־אחר מ׳איז דער גביר, האָט דער רב ווידער געקנייטשט דעם שטערן, און נאָך א ישוב־הדעת געזאָגט:

— דו ביזט אויך גערעכט.

האָט דאָס געזעהן די רביצין, זאָגט זי צום רב:

— וואָס האָסטו געזאָגט? וואָס הייסט דו גיסט גערעכט דעם חזן. דעם קבצניאק? ווי הייסט מען זיך עס איין מיט א גביר? מיט א ראָזאַר?

האָט דער רב ווידער געקנייטשט דעם שטערן, ווי־דער געטראַכט און געזאָגט:

— דו ביזט אויך גערעכט!

אַ אַלטע מעשה, הא? ווער האָט דאָס נישט גע־הערט די מעשה? טאָ פאַרוואָס דערציילען מיר עס גראָד איצט?

צוליב לאָרד דזשאַרחוש:

מיט א צייט צוריק, איז דער ענגלישער מלוכה־מאַן איינגעלאַדען געוואָרען קיין דייטשלאַנד, וואו ער איז אויפגענומען געוואָרען פון „פיהרער" אַליין. צוריק־קומענדיג קיין ענגלאַנד. האָט ער פאַרעפענטליכט לויב - אַרטיקלען פאר דעם דייטשען „גן - עדן" און וועגן דעם „פיהרער" אַליין, לויפענדיג איהם פיזן טאָג אַריין.

— היטלער איז גערעכט.

איז האָך געוואָרען א ויצעקו, סטייפש? ווי קומט לאָרד דזשאַרחוש צו זינגען דעם שיר־השירים? ווי קומט דאָס צו איהם? האָט זיך דער אַלטער ענגלי־שער דיפּלאָמאַט פאַרטראַכט, געקנייטשט דעם שטערן און פאַרעפענטליכט א צווייטען אַרטיקעל, אין וועל־כען ער לויבט דאָס יידישע פאָלק פיזן הימעל אַריין. אַז יידען זענען דאָס וואונדערבאַרסטע פאָלק אויף דער וועלט —

יודען זענען אויך גערעכט.

די מעשה מיט יענעם קלוגען רב: דער חזן איז גערעכט, דער גביר פון שמעטעל איז גערעכט — און די רביצין אי זאויך גערעכט. —

אלע זענען גערעכט!..

אב—נעק.

פארמשפּט צוויי לאנגיעהריגע ארבייטער

אין דער ווידזעווער מאנופאקטור פאר גנבה

(ז) פאַר סיסטעמאַטישע גנבות האָט דאָס שטאָ־טישע געריכט, נעכטען פאַרמשפּט די צוויי לאַנג־יעה־ריגע אַרבייטער אין ווידזעווער מאַנופאַקטור: דעם פּוהרמאַן גזשעגאָזש וואָיטקאָ, וועלכער האָט געאַר־בייט אין דער פאַבריק 12 יאָהר און דעם מאַגאַזי־נער שטשעפּאַן קאַטשמאַרעק, וועלכער האָט געאַר־בייט אין דער פאַבריק 15 יאָהר — קאַטשמאַרעקן אויף 10 חדשים און וואָיטקאָ׳ן אויף 6 חדשים טורמע.

ר. איזראעל

אויף באַוואַמיעסקא

שפּאַנענדער ראמאַן פון לאָדזער לעבען

47)

באַך דער ערשטער אויפטרייסלונג האָט זיך שוין צילקע אויך געהאַט באַרוהיגט, זי האָט געהאַט באַ־שלאָסען דערווייל נישט באַריהרען דעם גאַנצען ענין נאָר אָפּוואַרטען. וואַרטען אזוי לאַנג ביז דער ענין וועט אויך פון זיך קלאָר ווערען. פאַרשטעהט זיך, אַז צילקע האָט נישט געוואוסט וועגן דעם, אַז זיגמונט ווייס שוין וועגן אַלעם און ס׳איז צוועקלאָז פאַר איהם דאָס אויסצובאַהאַלטען.

— איז דיר שוין בעסער — האָט זיגמונט גע־פרעגט, אַריינקומענדיג אין שטוב — האָט שוין דער קאָפּ אויפגעהערט וועה צו טון?

— יאָ, ס׳איז מ׳ר בעסער, פאַרוואָס ביזט דו אַזוי לאַנג געבליבען אין געשעפט.

— מ׳קען זיך נישט אָפּרייסען, שטענדיג עגמת נפש און שטענדיג איז דאָ צו טון.

— דאַרפסט נישט אַזוי פיל צו אַרבייטען, דאַרפסט זיך אַרויסלאָזען פון צו ריזיקאַלישע גע־שעפטען, פּרנסה האָסט דו דאָך, אָפּגעשפּאָרט געלד האָסט דו אויך, נאָך וואָס נעהמסט דו אויף זיך אַזויפיל בהנמדיגע קלאָפּאָטען און זאָרגען.

— א, דאָס נישט, צילקע דאָס איז מיין לעבען, אהן געשעפטען, ווי פאַרוויקעלט זיי זאָלען נישט זיין, וואָלט איך נישט געקענט לעבען, פּונקט פאַר־קעהרט, וואָס מעהר פאַרוויקעלט דאָס געשעפט איז אלץ אינטערעסאַנטער איז עס, אלס מעהר עמאָציע גיט עס, אלץ מעה־ פאַרגעניגען אין לעבען, אלץ אינטערעסאַנטער דאָס לעבען, אלץ נייע באַ־געהרען און שטרעבונגען.

— און אלץ נאָר דאָס געשעפט?

— יאָ, צילקע אלץ דאָס געשעפט, א חוץ...

— א חוץ וואָס.

— א חוץ דיר צילקע, דו ביזט דאָס איינציגע וועזען אויף דער וועלט, וועלכעס שטעהט העכער איבער אַלעם ערדישען, איבער אלץ אין דע־ וועלט, אויסער דיר בלייבט פאַר מ׳ר נאָר דאָס געשעפט.

א דאַנק דיר, זיגמונט פאַר׳ן קאָמפּלימענט, אָבער מיט אַזעלכע אָנשוואונגען קען מען נישט האָבען קיין ערפאָלג ביי מענשען.

— דאָס געהט מיך נישט אָן, כ׳האָב זיך קיינמאָל נישט איבערגעגעבען דערמיט וואָס מענשען רעדען וועגען מיר, איבריגענס ווייס איך שוין פון לאַנג, אַז מענשען רעדען וועגען מיר נאָר שלעכטס.

— און דאָס וואָלסטו געקענט אויסמיידען ביי דיין רייכקייט און שטעלונג.

— כ׳האָב דיר געזאָגט, צילקע, אַז דאָס געהט מיך נישט אָן, איך וועל שוין אַנדערש נישט ווערען.

— איך האָב אַנדערע אָנשוואונגען, אָבער איך מיין אַפילו נישט דיך צו איבערצייגען און דיך נישט אַנדערש מאַכען.

— ס׳איז נאָך נישט אַזוי שלעכט מיט מיר, צילקע, גלויב מ׳ר, אַז איך האָב אויך אַ האַרץ און נשמה פון א מענשען.

— איך צווייפעל אַפילו נישט דערין.

— יאָ, כ׳האָב אַ האַרץ און נשמה, איך פיהל פּונקט אַזוי ווי אַנדערע, אָבער איך האָב א קרענק־ליכע אַמביציע, וועלכע דיך אַליין האָט זיך איינגע־געבען צו צוברעכען, כ׳האָב געשרעקט אין מיין לעבען, אַז איך זאָל דורך קיינעם נישט באַזיגט ווע־רען און דאָך...

— און דאָך? האָט צילקע איבערגעפרעגט.

ווייל זי איז געווען פאַראינטערעסירט אין דעם דאָ־זיגען געשפּרעך

— און דאָך בין איך בעזיגט געוואָרען

— דורך וועמען?

— הם... דורך אַ פרוי

— דורך מיר, מיינסטו אפשר

— יאָ,

— טאָ ווייל איך דיך אַרויסברענגען פון טעות, איך האַלט דאָס נישט פאַר קיין זיג איבער דיר, אויב מיר ביידע האָבען חתונה געהאַט. גיכער קענסטו עס איינשרייבען אויפ׳ן חשבון פון דיינע שטענדיגע זיגען, ווייל אויב דו ליבסט מיך האָסט דו דאָך דערגרייכט דיין ציל

— אויב איך ליב דיך?... איך האָב זיך קיינמאָל נישט אָפּגעגעבען קיין חשבון דערפון וואָס דאָס איז ליבע, דאָס דאָזיגע וואָרט אַליין איז געווען פאַר מיר צו איידעל, צו פרעמד, אַז איך זאָל פערשטעהען וואָס פאַרא אינהאַלט עס האָט, איך ווייס נאָך איצט נישט וואָס דאָס איז אַזעלכעס. נאָר אויב דאָס זאָל זיין דאָס געפיל, וועלכעס כ׳האָב צו דיר דאַן איז עס א היילינגע זאַך, צו וועלכע מ׳טאָר זיך נישט צורירען וואָכענדיג. איך וויל אַפילו נישט טראַכטען וועגען דעם וואָס דאָס איז אַזוינס, איך ווייס נאָר, אַז דו האָסט מיך באַזיגט, און דאָס נישט איינמאָל נאָר דאָפּעלט

— דאָפּעלט? פאַרוואָס דאָפּעלט?

— וועגן דעם וועלן מיר איצט נישט רעדען, דאָס איז מיינס אַזאַ מין לעבענס־פילאָזאָפיע

— האַלט דיר דיין פילאָזאָפיע פאַר דיר, מיך געהט זי נישט אָן,

— אַזוי איז גוט, צילקע, ביזט גערעכט, דאָס דאַרף דיך נישט אַנגיין, דער עיקר איז, אַז דו זאָלסט וויסען, אַז ס׳איז נישט פאַרהאַן אַזאַ זאַך אין דער וועלט, וועלכע ליגט אין די גרענעצען פון מיינע מעגליכקייטען וואָס זאָל זיין צו טייער פאַר דיר, אַלץ וואָס איך פאַרמאָג איז פאַר דיר.

— אויב דאָס איז פאַ־ מ׳ר, האָט צילקע גע־זאָגט, פאַרלאַנג איך, אַז דו זאָלסט נישט אַזויפיל אַרבייטען און וועלען וועניגער פאַרדינען, האָב נישט קיין מורא, איך וועל פון דיר קיין טייערע אַ... נישט פאַרלאַנגען

זיגמונטן איז שוין געוואָרען מיאוס צו רע־דען צבייעות׳דיגע רייד. צוזאַמען מיט דער ווירקליכע ליבע צו צילקען, האָט ער איצט צו איהר געפיהלט שנאה און האַס דערפאַר, ווייל זי האָט איהם אַרייב געפיהרט אין אַן אומגליק, פון וועלכען ער וועט אַזוי לייכט נישט קענען אַרויס

און צוליב וואָס האָט זי דאָס געטון? האָט יורובעלטשיק נישט געקענט פאַרשטעהן, אויף ווי־פיל איך קען איהר כאַראַקטער האָט זי דאָך דאָס אויף קיין ביזזיוליגען אופן נישט געקענט טון.

איצט האָט ער מיט איהר נישט געוואָלט רעדען, ער האָט דאָס שוין געהאַט איינגעאָרדענט אַזוי, אַז יעדער שריט פון צילקען זאָל געהיטען ווערען. ער האָט זי אַרומגעשטעלט פשוט מיט א נעץ פון נאָכקוקער און שפּיאָנען, וועלכע זאָלען איהם דער־צעהלען וואָס עס קומט פאָר מיט זיין פרוי.

דערמיט האָט זיך זיגמונט בערוהיגט, ער איז געווען געדולדיג, באַשלאָסען אָפּצוואַרטען ביז ער וועט באַקומען קאָנקרעטע ידיעות און ערשט דע־מאָלט וועט ער באַשליסען, וואָס צו טון ווייטער. דערווייל האָט ער פאַרביסען מיט דער צונג און געמוזט ליידען

אויך צילקע האָט באַשלאָסען אָפּצוואַרטען און ערשט שפּעטער צו באַשליסען וואָס ווייטער צו טון.

קאפּיטעל 12

נאלדיז און רוט קראניץ

ס׳זענען איזעק עטליכע טעג פון מאָמענט ווען מ׳האָט אין קאָנצענטראַציע־לאַגער בעמערקט דאָס אַנטלויפען פון יצחק בוים. מ׳האָט איהם געזוכט אומעטום ביי אלע גרעניצען און נישט געפינען, איבריגענס האָט די מאַכט נישט געלעגט קיין גרויסע האָפנונגען איהם צו געפינען, ווייל מ׳האָט צו־שפּעט באַמערקט זיין אַנטלויפען און דאַריבער איז געווען מעגליך, אַז איהם האָט זיך שוין איינגעגעבען איבערצוגעהן די גרעניץ, אַרויס־פאָרען איהם צוריק פון אויסלאַנד, האָבן נישט ערלויבט די צווישען־מלוכה אָפּמאַכען.

(המשך קומט)

דאס טוך- און קארט-געשעפט פון
B. I. MAROKO i S-wie
נאוואמיעסקא 8 טעל. 152-77 בעזיצט דעם גרעסטן אויסוואהל פון די פיינסטע
בילליגער שטאפען פאר הערען און דאמען
רעעלע בעהאנדלונג! — פאבריקס-פרייזען! — הורט און דעטאל

די שטרייק-באוועגונג אין לאדז

היינט סאלידאר-שטרייק פון די קאטאן-ארבייטער

(א) כדי אונטערצושטיצן די אקציע פון די זאקען-ארבייטער (רונד-מאשינען) האבען די קאטאן-ארבייטער באשלאסען אונטערצונעהמען א סאלידאר-רישען און פראטעסט שטרייק אויף איין טאג.

היינט זאלען פארשטרייקען אלע קאטאן ארבייטער.

דער שטרייק אין דער זאקען אינדוסטריע דויערט ווייטער אהן ענדערונג, קיין אונטערהאנדלונגען וועגען ליקווידירען דעם שטרייק זענען דערווייל נישט אונטערגענומען געווארען.

איבערגעריסען די אונטערהאנדלונגען וועגען קאלעקטיווען אפמאך אין דער שנוראוואדלע אינדוסטריע

(א) ווי מיר האבען מיטגעטיילט האט אויסגעבראכען א סיכסוך אין דער שנוראוואדלע אינדוסטריע וועגען א קאלעקטיווען אפמאך.

נעכטען איז אין ארבייטס-אינספעקטאראט פארגעקומען א קאנפערענץ צווישען די פארשטעהער פון די ארבייטער און ארבייטסגעבער, צו קיין הסכם איז דערווייל נישט געקומען, די קאנפערענץ איז איבערגעריסען און אפגעלעגט געווארען אויף דעם 10 ד. ח.

פארשארפט דער סכסוך אין דער פירמע יעלענקעוויטש

(א) אין דער פאבריק פון דער פירמע יעלענקעוויטש (אל. קאשטשושקי 10) איז דער שטרייק פארשארפט געווארען נאכדעם, ווי מען האט די ארבייטער באזייטיגט פון די פאבריקס-מויערען.

די דירעקציע האט אויסגעהאנגען א מעלדונג אז זי נעהמט אן נייע ארבייטער צו דער ארבייט. עס האט זיך אבער קיינער נישט געמאלדען.

די קאנפערענץ, וועלכע איז צוזאמענגערופען געווארען דורך דעם ארבייטס-אינספעקטאראט פון ביידע צדדים — איז נישט צושטאנד געקומען ווייל עס האבען זיך נישט געשטעלט די פארשטעהער פון די אינדוסטריעלער.

עס זאל קומען צו א שטרייק פון די פאבריק-מייסטערס
אין דער טעקסטיל-אינדוסטריע

(א) ווי מיר האבען מיטגעטיילט האט דער פאראיין פון די פאבריק-מייסטערס איבערגעשיקט אין אלע 7 פאראיינען פון די טעקסטיל-אינדוסטריעלער א פארשלאג צו שליסען א קאלעקטיווען אפמאך.

דער דאזיגער פארשלאג איז געשריבען געווארען אין אן אולטימאטיווער פארם: אויב ביז'ן 5 ד.ח. וועלען נישט אונטערגענומען ווערען קיין אונטערהאנדלונגען וועגען דעם קאלעקטיווען אפמאך וועט דער פאראיין אונטערנעהמען שריט צו אן אקציע און אפילו צו אן אלגעמיינעם שטרייק.

די פאראיינען פון די אינדוסטריעלער האבען נאך ביז איצט נישט געגעבען קיין סמנים דערפון, אז זיי נעהמען דעם פארשלאג אן. דעריבער איז מעגליך, אז עס זאל פראקלאמירט ווערען אן אלגעמיינער שטרייק פון די פאבריק-מייסטערס אין לאדזער טעקסטיל אינדוסטריע.

פערשארפט דער שטרייק פון מייסטערס אין דער ווידזעווער מאנופאקטור
די פירמע פרובט ברעכען דעם ווידערשטאנד פון די מייסטערס

(א) נאך דעם באזייטיגען די שטרייקענדע מייסטערס פון די פאבריקס-מויערן האט דער שטרייק אין דער ווידזעווער מאנופאקטור אנגענומען שארפערע פארמען.

די דירעקציע פון די ווארשאווער האט געפרובט לאזען אין גאנג, די וועבעריי מיט דער הילף פון נייע מייסטערס און געמאלדען אין ארבייטס-פארמיטלונגס ביורא, א פאדערונג אויף נייע 130 מייסטערס. די מייסטערס האבען אבער סאלידאר אפגעווארפען דעם פארשלאג און קיינער האט זיך צו דער ארבייט נישט געמאלדען.

אין צוזאמענהאנג דערמיט האט די אדמיניסטראציע געפרואווט לאזען די וועבעריי אין גאנג אהן אויפזיכט פון די מייסטערס. די ארבייט גייט אבער מיט איבעררייסען און גרויסע שוועריגקייטען און עס זענען באשעפטיגט ביי דער ארבייט נאר א קליינע צאהל פון די ארבייטער.

קיין אונטער-האנדלונגען וועגען ליקווידירען דעם סכסוך, זענען נאך נישט אונטערגענומען.

וויכטיגע ענטשיידונגען פון העכסטען געריכט

שידס - געריכטען

א שידס-געריכט מעג אויסשטעלען פון זיין צוזאמענשטעל א פארטרעטער, וועלכער זאל אויסהערען אן עדות.

דער פארהער קאן פארקומען אין דער אפוועזענהייט פון די צדדים און וועגען דעם דארף אפילו נישט צוזאמענגעשטעלט ווערען קיין ספעציעלער פראטאקאל.

געריכטס - פראצעדור

די בקשה וועגען צוגרייטען א מאטיווירטען פסק-דין, ווי עס איז נויטיג בכדי צו קענען דערלאנגען אן אפעלאציע, מעג באלייגען אפילו א פארטרעטער פון פאראינטערעסירטען און דארוף דארף דער דערלאנגער קיין באפולמעכטיגונג נישט האבען.

אפערעס

אן אפערע ביי אספקראציע קאן מען באגיין נישט בלויז דורך אנגעבען א גרעסערען קוואנטום סחורות, ווי ס'געפינט זיך פאקטיש אויף לאגער, נאר בלויז דורך אנגעבען א טייערען פרייז.

קאמבינאציעס פון בעל-חובות צום שאדען פון זייערע מאהנער

דער ארטיקעל 276 פון שטראף-קאדעקס דראהט מיט 5 יאהר תפיסה פאר באהאלטען יווערט-זאכען אבער שליסען פיקטיווע אפמאכען בכדי צו באוואלהען די מאהנער.

די פאר-געזעהענע סאנקציע יוערט אנגעוואנדען בלויז אין פאל פון ביזיוויליגקייט און נישט ווען דאס איז געשעהען צוליב נאכלעסיגקייט.

פאר'ן עצם-ענין איז אלץ איינס, צי די האנדלונג פון בעל חוב האט דערפיהרט צו אן אפשטעל פון די צאהלונגען אדער נישט.

בוכפיהרונג

צו פעראנטווארטליכקייט פאר פאלש פיהרען די האנדעלס-ביכער אדער מיסברויכען מיט די דאקומענטען באלאסטעט סיי דעם שעף און סיי דעם בוכהאלטער.

נישט עהרליכע קאנקורענץ

אויב א קאנקורענט באניצט זיך מיט אן אנגענומענע ארטס-מארקע ביים פארשפרייטען זיינע אויס-ארבייטונגען נישט בארעכטיגט, קאנען אלע פאבריקאנטען פון פאררופענעם ארט מאנען אן ענטשעדיגונג.

למשל: אויב א לאדזער פאבריקאנט גיט אן, אז זיינע אויסארבייטונגען זענען ביליגער, מעג יעדער ביליגער פאבריקאנט געגען איהם ארויסטרעטען מיט א תביעה וועגען אנטשעדיגונג.

שותפים פון אפענע שותפות'ן

אומאפהענגיג פון הויך פון אנטייל פון א שותף אין אן אפענעם שותפות מעג ער צו יעדער צייט זיך באקענען מיט די געשעפטס-ביכער און דאקומענטען.

וועקסעל - פארשריפטען

א זשיראנט, וועלכער האט אויסגעקויפט א וועקסעל, מעג אויפמאנען די באצאהלטע וועקסעל-סומע פון די ווייטערדיגע בעל-חובות אפילו ווען זיין זשירא און די זשיראס פון די איבעריגע זשיראנטען זענען נישט געווארען אויסגעשטראכען.

דער פארוואורף פון פארעלטערטקייט שטערט נישט דעם גאנג פון דער אקציע צו אנולירען דעם זעלבען וועקסעל צוליב פארלוירענקייט.

אינדוסטרי - שטייער

אויב מ'האנדעלט גלייכצייטיג אויף אייגענעם און פרעמדען חשבון, קאן מען צאהלען אומזאק-שטייער, ווי פאר קאמיס-טראנזאקציעס. די סחורה דארף אבער שטאמען פון איין פירמע.

לאקאטארען - ענינים

דער כלל, אז אויף וואוינונגען איבער 4 צימערן און געשעפטס-לאקאלען מעג מען שליסען און פריערע אפמאכען בנוגע דער הויך און אופן פון צאהלען דירה-געלד, באציהט זיך בלויז צו לאקאטארען און נישט צו סובלאקאטארען.

אין פאל, ווען מיט'ן לאקאטאר איז אויפגעלעזט געווארען דער דינג-אפמאך, האט דער ווירט א באגרינדעטע עקסמיסיע אויף'ן סובלאקאטאר.

דאס געריכט קען אבער דעם סובלאקאטאר איבערלאזען אין דער דירה ביז א טערמין פון לענגסטענס 6 חדשים בכדי אין משך פון דער צייט אויסצוזוכען זיך אן אנדערע דירה.

אין אזא פאל האט דער באטרעפענדער סובלאקאטאר רעכט ווייטער צו פארנעמען דעמזעלבען טייל דירה, וואס ער האט פארנומען ביזהער.

פון דער הנחה קאן געניסען אלע סובלאקאטארען, אומאפהענגיג פון טערמין, ווי לאנג זיי האבען געוואוינט אין לאקאל פאר'ן ארויסציהען זיך פון הויפט-לאקאטאר.

א ווירט קאן נישט באקומען אויף קיין לאקאטאר קיין עקסמיסיע דערפאר, פאר וואס ער האט אריינגענומען אהן זיין הסכמה א סובלאקאטאר, אויב ר'האט נאר נישט גענומען פון סובלאקאטאר קיין צו הויכע סומע דירה-געלד.

יובאלד עמיצער פארנעהמט אין איין שטאט צוויי דירות, אונטערליגט איינע נישט דעם לאקאטארען-שוץ, אפילו ווען איינע איז נישט אנטשפרעכענד פאר זיינע באדערפענישען.

בתי-תפילות און קולטורעלע אינסטיטוציעס אונטערליגען דעם לאקאטארען שוץ.

דער אומשטאנד, אז אין לאקאל פון דער אינסטיטוציע קומען פאר שפילערייען, הגם אין סטאטוט איז דאס נישט פארגעזעהען, ענדערט נישט די לאגע.

דאס רעכט און פליכט צו צאהלען דירה-געלד חודשיווייז באציהט זיך צו אלע לאקאטארען פון דירות און געשעפטס-לאקאלען.

פאלק האלפערן צוגאסט אין לאדז
אין שליחות פון יודישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט

אין לאדז וויילט איצט, אין די ענינים פון יודישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט דער מער יודיש-העברעאישער שריפטשטעלער פאלק האלפערן פון ווילנע.

דער חשובער גאסט פארנעהמט א באזונדער ארט אין דער יודישער און העברעאישער ליטעראטור, אלס פיינפיהלענדער פראזאיקער און דראמאטורג פון א באזונדערער פיינעם עקזאקטען ... אחן זיין טיף-ארטיגעטראכטע פסיכאלאגישע ... וועלע איז געווען א מוסטער אין איהר זשאנר.

אגב ווערט איצט דורכ' ארץ-ישראלדיגען ... טעאטער אויפגעפיהרט מיט גרויס דערפאלג זיין ... בעצייכנטע היסטארישע דראמע „החרדים און ... וועלכע איז מיט עטליכע יאהר צוריק געשפילט ... רען אין ווילנער פאלקישען שטאטישען טעאטער. ארץ-ישראל פרעסע איז פיל מיט אפהאנדלונגען ... נען דעם דאזיגען ווערק פון פאלק האלפערן, וואס ... לען אריין אין דעם אוצר פון דער העברעאישער ... אטראליע.

אין יודיש — אין דער שפראך, אין וועלכער ... דאס ווערק איז אנגעשריבען געווארען, האט דאס ... גנע ווערק נאך, ליידער נישט באקומען דעם ... נענטליכען טעאטראלישען אויסדרוק...

ס'איז משמעות דערפאר, ווייל אין דער ... שווערטעאטראליע פיהלט זיך א גרויסער איבער... אין רעפערטואר...

ווי געזאגט, איז פאלק האלפערן געקומען ... לאדז נישט וועגען זיינע פערזענליכע ענינים, נאר ... שליחות פון אונזער שענסטער און בכבוד'סטער ... סטיטוציע — דעם „ייוו"א".

מיר זאגען איהם — ברוך הבא, און ווינ... דעם פארדינטען דערפאלג ביים אויספיהרען זיין ... טיגע מיסיע!

יודישע דערציונגס-פראבלעמ... אין א"י און אין אמעריק...
(נר. 7 - פעברואר - „דאס קינ... שויז דערשינען)

ס'איז שוין א באקאנטע זאך, אז דער גענעלשאפ... פעדאגאגישער זשורנאל „דאס קינד" באריהרט ... בלעמען וואס האבען א שייכות נישט נאר מיטן ... קיבוץ אין פוילען, נאר פונקט אין דערזעלבער מא... וועגען שול- און דערציהונגס-וועזען אין אלע ל... וואו ס'געפינען זיך קאמפאקטע יודישע פאלקס... דער נומער 7 וואס איז נאר וואס דערשינען, ברענ... געניויען איבערבליק איבער אלערליי פראבלעמען ... גען, מיט וועלכע ס'אינטערעסירט זיך פאלעסטינ... דאס יודישע שול-וועזען אין אמעריקע בכלל פארמאג... נומער 7 „דאס קינד" א שלל מיט פרעסע-באריכטן ... וואס באריכערט דעם גערדאנקען-האריזאנט פון לעהר... פאפולאריזירט פאר אונזערע עלטערען די נייעסטע ... מונגען פון דער מאדערנער פעדאגאגיק. די גאנצ... טיילונג „בוך און פרעסע" איז צוזאמענגעש... געווארען דורך פאלגענדיגע מחברים: א. פרץ (ר... טאר פון „דאס קינד") אלחנן אינדעלמאן (יונגע... רעאישער פאעט און פעדאגאג) און ד"ר. מ. פאפירמא... טער פון א ווארשעווער דערציהונגס-אנשטאלט).

דערזעלבער נומער ברענגט א לייט-ארטיקעל פון העכט וועגען א שול פאר עלטערען. דער מחבר — ... פון א ווארשאווער מלוכה-שול — ווייזט אויף ווי ... וויכטיג ס'איז פאר אונז די גרינדונג פון א שול ... עלטערן, זיי זאלען זיך ענדליך דערוויסען וועגן ... עלעמענטארסטע דערציהונגס-פרינציפען און אויסמ... פיל פעהלערען. יאנוש קארטשאק רעדט ארום אין ... ארטיקעל די וויכטיגקייט פון דיסציפלין און גע... זאמקייט אין אונזער דערציהונגס-ארבייט, די ד... וועגענט-מעלות קאנען פארזיכערן יעדען מענשען ... העריגען לעבענס-דערפאלג. ד"ר. מ. שטענדיג (קר... פאפולאריזירט די אידעע פון א ראציאנעלער פארשול ... אונזערע קינדער.

וו. דערלאכטער ברענגט אינטערעסאנטע אפשר... ציעס איבער א רייה קינדער — נישט שטענדיג נארמ... — וועלכע געפינען זיך איי איינעם פון די ווארשע... דערציהונגס-אנשטאלטען.

מ. יאקובאוויטש שטרייכט אונטער די וויכטיג... פון באוועגליכע שפילען פאר דער פסיכישער און ... שער אנטוויקלונג פון אונזערע קינדער.

אין נומער געפינט זיך אויך א רייכע אפטיילונג ... דער אלזייטיגער „צענטאס"-טעטיגקייט- ווארשע, לעמב... און קראקע באריכטען וועגען דייער אפגעשטעכער אר... אויפן געביט פון קינדער-פארזארגונג און יתומים-שוץ...

ZACHETA
זגערזשער 26
היינט און פאלג. טעג
גרויסער דאפעלטער פראגראם
ראטמייסטער פאז ווערפעז
אין דער הויפט-ראל
רודאלף פערסטער
II
„איינלאדונג צום ואלץ"
אין דער הויפט-ראלע
LILIANA HARVEY
אנהויב 4 נ"מ, שבת און זונטאג—12 ביים.

דער גרויסער ערפאלג פון מאריס-שווארץ קונסט-אנסאמבאל אין פילהארמאניע
פערלענגערט די גאסטשפילען פון קונסט-טעאטער

די גאסטשפילען פון דער גרויסער קינסטלערישער טרופע, וועלכע שפילט איצט אין פילהארמאניע האבען אויפגעפרישט דאס יודישע טעאטער-לעבען אין לאדז.

לאנג האט לאדז נעפענוקט נאך א יודישען טעאטער בכלל און דער גודל האט דערוואוסט, אז מיר זאלען טאטטען אזא קינסטלערישע אימפרעזע, ווי עס איז די מאריס שווארץ טרופע, צו וועלכער ס'געהער רען גרויסע יודישע טעאטער-קינסטלער. גארדין'ס פיעסע אין דער נייער באארבייטונג און השושי פון מאריס שווארץ, „גאט, מענש און טייוועל" האט געמאכט אין לאדז א גרויסען רושם, דער ערפאלג איז אן אומגעהייערער און דעריבער האט די טרופע באשלאסען צו פארלענגערן איהרע גאסט-שפילען. היינט 9 אין אוונט ווערט געשפילט „גאט מענש און טייוועל".

אויספלוג קיין וויען
פרייז 135 זל.
אויספלוג קיין לאנדאן און פאריז
ערלעדיגט
דאס וועלט-רייזע-ביורא
Union Lloyd
42 פיעטריקאווער 42
טעל. 107-87.

ווארשאווער אפיציעלע בערזע

...לאַנד	—	—	—	—	289.10
...אָנדאָן		—	—	—	25.80
...ו-יאָרק (קאַבעל)	—	—	—	—	528,
...אַריז	—	—	—	—	24.55
...ראַג	—	—	—	—	18.41
...יריך	—	—	—	—	120,35

אפיציעלע פראצענטיגע פּאַפּירן

...אַנק פּאָלסקי		—	—	—	100,
% אינוועסטיציע I		—	—	—	64,00
— II		—	—	—	64,50
— דאָלאַרובקע	—	—	—	—	
— סטאַבּיליזאַציע	—	—	—	—	3,63
— וואַרש.		—	—	—	54,50
— לאָדזער		—	—	—	50,00

!
א ליאדע
טאג
וועט מען איך
„קאפּרין“
האבען דעם
„מ'האט עס
אין ד'ערד“
(חר גויה)

פערמשפט אז אויסוואורף
אויף 3 יאהר טורמע

(א) ביי פּאַרמאַכטע טירען איז געכטען פאַרנעקור... ...ן דער פּראָצעס געגען דעם 21-יעהריגען מאַריאַן ...שיוואַצקי, באַשולדיגט אין פאַרגוואַלטיגען א גע... ...סע יאַהוויגאַ פאַרטשינסקאַ.

דעם 6 יאַנואַר איז די פאַרטשינסקאַ איינגעלאַדען ...וואָרען החרך איהר קאָלעזשאַנקע צעציליע וואָלאַ... ...וויטש אויף א באַגעגעניש מיט'ן חתן פון דער ...גמער. דער חתן איז געקומען אין דער באַגליי... ...ונג פון זיינעם א קאָלעגע — איצט דעם באַשול... ...דיגטען קשיוואַצקי. ביידע פּאָרלעך האָבען זיך גע... ...זעצט אויף א שפּאַציר צו מאַרישין 3, דאָרט איז ...דורך א פאַרגוואַלדיגונג. נאָך דער פאַרוויילונג אויף ...דיקצוועגס האָט קשיוואַצקי, נישט קוקענדיג אויף ...ם געגנטשטעלען זיך און געשרייען פון דער פאַר... ...טינסקאַ, זי פאַרגוואַלדיגט.

דאָס קרייז - געריכט האָט געכטען פאַרמשפּט ...שיוואַצקי'ן אויף 3 יאָהר טורמע.

זעלבסטמארדען

(א) אויף אַגראַדאָווע 3 האָט זיך גע'סמט ...ט סובלימאַט די 22-יאָהריגע מיכאַלינאַ יאַנ... ...וויסקאַ. פּאָגאָטאָוויע האָט זי אין א זעהר שווערן ...שטאַנד אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל. די סבה פון'ם ...זעלבסטמאָרד איז נישט פעסטגעשטעלט געוואָרען.

* * *

(א) אויף אַל. וואָלבאָשטשי 2 (כאָיני) האָט ...29-יאָהריגע אַלעקסאַנדראַ טשערוויק, בעת א ...מחלוקה מיט איהר „קאַכאַנעק“ א פּאָליציאַנט, ...ויסגעכאַפּט ביי איהם זיין רעוואָלווער, און זיך ...יינגעשאָסען א קויל אין ברוסט. אין א גוססן ...שטאַנד האָט מען זי אָפּגעפיהרט אין קריי־זשפּיטאָל.

* * *

(ז) נאָך א מחלוקה מיט איהר מאַן, האָט ...ך גע'סמט מיט זאַלץ-זויער די 32-יאָהריגע שרה ...סקאָוויטש (בעדנאַרסקאַ 14) אין א שווערען ...שטאַנד האָט מען זי אָפּגעפיהרט אין זשפּיטאָל.

צובראכען א פוס

(א) שרה העורעל פון גלאָוונע, איז נעכטען ...אַלען אויף דער בושעזשינער 4 און זיך צובראַ... ...ן א פוס, אין א שווערען צושטאַנד האָט מען איהר ...געפיהרט אין ראַדאָגאָשטשער שפּיטאָל.

ד"ר יצחק וו. לאַסקי ז"ל

אין א עלטער פון 78 יאָהר איז נעכטען נאָך א קורצער קראַנקהייט געשטאָרבען; דער סעניאָר פון די לאָדזער מעדיקער, דער אין די ברייטסטע קרייזען געשעצטער און פריהער יעהר פּאָפּולערער דאָקטאָר פאַר אינערליכע און קינדער- קראַנקהייטען ד"ר יצחק וו. לאַסקי.

מיט איהם גייט אוועק אין דער אייביגקייט א העכסט אינטערעסאַנטע לאָדזער געשטאַלט — א דעל־טען אידעאַליסט און איהעליסטער מענש און א אויסגעצייכנטער דאָקטאָר פון אַלטען דור. וועלכער האָט אויפגעפאַסט זיין באַרוף אלס געזעלשאַפטליכע אויפגאַבע, אלס הומאַנע פליכט צו העלפען דער קראַנקער און ליידענדער מענשהייט. און מ'ווייסט, ווי ברייטהאַרציג ער האָט געהאָלפען, זי וויניג ער האָט זיך אינטערע־סירט מיט דער מאַטעריעלער זייט פון זיין באַרוף און ווי נאָהענט ער האָט זיך שטענדיג גענומען צום האַרצען די נויטלאַגע פון די אָרימע שיכטען פון דער יודישער באַפעלקערונג, אומבעמיטעלטע קראַנקע — און אַזעלכע פאַלען זענען געווען אָהן א שיעור — פלעגט ער נישט נאָר באַהאַנדלען אומזיסט, נאָר זיי אויך שטיצען פון זיינע אייגענע מיטלען, געבען זיי אויף מעדיצינען און פלעגע.

דר. לאַסקי האָט געשטאַמט פון א משכילישע־אסימילירטער פאַמיליע פון סובאַלק. זיין דאָקטאָר־דיפּלאָם האָט ער באַקומען אין דער מאָסקווער אוני־ווערזיטעט. שפּעטער האָט ער פאַרטגעזעצט זיין שטו־דיום און פּראַקטיש געאַרבייט אין בערלין, ווין, פּאַ־ריז, און לאָנדאָן אונטער דער ליטונג פון די באַ־קאַנטעסטע מעדיצינישע קאַפּאַציטעטען אין אייראָ־פּאַ. אין לאָדז האָט ער פּראַקטיצירט אַן ערך 50 יאָהר וואו ער איז באַוואונדערט. פאַרן קריג זעהר פּאָפּולער גע־ווען אלס אינטערניסט און קינדער־דאָקטאָר — אלס א דאָקטאָר, א העלפער אין דער נויט.

דר. לאַסקי האָט פאַרעפענטליכט א לעהרבוך פון אַנאַטאָמיע און א גאַנצע ריי מעדיציניש־ע אָפּ־האַנדלונגען און פאַרשידענע פאַך־זשורנאַלען.

א מענש מיט א הויכער קולטור און פילזיי־טיגער בילדונג — ער איז אויך געווען א מאַלאַנטיר־טער מאָלער און מוזיקער — איז ער מיט אַלע פעדים פון זיין נשמה געווען צוגעבונדען צום יודענטום און צו יודישקייט, האָט ליב געהאַט דאָס יודישע וואָרט, דאָס יודישע טעאַטער, און פלעגט זיך אינטערעסי־רען מיט אַלע יודישע אַנגעלעגענהייטען.

אין לאָדז איז ער אויך באַקאַנט געווען אלס דער „דאָקטאָר פון יודישען טעאַטער“ — יודישע אַרטיס־טען פלעגט ער באַהאַנדלען אָהן שום האָנאָראַר און אין ביי יעדען פון זיי געווען אַזוי צו זאָגען א הויז־דאָקטאָר.

דער פאַרשטאָרבענער איז א לאַנגע צייט געווען דער לייטער פון דער יודישער קינדער־היים, די פריי־הערדיגע היים פאַר אומגעגוואָרפענע קינדער, פאַר שטיגער און מיטאַרבייטער אין א גאַנצע ריי יודישע אינסטיטוציעס; אין דער צייט פון קריג איז ער אין וואַרשאַ געווען דער אַרדינאַטאָר פון קינדערליכען שפּיטאָל פאַר קראַנקע און פאַרוואונדעטע. אין דער זעלביגער צייט האָט ער זעהר פיל געטון פאַר די לאָד־זער, וועלכע זענען צוליב די קריגס־געשעהענישען פאַרבליבען אין וואַרשאַ אָפּגעשניטען פון זייער היי־מאַט־שטאָט.

אין דער נאָך לעצטער צייט האָט ער זיך באַמיהט צו פערזאינטערעסירען די לאָדזער קהלה מיט א וויכ־טיגען ענין: צו געבען יעדעם זאָהר די מעגליכקייט א געוויסער צאָהל אומבאַמיטעלטע יודישע קראַנקע צו קורירען זיך אויפן חשבון פון דער קהלה עטליכע וואָכען צייט אין טשעכאָטשינעק, וואו ער איז געווען דער פאַרשטייער פון הילפס־קאָמיטעט פאַר אומבאַ־מעגליכע קראַנקע.

די ברייטעסטע שיכטען פון דער יודישער באַפעל־קערונג ווי די צאָהלרייכסטע פריינט פון פאַרשטאָרבע־נעם באַדויערען פון גאַנצען האַרצען דעם טויט פון ליבהאַרציגען אידעאַלעם מענש און דעם דאָקטאָר, דעם אמתען פאָלקס־פריינד.

זאָל איהם די ערד גרינג זיין! —

בילדער־אויסשטעלונג פון העניך באַרטשינסקי

די בילדער אויסשטעלונג פון דעם באַריהמטען מאָלער העניך באַרטשינסקי אין לאָקאַל פון „בני ברית“ (פּיעטרקאָווער 90) בלייבט אָפען נאָך עט־ליכע געציילטע טעג. די וועלכע האָבען ד'א'וס־שטעלונג נאָך נישט געזעהען דאַרפען זיך צואיילען, ווייל נישט זעהען באַרטשינסקי'ס איצטיגע אויסשטעל־לונג, וואָלט באַדייט א פאַרלוסט פאַר דעם וואָס האָט ליב און יועמען עס אינטערעסירט די קונסט.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15 טעל. 149-07
ספּעציעל־אַרצט פאַר מענער · שוועכע־בע־האַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט.
זונטאָג פון 9—1 פאַרמיטאָג
פאַר אומבעמיטעלטע — רעדוצירטע־פּרייזען

Dr. med. Trepman
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפילים און הויט־קראַנקהייטען,
בעהאַנדלונג פון מענער־שוועכע
אויף אַלע אַרט אַנאַליזען.
זאַוואַדזקאַ 6, טעל. 234-12
נעמט אָן פון 8—11 נאַכמ. און פון 6—9 אָוונד

Dr. REICHER
פּאַלודניאָווע 28, טעל. 201-93
ספּעציאַליסט
פאַר מענער · שוועכע · בעהאַנדלונג
סעקסועלע בעראַטונגען פון פּסיכאָ · אַנאַליז
נעמט אָן פון 8—11 פון 5—8 אָוונד.

טעאַטער. מוזיק און פאַרוויילונג (קאָמוניקאַטען)

פינפטער מייסטער - קאָנצערט אין פילהאַרמאָניע
פראַנסע עלעגאַאַרד אין לאָדז

דינסטאָג, דעם 9-טען מערץ קומט פאָר אין פילהאַר־מאָניע דער פינפטער מייסטער - קאָנצערט, אויף וועלכען ס'וועט אַרויסטרעטען דער פענאָמענאַלער דענישער פּיאַ־ניסט עלעגאַארד, וועלכער ווערט אין דער אייראָפּעאישער פּרעסע אָנגערופען „דער פּאַגאַניני פון פאַרטעפּיאַן“.

די ליבהאָבער פון מוזיק וועלען מיט אַנערקענונג אויפנעמען די ידיעה וועגן קאָנצערט פון דעם באַרים־טען פּיאַניסט.

אויפטריט פון דער נעגערישער זינגערין קאַטערינאַ יאַרבאָראַ אין לאָדז

די באַרימטע נעגערישע זינגערין קאַטערינאַ יאַר־באָראַ קומט ווידער קיין לאָדז און וועט אַרויסטרעטען מיטוואָך דעם 10-טען מערץ אין פילהאַרמאָניע-זאַל מיט איהר פאַרשידענאַרטיגען און אינטערעסאַנטען פּראָגראַם.

קאַטערינאַ יאַרבאָראַ איז א פּיאַניסטקע פון א הוי־כער מוזיק-קלאַס.

פון די פּוילישע טעאַטערס

אין פּוילישען טעאַטער ווערט היינט 8.30 אָוונד געשפּילט „פּאַוואָודזש“.

— אין טעאַטער פּאָלסקי ווערט היינט 8.30 אָוונד געשפּילט „פּראָפעסיאַ פּאַני וואַררען“.

— אין פּאָפּולאַרנע טעאַטער ווערט היינט 8.30 אָוונד געשפּילט „דאַמע א' הוזאַרי“.

ראַדיאָ - פּראָגראַם

מיטוואָך, דעם 3-טען מערץ

6.33 גימנאַסטיק, 6.50 מוזיק (פּליטען), 7.15 ידיעות, 7.35 מוזיק (פּליטען), 8 אודיציע פאַר שולען, 11.30 אודיציע פאַר שול-קינדער, 11.57 צייט-סיגנאַל, 12.03 קאָנצערט, 12.40 ידיעות, 12.50 ווי אַזוי קאָנ־סערווירט מען פּליוש?" — שמועס, 1 פּליטען, 2.57 לאָד־זער בערזע, 3 ווירטשאַפטליכע ידיעות, 3.15 רעקלאַמע־קאָנצערט, 3.55 קאָנצערט פון בראָניסלאַוו הובערמאַן, 4.10 מוזיקאַלישע אויפגאַבע פאַר קינדער, 4.30 פאָרטעפּיאַן-קאָנצערט (פון קראָקאָ). 5 רעפּעראַט, 5.15 סאַלאָן-מוזיק, 6 אַקטועלער שמועס, 6.15 ספּאָרט-ידיעות, 6.20 ליטע־ראַרישע ידיעות, 6.35 סימפאָנישע מוזיק (פּליטען), 7.20 לייכטע מוזיק (פון לאָדז), 7.45 „דאָס לעבען אין לאָדז“, 8 טאַנץ-מוזיק פון לאָדז, 8.45 ידיעות, 8.55 אַקטועלער שמועס, 9 שאָפּען-קאָנצערט, 9.45 לייכטע מו־זיק, 10.40 טאַנץ-מעלאָדיעס (פּליטען).

מוזיקאַלישע נאָטיצן
פּורים־קאָנצערט אין „הזמיר“

די מוזיקאַלישע טעטיגקייט פון „הזמיר“, יועל־...ע איז כמעט דערגאַנגען, אונטער דער לייטונג פון ...נגען עבערגישן דיריגענט פּראָפ. זאַקס צו דער אַמאָ... ...יגער הויכער מדרגה און וועלכע האָט נאָך א קלייגע ...פסקה דורך פאַרשידענע סיבות פּאַראַליזירט די ...ינטענסיווע טעטיגקייט — איז באַנייט געוואָרען ...ט די פריהערדיגע ענערגיע, וואָס דער פּראָגראַם ...ן קאָנצערט האָט אַמבולסטען באַוויזען.

מיר האָבען געהערט נייע לידער ווי „באַנדורע“ א ריזיג שיערע קאָמפּאָזיציע צום איינשטודירען, ...ן דאַוידאָוו אבער אַנגענעהם פאַרן צוהערער) ציי־...ינער פון שיפּער און די אַלטע שוין געהערטע קאָמ־...אָזיציעס נאָך מיט פריש־בייע ניואַנסען באַצירט ...ן דאָס וואָלט נאָך נישט גענוג געווען צו אונטער־...שטרייכען און אונזער רעצענזיע צו באַגרעניצען די באַנייטע טעטיגקייט בלויז אויף די 2 נייע אונ־שטודירטע קאָמפּאָזיציעס און אויף צו דערפרישען די אַלטע. פּראָפ. זאַקס האָט אבער אין די קורצע הפסקה צייט געבילדעט א קאַמער־אָרקעסטער, וועל־כער איז אומשטאַנד געווען צו שפּילען גוט, ריין און פּרעציז אַזעלכע קאָמפּאָזיציעס ווי „סערענאַדע“ ד־מאָל און קאָנצערט גראָסאָ ג־מאָל פון העגדעל אויסער דעם האָט נאָך דאָס אָרקעסטער באַגלייט דעם וואָוב־דער שייבעם דועט פאַר סאָפּראַן און טענאָר פון די 4 תקופות פון היידן.

דאָס שפּילען פון ניי געגרינדעטען אָרקעסטער איז גאַר נישט קיין פּורים שפּיל, אַבגעזעהען דערפון, וואָס אין אַדאַזשעו פון די שיינע סערענאַדע וואו עס איז געשפּילט געוואָרען אונטער סורדינאַ (אונטער דעמפּפער) האָט איינע פון די צווייטע פידעל־פולט אָנשטאָט א דעמפּפער אריינגעשטעקט א האָר־קאַם וואָס איז שוין יא ענדליך אביסעל צו א פּורים־שפּיל, — נאָר איין ערנסטער מוזיקאַלישער הילף־אַפּאַראַט ביים „הזמיר“ מיט וועלכע מ'קען מאַכען גוטע מוזיק נאָך מעהר מיט דעם מוזיקאַלישען אַפּאַראַט קען מענש פילען זעלבסטשטענדיג און ביי גרעסערע אָרקעסטראַלע קאָנצערטען איז עס א גרויסע אונטער־שטיצונג איז דאָך אין נייעם אָרקעסטער פאַרהאַן איינציגע טאַלענטירטע און פול פאַרשפּרעכענדיגע מו־זיקער, ווי למשל, די ה"ה רעדער באַביטש, רוביני־ליכט. דאָס איז נישט קיין קלייניער. פאַרדינסט פון דיריגענט און עס קומט איהם עהרליך צו לויבען.

פון אַלע סאַליסטען (זיי זענען שוין גוט באַקאַנט דעם עולם פון הזמיר) מוז מען אונטערשטרייכען פרוי קראַקאָווסקאַ־פּלאַטעק און הער מ. גרינוואַלד. אין דועט פון היידענס „תקופות“, האָבען זיי געזונ־גען ווי עכטע אָראַטאָריום זינגער. (הער גרינוואַלד באַהאַנדעלט צו לייריש די גאַנצע פּאַרטיע, וועלכע א פּאַר טאַקטען און מאָל־טאַנאַרט, דאָס גאַנצע איז דאָך אין דור, צו וואָס די ווייבער יגע אקצענטען?) דער דועט האָט געמאַכט דעם אמת גוטען איינדרוק פון די אַזוי גוט צוזאַמענקלינגענדיגע שטימע און מען האָט דערפאַר די סאָליסטען אַזוי האַרציג אַפּלאָדירט.

D—ski.

טעלעגראַמען

צוזאַמענפאָהר פון וואָיעוואָדעס אין וואַרשאַ

וואַרשאַ, 2 (טעלעפאָניש)

הער פּרעמיער גען. סקלאָדקאָווסקי וועט היינט אויפנעמען אַלע וואָיעוואָדעס פון פּוילען. ס'וועלען באַטראַכט ווערען אַדמיניסטראַטיווע און ווירט־שאַפטליכע ענינים.

דאַנציגער פּאָליציי פיהרט אדורך א רעוויזיע
אין דער צענטרום־פּאַרטיי

דאַנציג, 2 (ספּ. טעל.)

די דאַנציגער פּאָליציי האָט אדורכגעפיהרט א רעוויזיע אין לאָקאַל פון דער צענטרום־פּאַרטיי, ווי אויך אין דער רעדאַקציע פון דאַנציגער „פאָלקס-צייטונג“, וואו זי האָט אַרעסטירט איינעם פון די מיטאַרבייטער.

ערמאָרדעט זיין פרוי און 3 קינדער
און אליין באַגאַנגען זעלבסטמאָרד

טשענסטאָכאָוו, 2 (ספּ. טעל.)

פאַרגאַנגענע נאַכט האָט אין דאָרף טרוסקאָלאַסי, גמי־נע פּאַנק, זיך אָפּגעשפּילט א שוידערליכע פאַמיליען־טראַגעדיע. דער 40-יעהריגער יוזעף פּאַרקיטני האָט אין צושטאַנד פון גוואַלדיגער אויפרעגונג דערמאָר־דעט מיט א האַק זיין ווייב און זיינע דריי קינדער אין מאָמענט ווען זיי זענען געשלאָפען, דערנאָך האָט ער אליין זיך איבערגעשניטען די אָדערן מיט'ן ציל צו באַגיין זעלבסטמאָרד. זיין צושטאַנד איז זעהר א געפעהרליכער.

דזשעמס מאַקדאָנאַלד וועגן קריסטליך־יודישער צוזאַמענ־אַרבייט

ניו־יאָרק (יט"א) אין צוזאַמענהאַנג מיט דער פייערונג פון 25-יעהריגען עקזיסטענץ־יובל פון דער „הדסה“ האָט דער געוועזענער אויבער־קאָמיסאַר פון פעלקער־בונד פאַר די ענינים פון דייטשע פליטים דזשעמס מאַקדאָנאַלד, געהאַלטען א ראַדיאָ־רעדע, אין וועלכער ער האָט צווישען אַנדערן, גערופען צו קריסט־ליך־יודישער צוזאַמענאַרבייט אויף דעם געביט פון לעזען די נויט פון יודישע מאַסען אין איינציגע לענ־דער פון דער וועלט.

עס איז געקומען די צייט — האָט מאַקדאָנאַלד ערקלערט — ווען דאָס יודישע פּראָבלעם קאָן מעהר נישט באַטראַכט ווערען אלס פּאַרטיקולאַר־פּראָבלעם בלויז פון דער יודישער געמיינשאַפט, און אַז בלויז די יודען גופא זענען מחויב צו זוכען א לעזונג פאַר דעם דאָזיגען פּראָבלעם. דאָס איז פּונקט אַזוי אומ־גערעכט ווי בפירוש אוממעגליך.

רומענישע „אייזערנע גוואַרדיע“ שטערבליך פאַרוואונדעט א פּראָפעסאָר

בוקאַרעשט, 2 (ספּ. טעל.)

די פּרעסע טיילט מיט פון יאַסי, אַז דער געזונט־צושטאַנד פון דאָקטאָר מיראָן בראַטו, וואָס איז באַפאַלען געוואָרען פון די עקסטרעמע־רעכטע סטודענטען, איז ווייטער זעהר געפעהרליך. אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם דאָזיגען איבערפאַל זענען אדורכגעפיהרט גע־וואָרען א גאַנצע ריי אַרעסטען צווישען די מיטגלידער פון דער „אייזערנער גוואַרדיע“.

קינדער מוז מען האבען!
אזא פעראָרדנונג וועט אַרויסגעבען מוסאָליני

רוים, 2 (ספּ. טעל.)

מוסאָליני וועט אַרויסגעבען א געזעץ, אַז יעדער איטאַליענער איז פאַרפּליכטעט צו האָבען קינדער. די פאַרמעגענס פון מענשען וואָס וועלען שטאַרבען אָהן קינדער, וועלען נישט גע'ירשנט ווערען דורך זייערע קרובים נאָר דורך דער רע־גירונג, כדי אויסצוהאַלטען אָרימע פאַמיליעס מיט א גרעסערער צאָהל קינדער.

1-טע רעטשניצע
מיט שטענדיגע בעטען
פאַר כירורגיע פון ציינער, קיהן־באַקען און יאַס. עס
Dr. med. פון
Sadokierski
פּיעטריקאָווער 56, טעל. 129-77.
עמפּפאַנגס־שעה'ן פון 9 פריה ביז 12 ביינאַכט.

Dr.
Wołkowyski
ציגעל־נאַס 11, טעל. 238-02
ספּעצ. פאַר טריפּער, סיפילים און הויט־קראַנקהייט,
בעהאַנדלונג פון מענער־שוועכע
נעמט אָן פון 8—11 ביינאַכט און 4—9 אָוונט.

„אַללאַה'ס גאָרטען"

היינט איז פּאַרג. טעג!

ניגאַנטיש מייסטערווערק אין נאַטירליכע פאַרבען

רעזשי: RYSZARD BOLESŁAWSKI

אין די הויפּט-ראָלען: MARLENA DIETRICH i CHARLES BOYER

אין דער גענויאַלער יודיש...

פילם-קינסטלער Józef Schildkraut

אויסערדעם: צוגאַבע „Rumba wędruje przez świat" אין קאָלירען א. נ.

אויסערדעם קלאַנג-צוגאַבע פון P.A.T.

פּרייזען פון 54 גר.

קלאַנג-קינא CAPITOL

זאַוואַדזקאַ 16

לעזט דאָס „נייע פאָלקסבלאַט"

A. LEWKOWICZ

איז געוואָרען איבערגעטראָגן פון 11 ליסטאָפּאַדאַ 5 אויף

טעל. 236-02

ס'ווערן אויסגעפירט בעשטעלונגען לויט די לעצטע מאָדעלען. איך עמפּפעהל זיך וועגן דער נעענטער קונדשאַפט.

דער בעקאַנטער הערן-שניידער-אַטעליער

נאַרוטאָוויטשאַ 4

קליינע אַנאָנסען

1 זלאָטי

אַנאָנס ביז 15 ווערטער

פרייע פּאָסטענס

נייערינס אויף קנאַבען-שערן אין קינדער-אויזיגלער קענען זיך מ... מיעלטשאַרסקיעגאָ 1 ביי הארענ... וו. 20.

ס'ווערט געזוכט אַ לאַנג-בעקליי... יונגעל אין געשעפט פון יודישע מלבושים. ביי ה שניצער, נאַוואָמ... גאַס 3, געוועלב 39.

אַ געזעלען ווערט געזוכט צו... פּאַדוויאַנזקעס אין שלקעס פון... יעראָזאָלימסקאַ 8, בערגער.

ס'ווערט געזוכט אַ שטריקער... אַ 6-ער מאַשין. דאַלנאַ 12 ביי ... לאָווסקי.

אַ מעדעל ווערט געזוכט צו מ... וועש טאַנדייט, אַגראַדאָוואַ 20 וו.

אַ גוטע מיטנייערין צו אוי... העמדער און אויך אַ לערן-מיידעל... זיך מעלדען, טאַרענהייבם, ערשטער... .35

ס'איז נויטיג אַן אַנשטענדיג... יונגעל אין אַ מעכאַנישער ווער... וואָולטשאַנסקאַ 27 ליפּשיץ.

אין חדר „סיני" פּילסודסק... 57 ברויך מען אַ מענש אַהיימצופי... קינדער.

אַ קוואַליפיצירטע וויקאַנטט... צו רעפּאַראַטעס ווערט געבויכט... קופּערמינץ. זאַוואַדזקאַ גאַס 18.

אַ יונגעל ווערט געזוכט ... מלעטשאַרניע. זאַוואַדזקאַ 4, וואָלף.

ראַקאָלען

צוליב קראַנקהייט איבערצוג... אַ לאַנגיעהריג פּריזיער-געשעפט, ... קילינסקיעגאַ 135, מאַשקאָוויטש.

איבערצוגעבען אַ ערשטקל... הערבאַטשאַרניע מיט זופּען גיט א... פיהרטע אין בעסטען צענטרום פון ... געם מאַרק. צו ערפאַהרען זשראַמסק... 47 אין דער הערבאַטשאַרניע.

פערשידענעס

אַ טעכניק-דענטיסט זוכט ... צו זעהר ביליגע פּרייזען. לאָדז, 11 ... טאַפּאָדאַ 19, וו. 10.

Fabryka rentowna w pełnym ..., na placu około 18,000 łokci, część zabudowana z kompletem ...yn, własnym napędem (motor ...carski gazo-ssący 200 koni) i do... mieszkalnym do sprzedania. Cena ...000 złotych — wpłaty 80,000 reszta ...teka. Oferty sub „Fabryka"

די היפּאָטעק-באַגלויביגע אויף ... ווילאַ אין קאָלומנאַ פון אבראַם און ... לעוואָקאָוויטש, קענען זיך ווענדען ... אינפאָרמאַציעס ביי חיים ראָזענ... זאַוואַדזקאַ 16a פון 4–2 נ"מ.

אַכטונג, לאָדז און פּראָווינץ

די לאַנג-עקזיסטירענדע פירמע פון

יודישע לאַנגע מלבושים

מ. לאַבערשטיין מאַכט בעקאַנט די געעהרטע קונדשאַפט, דאָס מיין געשעפט איז פערזעהען מיט'ן גרעסטען אויסוואַהל פון לאַנגע מלבושים ווי אויך אַ ספּעציעלע אָפּטיילונג פון די בעסטע סחורות אויף בעשטעלונגען, וואָס ווערען אויסגעפירט אין דער קורצסטער צייט לויט'ן פּאַרלאַנג. געדענקט דעם אַדרעס!

משה לאַבערשטיין

אַגראַדאָוואַ 1, אין הויף, 1. שט: לינקס

Dr. med.

Klinger

ספּעציאַליסט

פאַר ווענערישע, הויט, האָאָר און סעקסואַל-קראַנקהייט

Andrzeja 2, tel. 132-28.

נעמט אָן פון 9–11 און פון 6–8 אָוונט

Lek.-Dentysta

Jakòb Karmazyn

2 פּאָלודניאָוואַ 2

טעל. 114-36.

נעמט אָן 9–1 און פון 4–7 נאָכמיטאָג

Dr. med.

GUSTAW KOHN

געוועזענער אַסיסטענט פון דעם גינעקאָלאָגישען קליניק אין פּאַריז.

ספּעצ. פאַר פרויען - קראַנקהייטען און שוואַנגערשאַפט.

ספּעצ. פון היילען אונפרוכטבאַרקייט

פּילסודסקיעגאָ 51, טעל. 170-03

נעהמט אָן פון 10–8 און פון 8–4 אָוונט

Dr. med. Niewiażski

ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפילים און הויט - קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג פון מענער - שוואַכע

אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40

פראָנט, 1 שטאָק

נעהמט אָן פון 8-11 און פון 5-9 אָוונט. זונטאָג און יום טוב פון 9-1 נאָכמיטאָג. ספּעציעלער וואַרטע - זאַל פאַר פרויען. נעמט אָן פון 9-11 און פון 6-8 אָוונט.

Dr. med.

M. TAUBENHAUS

ספּעציאַליסט

פאַר אַקושעריע און פרויען קראַנקהייטען

פערהיטונג געגען שוואַנגערשאַפט

גדאַנסקע 11, טעלעפאָן 246-09

נעמט אָן פון 8–9 פריה און פון 4–8 אָוו.

Dr. med.

P. Braun

ספּעצ. פאַר טריפּער, סיפילים און הויט - קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע

צעגעלניאַנאַ 4, טעל. 100-57

נעמט אָן פון 8–2 מיטאָג און פון 4—9 אָוו.

ספּעציעלער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

פאַר אונבעמיטעלטע – לעטשניצע-פּרייזען

Doktór

C. J. Prawda

אינערליכע קראַנקהייטען

זגיערסקאַ 20 טעל. 133-26

נעמט אָן פון 5–7 אָוענד.

בעקומען אויסצייכנונגען און אַ גאָלדענעם מעדאַל אויף די אויסשטעלונגען אין די גרעסטע שטעדט פון אייראָפּע און אין תל-אביב (ארץ-ישראל)

פערקויפט אין אַלע אַפּטייקען, אַפּטייק-געשעפטען און פּאַרפומעריעס.

Fabr. Chem. - Kosm. „Pharmachemja", Bydgoszcz.

בחנם ווערט צוגעפּאַסט אַללערליי גלעזער!

„OPTICUM"

28 פּיעטריקאָווער 28

בעזיצט אויף לאַגער אַ גרויסען אויסוואַהל פון פערשידענע ברילען, בינאָקלען, אַללערליי צילינדער-גלעזער, קאָמבינירטע גלעזער, טערמאָמעטערס, אַלעס צו די ביליגסטע פּרייזען.

ס'ווערן אויך אויסגעפירט רעמאָנטען. רעפּעראַטורען: פּינקטליך און רעעל. — געדענקט די אַדרעס

עס ווערען אָנגענומען אַלע אַרט רעצעפּטען פון די ה"ה דאָקטוירים

די

בעסטע קוועלע

פון

מאַשינען-טיילען, ספּרענזשינעס, עקסצענטערס, שווייסונגען

איז נאָר אין דער

שלאָסעריי

J. REDER

Łódź, 11 Listopada 11/13.

ד"ר העללער

ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער - שוואַכע

8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89

נעמט אָן פון 8–11 און פון 4–8 אָוונט

זונטאָג פון 10–2 מיטאָג.

פאַר פרויען – אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל

פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פּרייזען

לעטשניצע

פאַר וועגערישע-קראַנקע מענער - שוואַכע און הויט-קראַנקהייטען

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

פּיעטריקאָווער 45

טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אָוענד.

פרויען און קינדער נעמט אָן אַ פרויען-דאָקטער פון 11-1 און פון 5-7 אָוענד.

אַ בעראַטונג 9 זל.

OGŁOSZENIE.

Zarząd Miejski w Łodzi ogłasza przetarg nieograniczony na dostawę 4.000 m^3 żwiru czystego płukanego na plac przy ul. 6. Sierpnia Nr. 104.

Warunki ogólne i techniczne, wzór umowy i oferty otrzymać można, po uprzednim wpłaceniu do kasy Wydziału zł. 3 — (trzy), w Wydziale Technicznym, Plac Wolności Nr. 14. pokój Nr. 34, w referacie gospodarczym Oddziału Drogowego, w godz od 10 do 12.

Oferty z oznaczeniem ceny jednostkowej oferowanego materiału składać należy w Wydziale Technicznym. pokój Nr. 44, do dnia 25 marca 1937 roku do godz. 12 w kopertach podwójnych, zamkniętych i zalakowanych z napisem: „Oferta do przetargu na dostawę żwiru".

Koperta zewnętrzna winna zawierać dowód złożenia wadium do depozytu Zarządu Miejskiego oraz drugą kopertę, zawierającą ofertę, podpisane warunki ogólne i wzór umowy.

Waidum w wysokości 3% oferowanej sumy może być złożone w gotówce lub w wartościach wymienionych w warunkach ogólnych przetargu.

Oferty winny być składane tylko na całość dostawy, t. j. na 4.000 m^3.

Otwarcie ofert nastąpi dnia 25 marca 1937 roku o godz. 12^{15} w pokoju Nr. 29.

Zarząd Miejski zastrzega sobie prawo wyboru oferenta, prawo powierzenia tylko częściowej dostawy, jak również prawo odrzucenia wszystkich ofert.

Oferty, nieodpowiadające warunkom przetargu lub złożone po terminie, rozpatrywane nie będą.

Zaznacza się, że na kopercie zewnętrznej nie może być ujawnione nazwisko oferenta.—

Łódź, dnia 2 marca 1937 r.

ZARZĄD MIEJSKI w ŁODZI.

בריפבויגען, קאָנווערטען, רעכנונגען, חתונה-קאַרטען, פערש עטיקעטען

האַלאָ!!!

יעדע אונטערנעהמונג, יעדעס געשעפט נויטיגט זיך שיינע דרוק-אַרבייט

גאָר איז דער שנעל-דרוקעריי

בראַמבערג

לאָדז, צעגעלניאַנאַ 8 טעל. 255-09

בעקומט איהר דרוקאַרבייט אין פיינסטער אויספיהרונג מיט די מאָדערנסטע שריפט צו די ביליגסטע פּרייזען.

וויכטיג פאַר

בריך-קראַנקע

(רופּטורען) זאָווי פון פערקרימונגען פון רוקען-ביין (הויקערס), פּאַראַליזשען, ביין-שווינדזוכט, פּלאַטפיס און פערשידענע אַנדערע פערקריפּלונגען-ליידענדע.

פאַר פערשידענע אַרט רופּטורען פערעלטערטע און די געפעהרליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע הייל-באַנדאַזשען לויט מיין מעטאָדע היילען און בעזייטיגען ראַדיקאַל יעדן אייגציגן בריך.

ביי מאַגען און קישקע - זענקונג ספּעציעלע אינדיווידועל צונעפּאַסטע לייב-הייל-באַנדאַזשען.

פאַר הויקערס ספּעציעלע קאָרסעטען און גלייכהאַלטערס.

געגען ביין-שווינדזוכט ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען, פון אַלע סיסטעמען.

געגען שמערצענדע פּלאַטפיס ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע איינלאַגען לויט גיפּס-מאָדעלען.

געגען קרומע אָדערן ספּעציעלע גומי-שטרימף לויט מאָס.

קינסטליכע הענד און פיס

ספּעציעלע הייל-אָרטאָפּעדישע אַנשטאַלט

ספּעצ. אָרטאָפּעד

א. פּעטריקעוויטש, לאָדז

9 פּיראַמאָוויטשאַ 9, טעל. 09-177 (פריהער אַלגינסקאַ)

אַכטונג! קראַנקע מוזען זעלבסט ערשיינען.

פּראָוינצער דאַרפן קומען קענען בעווייזען ווערען

אַנאָנסען - פּרייז:	גרויסע מעקסט — 18 גר. פרייטאָג און ערב יו"ט — 24 גר. קליינע מעקסט — 12 גר. פרייטאָג און ערב יו"ט — 18 גר. פאַר אַ מילימעטער-שורה אין דער זייט 10 שפּאַלטען.
אין טעקסט — 40 ג. פרייטאָג און ערב יו"ט — 60 גר. פאַר אַ מילימעטער-שורה. אין דער זייט 4 שפּאַלטען. בעקראָלאָגען: 20 גראָשען אַ מילימעטער שורה (אין דער זייט 10 שפּאַלטען). קליינע אַנאָנסען ביז 15 ווערטער 1 זל., יעדעס ווייטערדיגע וואָרט — 10 גראָשען. אַחסער דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער. אויסלאַנד 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. אַ וואָרט.	
אַבאָנאַמענטס - פּרייז:	אין לאָדז — 4 זלאָטעס אַ חודש מיט צוטראָגען אַהיים. אויף דער פּראָווינץ — 5 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד — 7 זלאָטעס אַ חודש; אַמעריקאַ — 2 דאָלאַר אַ חודש.
פערלאָג „נייעס" ...	

Ze wydawnictwa „Nejer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub. Czcionkami i druk. redak. „Nejer Folksblat". Piotrkowska 23.

Redaktor odpowiedzialny: Chanon Kaufman